

Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Käännös: Pimma Åhman

Kansikuva: Pulkkilanharjun valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on Päijänteen kansallispuiston tunnetuin ja suosituin vierailukohde. Harjulla kulkee Asikkala–Sysmä-maantie (nro 314). Kuva: Asikkalan kunta.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2017

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkajulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-185-4 (pdf)

Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	10.4.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	16.1.2017
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIAARINUMERO	MH 256/2017
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, lehtojensuojelualue, Natura 2000 -alue, rantojensuojeluohjelma, harjijensuojeluohjelma		
ALUEEN NIMI	Päijänteen kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Päijänteen alue FI0335003, Päijätsalo FI0363001		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelman suunnittelualueeseen kuuluvat Päijänteen kansallispuisto, Heiskelän lehtojensuojelualue sekä Päijänteen ja Päijätsalon Natura 2000 -alueet ja yleiset vesialueet Padasjoen, Asikkalan, Sysmän ja Kuhmoisten kunnissa. Pinta-ala on 13 706 ha, josta vesialuetta 12 117 ha.</p> <p>Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen keskeisiä arvoja ovat poikkeuksellisen edustava järvimaisema harjusaariketjuineen, lehdot, monipuolinen linnusto sekä vedenlaadun kirkkaus ja puhtaus. Alueella on huomattavat virkistyskäyttöarvot ja siihen kohdistuu monipuolista luontomatkailu- ym. yritystoimintaa. Alue on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokasta luonnon- ja kulttuurimaisemaa. Geologiset arvot ja luonnonvarojen käyttöarvot ovat merkittäviä.</p> <p>Haitoista ja uhkista tärkeimmät ovat veden säännöstely, rehevöityminen, umpeenkasvu, häiriöitä aiheuttava huviveneily sekä vieraslajit, erityisesti minkki. Myös aiempi metsätalouskäyttö hidastaa alueen metsien luonnontilan palautumista.</p> <p>Haittoja ja uhkia torjutaan edistämällä luontotyyppien edustavuutta ja kasvillisuuden monipuolisuutta. Arvokkaat kulttuurikohteet säilytetään ja perinnemaisemia hoidetaan. Alkuperäisen kalalajiston säilymiseen kiinnitetään huomiota. Luontoon kohdistuvia häiriöitä vähennetään uusilla palveluilla ja palveluvarustuksen kohdentamisella.</p> <p>Alue jaetaan hoidon ja käytön vyöhykkeisiin. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeen muodostavat suurimmat saaret tai osat niistä sekä kansallispuistoon kuuluvat alueet Päijätsalossa ja Pulkkilanharjulla sekä Höysniemen Höyssalmi. Kävijät ohjataan näille alueille ja niille keskitetään kansallispuiston palveluvarustus.</p> <p>Syrjävyöhykkeeseen kuuluvat kansallispuiston alueet Virmailassa ja Höysniemessä ja osa kansallispuiston saarista sekä Heiskelän lehtojensuojelualue ja valtion yleinen vesialue Padasjoen ja Sysmän kunnissa.</p> <p>Rajoitusvyöhykkeeseen kuuluvat lähes kaikki kansallispuiston ja yleisen vesialueen pienet saaret ja luodot. Tavoitteena on linnuston pesimärauhan turvaaminen. Rajoitusaika on 15.4.–31.7. Kelventeen aiemmat rajoitusalueet poistuvat.</p> <p>Luonnonarvovyöhykkeeseen kuuluvat Haukkasalon–Ison Lammassaaren saaristo ja Paatsalon saaristo. Alueella suositellaan pitämään moottoriveneiden nopeudet alhaisina ja välttämään metelöintiä.</p> <p>Suunnitelman toteuttamiseen sisältyy luonnonhoitoa (metsät, lehdot, perinneympäristöt), maisemanhoitoa Pulkkilanharjulla, kulumisen seurantaa, minkkien ja supikoirien vähentämistä sekä luvattomien rantautumisten vähentämistä valvonnan ja tiedottamisen avulla. Rajoitusalue laajennetaan koskemaan uusia lintujen pesimäsaaria. Leiriytymispaikkoja kansallispuistossa lisätään. Valikoidut kulttuuriperintökohteet otetaan vierailukäyttöön.</p>		
AVAINSANAT	Päijänne, kansallispuisto, hoito- ja käyttösuunnitelma		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman on kirjoittanut Heli Saloniemi. Työryhmään kuuluivat Seppo Kallonen, Maritta Liedepohja-Ruuhijärvi, Helena Lundén, Minttu Perttula, Jere Rauhala ja Pekka Repo.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 148		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943 1796-2943	ISBN ()	978-952-295-185-4
SIVUMÄÄRÄ	107 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	10.4.2017
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	16.1.2017
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 256/2017
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, lundskyddsområde, Natura 2000-område, programmet för skydd av stränder, programmet för skydd av åsar		
OMRÅDETS NAMN	Päijänne nationalpark		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Päijänneområdet FI0335003, Päijätsalo FI0363001		
REGIONENHET	Södra Finlands Naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Päijänne nationalpark och Natura 2000-område		
SAMMANDRAG	<p>Planeringsområdet för skötsel- och användningsplanen omfattar Päijänne nationalpark, Heiskelä lundskyddsområde och Natura 2000-områdena och statens allmänna vattenområden i kommunerna Padasjoki, Sysmä och Kuhmoinen. Den totala arealen är 13 706 ha, varav 12 117 ha är vattenområden.</p> <p>De centrala värdena i Päijänne nationalpark och Natura 2000-området är det ovanligt representativa sjölandskapet med kedjor av åsöar, lundarna, den mångsidiga fågelfaunan samt det klara och rena vattnet. Området har betydliga rekreationsbruksvärden och det används mångsidigt för naturturism och annan företagsverksamhet. Området är ett nationellt och på landskapsnivå värdefullt natur- och kulturlandskap. De geologiska värdena och bruksvärdena för naturresurser är betydande.</p> <p>De viktigaste olägenheterna och hoten är vattenreglering, eutrofiering, igenväxning, störande båtliv samt främmande arter, speciellt mink. Även tidigare skogsbruk i området medför att skogarna återgår långsammare till naturtillståndet.</p> <p>Olägenheter och hot bekämpas genom att man främjar naturtypernas representativitet och vegetationens mångsidighet. Värdefulla kulturobjekt bevaras och värdbiotoper sköts. Man strävar också efter att bevara de ursprungliga fiskarterna. Störningar på naturen minskas genom nya tjänster och förbättrad serviceutrustning.</p> <p>Området indelas i zoner enligt skötsel och användning. Rekreations- och naturturismzonen omfattar de största öarna eller delar av dem och de områden av nationalparken som ligger i Päijätsalo och på Pulkkilanharju samt i Höyssalmi i Höysniemi. Besökarna styrs till dessa områden och till dessa ställen koncentreras också nationalparkens serviceutrustning.</p> <p>Till grundzonen hör de områden av nationalparken som ligger i Virmaila och Höysniemi och en del av öarna i nationalparken samt Heiskelä lundskyddsområde och statens allmänna vattenområde i Padasjoki och Sysmä kommuner.</p> <p>Till begränsningszonen hör nästan alla små öar och skär i nationalparken och de allmänna vattenområdena. Syftet är att fågelfaunans häckningsfrid tryggas. Begränsningstiden är 15.4–31.7. Begränsningsområdena i Kelvenne avlägsnas. Till zonen med särskilda naturvärden räknas Haukkasalo-Iso Lammassaari skärgård och Paatsalo skärgård. Det rekommenderas i planen att motorbåtarna kör långsamt och folk inte väsnas inom dessa områden.</p> <p>Förverkligandet av planen omfattar naturvård (skogar, lundar, värdbiotoper), vård av landskapet på Pulkkilanharju, uppföljning av slitaget och decimering av antalet minkar och mårdhundar samt minskning av antalet olovliga landstigningar genom övervakning och information. Begränsningsområdet utvidgas att omfatta nya häckningsöar. Antalet lägerplatser i nationalparken utökas. Vissa utvalda kulturarvsobjekt öppnas för besökare.</p>		
NYCKELORD	Päijänne, nationalpark, skötsel- och användningsplan		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har skrivits av Heli Saloniemi. I arbetsgruppen ingick Seppo Kallonen, Maritta Liedenhöja-Ruuhijärvi, Helena Lundén, Minttu Perttula, Jere Rauhala och Pekka Repo.		
SERIENS NAMN OCH NUM- MER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 148		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-185-4
SIDANTAL	107 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

YHTEENVETO	7
NYKYTILAN KUVAUS.....	11
1 Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne.....	11
2 Perustamistarkoitus.....	16
3 Osallistaminen.....	17
4 Vesistöt ja merialueet.....	19
Geologia.....	22
6A Natura 2000 -luontotyytit.....	25
6B Kansalliset uhanalaiset luontotyytit (LUTU).....	29
7 Lajisto.....	30
8 Kulttuuriperintö.....	31
9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	35
9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	39
10 Erätalous: nykytila.....	41
11 Tutkimus.....	43
12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	44
KESKEISET ARVOT JA UHAT	45
13 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot.....	45
14 Uhka-analyysi.....	46
TAVOITTEENASETELU	49
15 Uhkatekijöiden torjuminen.....	49
16 Kehittämismahdollisuudet.....	52
17 Visio.....	54
18A Vyöhykejako: retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	55
18B Vyöhykejako: syrjävyöhyke.....	56
18C Vyöhykejako: rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet.....	57
TOTEUTUS	60
19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet.....	60
20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet.....	61
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet.....	63
21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus.....	64
22 Erätalouden toimenpiteet.....	66
23 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	68
24 Hallinto.....	70
25 Rakennuskanta.....	72
26 Resurssit.....	73
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	75
27 Ympäristövaikutusten arviointi.....	75
SEURANTA.....	82
28A Suunnitelman toteutuksen seuranta.....	82
28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	85
LÄHTEET.....	88
LIITTEET	91
Liite 1. Yksityisten suojelualan rauhoitusmääräysten yhteenveto.....	92
Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta.....	93
Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit.....	94
Liite 4. Lausuntopöytäkirja.....	96
Liite 5. Ympäristöministeriön vahvistuskirje.....	106

YHTEENVETO

Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala

Päijänteen kansallispuisto ja Natura 2000 -alue, valtion yleinen vesialue; Padasjoki, Asikkala, Sysmä, Kuhmoinen; 13 705,7 ha.

I Nykytilan kuvaus

Päijänteen vedenlaatu on käyttökelpoisuusluokituksen mukaan erinomainen. Ekologista tilaa kuvaavan EU:n vesipuitedirektiivin mukainen laatuluokka on hyvä. Päijänteen pintaa on laskettu noin 1,2 metriä. Järveä on säännöstelty vuodesta 1964 lähtien. Suunnittelualueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta: Kelvenne, Pulkkilanharju ja Ykskoivu.

Suunnittelualue kuuluu Etelä-Suomen liuskevyöhykkeeseen. Se on geomorfologialtaan ja maisemaltaan kaksijakoinen. Alueen itäosassa on Pulkkilanharju ja keskiosassa Kelventeen pitkittäisharjuselänteet. Muu osa alueesta on ns. Päijänteen vuorimaalle tyypillisiä kallio- ja moreenisaaria. Päijätsalon Natura 2000 -alue on osa luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokasta kallioaluetta.

Suunnittelualueella on yksitoista luontotyyppiä, joista maa-alueilla yleisimmät ovat harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit, borealiset lehdot ja borealiset luonnonmetsät. Vesialue kuuluu ilmeisesti lähes kokonaan luontotyyppiin hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Lehdoista puolet kuuluu edustavuusluokkaan hyvä tai erinomainen. Harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit kuuluvat pääosin luokkiin merkittävä ja hyvä. Borealisista luonnonmetsistä suurin osa kuuluu luokkaan merkittävä.

Päijänteen kansallispuiston alueita kuuluu kahteen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Maisema ja siihen liittyvät kulttuurihistorialliset elementit, kuten Päijätsalon näkötorni ja vesiliikennekohteet ovat näkyvin ja tunnistetuin osa suunnittelualan kulttuuriperintöä. Kummelit ja linjamerkit kertovat Päijänteen vesistön pitkäaikaisesta merkityksestä tärkeänä vesiväljänä. Vaikka alueella on ollut vain vähän kiinteää asutusta historiallisena aikana, ovat vanhat viljelysaluudet kaskiraunioineen hyvin edustettuina.

Suunnittelualueella on rakennusperintökohteita, joilla on paikallishistoriallista merkitystä. Niihin liittyvät tarinat ovat Päijänteen kansallispuiston virkistyskäytön vetovoimatekijöitä. Esimerkiksi Koreakoivun saaren erakonnemaja on vieraskirjamerkintöjen perusteella suosittu paikallinen käyntikohde.

Metsähallitus on nimennyt Päijänteen alueen virkistyskäytön ja luontomatkailun kehitettäväksi aluekokonaisuudeksi. Päijänteen kansallispuiston ja siihen liittyvän Päijänteen Natura 2000 -alueen vetovoimatekijät ovat kunnit maisemat, puhdas vesi, erämainen luonne, hieno luonto ja kulttuuriperintöarvot. Päijänteen kansallispuisto on erityisesti omatoimiretkelijöiden suosiossa. Suurimpaan osaan puistoa pääsee ainoastaan vesitse. Kansallispuiston lähivedet soveltuvat hyvin veneilyyn, kanoottirekeliin ja virkistyskalastukseen. Kansallispuiston palveluvarustukseen kuuluu telttailualueita ja tulentekopaikkoja. Ne toimivat rantautumispaikkoina ja/tai retkisatamina. Laavuja on kaksi. Viitoitettuja reittejä on yhteensä 15 km. Kävijöiden opastus hoidetaan pääasiassa opastustaulujen, esitteiden ja Luontoon.fi-sivujen avulla. Asiakaspalvelupisteinä toimivat Päijännetalo ja Hämeen luontokeskus. M/S Elbattaren henkilökunta hoitaa kansallispuistoon kuljettamiensa reitti- ja ryhmämatkustajien opastuksen.

Päijänteen kansallispuiston kävijätutkimus on tehty vuonna 2008. Sen mukaan n. 40 % kävijöistä oli paikallisia ja 56 % muualta kotimaasta. Ulkomaalaisia kävijöitä oli vähän. Kansallispuistossa vierailevien määrää on hyvin vaikea arvioida, koska veneellä tulevia kävijöitä ei tavoiteta kävijälaskureiden avulla.

Suunnittelualue on hyvin tärkeä virkistys-, ammattikalastus- ja ravustuskohteena. Virmailan saaren hirvieläinten metsästyksellä on merkitystä kannansääteilyyn ja pienpetopyynnillä linnustoon.

II Keskeiset arvot ja uhat

Luontodirektiivin luontotyypit. Poikkeuksellisen edustava ja ainutlaatuinen harjusaariketju; luontotyypiltään harjumuodostumien metsäiset luontotyypit. Vesialue on todennäköisesti lähes kokonaan yhtä luontotyyppiä; hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Heiskelä on arvokas lehto.

Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit. Alueella tavataan suurten sisävesien, vanhojen metsien ja lehtojen lintulajeja, joista direktiivilajeja on 17.

Ekosysteemit (rakenne, toiminta). Kirkas ja puhdasvetinen Päijänne on karu järvi, joka kuuluu pohjaruusu- kasvivillisuuden luonnehtimaan järvityyppiin. Kalastoon kuuluu vaateliaita lohikaloja, kuten siika, muikku ja taimen. Päijänteestä otetaan raakavettä Päijännetunnelin kautta noin miljoonalle asukkaalle sekä teollisuudelle pääkaupunkiseudulla.

Luonnon- ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö. Suosittu kohde vesillä tapahtuvaan virkistykseen: soutu, melonta, moottoriveneily, purjehdus, uiminen, sukeltaminen ja virkistyskalastus ovat tyypillisiä virkistyskäyttömuotoja. Talvella jääharrastukset, kuten hiihto ja retkiluistelu, ovat suosittuja. Myös lintuharrastus, patikointi, pyöräily, marjastus, sienestys ja metsästys kuuluvat alueen käyttömuotoihin.

Matkailun yritystoiminta. Alueella toimii useita luontomatkailu- ym. yrittäjiä, mm. eräopastus, ohjelmapalvelut, laivaretket, venekuljetuspalvelut ja kanoottivuokraus.

Luonnon- ja kulttuurimaisemat. Pulkkilanharju ja Päijätsalo ovat valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, ja Pulkkilanharju on maakunnallisesti arvokas maisema ja rakennettu ympäristö (MARY 2005).

Muut luonnonvarojen käyttöarvot. Päijänne on Sisä-Suomen tärkeimpiä ammattikalastuskohteita ja suosittu virkistyskalastusalue (myös paljon uistelukilpailuja). Ravustuksella on paikoin suuri taloudellinen merkitys.

Geologiset arvot. Alue on geologialtaan kaksijakoinen. Osa saarista on Päijänteen vuorimaille tyypillisiä kalli- ja moreenisaaaria, osa kahteen pitkittäisjaksoon kuuluvia harjusaaria. Päijätsalon Natura 2000 -alue on osa luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokasta kallioaluetta.

Keskeisiin arvoihin kohdistuvista haitoista ja uhkista tärkeimmät ovat säännöstely, rehevöityminen, umpeenkasvu, häiriötä aiheuttava huviveneily sekä vieraslajit; erityisesti minkki. Myös aiempi metsätalouskäyttö hidastaa alueiden luonnontilan palautumista vielä vuosikymmeniä.

III Tavoitteenasettelu

Suunnitelman päämäärät

Suunnitelman keskeisimmät päämäärät uhkatekijöiden torjumiseksi ovat:

- Natura-alueen metsäisten luontotyyppien edustavuuden parantuminen ja lajiston monipuolistuminen
- Lehtokasvillisuuden turvaaminen vähentämällä kuusen osuutta lehdossa
- Natura 2000 -alueen luontoarvojen ja niiden kytkeytyneisyyden edistäminen
- Perinneympäristöjen hoito sekä kulttuuri- ja maisema-arvojen säilyttäminen
- Kelventeen kulumisen vähentäminen
- Lintujen pesimärauhan turvaaminen ja pesimätuloksen parantaminen
- Luvattoman leiriytymisen vähentäminen
- Pienveneille soveltuvien palvelujen lisääminen
- Palveluiden tarjoaminen myös veneettömille

Suunnittelualan visio

Päijänteen kansallispuisto on luonnonkaunista sisävesisaaristoa, jossa jatketaan virkistyskäytön, luontomatkailun, kalastuksen ja paikalliskulttuurin perinteitä luonnonrauhaa kunnioittaen sekä luonto- ja kulttuuriperintöarvoja vaalien.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeen muodostavat suurimmat saaret tai osat niistä: Kelvenne, Hietasaari, Ykskoivu, Vähä-Haukkasalo, Lietsaari, Iso-Lammassaari, Kalainsaari, Koreakoivu eli Harhu ja Haapasaari. Lisäksi tähän vyöhykkeeseen kuuluvat kansallispuistoon kuuluvat alueet Päijätsalossa ja Pulkkilanharjulla sekä Höysniemen Höyssalmi. Kävijät ohjataan näille alueille ja niille keskitetään kansallispuiston palveluvarustus.

Syrjävyöhyke pidetään mahdollisimman rauhallisena, eikä sille ohjata retkeily- ja luontomatkailukäyttöä. Sen muodostavat kansallispuistoon kuuluvat alueet Virmailassa ja Höysniemessä sekä saariryhmässä Haukkasalo–Korkeasaari, Paatsalon saariryhmässä ja Neitsaari. Myös Heiskelän lehtojensuojelualue sekä valtion yleinen vesialue Padasjoen ja Sysmän kunnissa kuuluvat tähän vyöhykkeeseen.

Rajoitusvyöhykkeeseen kuuluvat lähes kaikki kansallispuiston ja yleisen vesialueen pienet saaret ja luodot. Tavoitteena on linnuston pesimärauhan turvaaminen. Rajoitusaika on 15.4.–31.7. Kelventeen aiemmat rajoitusalueet poistuvat.

Luonnonarvovyöhykkeeseen kuuluvat Haukkasalon–Ison Lammassaaren saaristo ja Paatsalon saaristo. Alueella suositellaan pitämään moottoriveneiden nopeudet alhaisina ja välttämään metelöintiä.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamiseen sisältyvät luonnonhoito (metsäiset luontotyypit, lehdot, Haapasaa-
ren perinneympäristö), maisemanhoito Pulkkilanharjulla, kulumisen seuranta Kelventeellä, minkkien ja supikoi-
rien vähentäminen sekä luvattomien rantautumisten vähentäminen valvonnan ja tiedotuksen avulla. Rajoitus-
alue laajennetaan koskemaan uusia lintujen pesimäsaaria. Yöpymispaikkoja kansallispuistossa lisätään. Ka-
noottien ja pienveneiden rantautumismahdollisuuksia parannetaan. Höyssalmeen perustetaan telttailualue ve-
neettömille kävijöille. Opastusta ja luontomatkaailun edellytyksiä parannetaan. Valikoidut kulttuuriperintökohteet
otetaan vierailukäyttöön.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luontoarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen.
Palveluiden parantuminen saattaa johtaa retkeily- ja luontomatkaailukäytön lisääntymiseen. Käytön aiheuttamia
haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, lisäämällä maasto-opasteita ja maihin-
nousurajoituskylttejä sekä valvonnan tehostamisella. Luonnonhoidon ja muiden toimenpiteiden avulla pyritään
palauttamaan alueen luonnontila. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintape-
rusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelmasta ei ole tarpeen tehdä Natura-vaikutusten arviointia.

VI Suunnitelman seuranta

Suunnitelman toteutuksen seurantaan käytetään Metsähallituksessa hyväksytyjä mittareita.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus.
Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetet-
tuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön
tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suun-
nittelua. Osallistamistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoit-
teena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Kes-
kustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö
ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 1: Suunnittelualueen sijainti ja päämaankäyttökohteet
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaiden kotiseutuasioista sekä suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.			
Suunnittelualueen nimi	Päijänteen kansallispuisto ja Natura 2000 -alue	Pinta-ala (ha)	13 705,7	
		Josta vesialuetta (ha)	12 117	
Maakunta	Päijät-Häme	Kunta	Padasjoki, Asikkala, Sysmä, Kuhmoinen	

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonaispinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Päijänteen alue	FI0335003	10 857	SCI	Luonnonsuojelulaki, vesilaki	Sisältyy kokonaan
Päijätsalo	FI0363001	21	SCI	Luonnonsuojelulaki	Sisältyy kokonaan

Suunnittelualueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet		Päämaankäyttöluokka	Suojelualueen tyyppi	Perustamisajan kohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
	Heiskelän lehtojensuojelualue	Päijänteen kansallispuisto					
	Heiskelän lehtojensuojelualue		206	Lehtojensuojelualue	1992	5,7	
	Päijänteen kansallispuisto		202	Kansallispuisto	1993	1572,7	
	Yksityiset suojelualueet (YSA)				Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 1.
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla				3	21,3	
	Valtion yksityiset suojelualueet				1*	21	
	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtion maille						

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue

Suojeluun varatut valtion alueet	Tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Koreakoivu (Korkeakoivu) eli Harhu	97 Yleiset vesialueet	1	1	Suunnitelmassa mukana Koreakoivun saaren maa-alueet ja Erakko Pylväläisen mökki.
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Yleinen vesialue	97 Yleiset vesialueet	2	2799,7	Yleiset vesialueet Padasjoen ja Sysmän kunnissa

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualueetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Päijät-Hämeen maakuntakaava	2008	Koko alue	Natura-alueen maa-alueet sl-merkinnällä (suojelualue) ja vesialueet merkinnällä suojelualueen vesialueelle sijoittuva osa. Pulkkilanharjulla ja Kelventeellä pohjavesialuerajaus. Pulkkilanharju merkinnällä ge (arvokas harjualue). Useita matkailupalveluiden alueita lähellä Natura-alueita (esim. Hinttolansaari). Alueeseen rajautuvat Karvalinlahden (Hämeenlinnan kaupunki) ja Päijätsalon virkistysalueet sekä läheisyydessä sijaitsevat Isorannan–Naumin (Lahden kaupunki), Lehtisten ja Isorannan virkistysalueet. Päijätsalossa lähellä kansallispuistoa, sijaitsee Päijätsalon loma-asuntoalue, joka on matkailun ja virkistyksen kehittämisalue. Läheisyydessä on myös muita loma-asuntoalueita. Laivaväyliä ja ohjeellinen uusi syväväylä kulkevat Natura-alueen läpi. Pulkkilanharjua pitkin ohjeellinen ulkoilureitti. Vähä-Äiniössä on toteuttamattomia harjijensuojeluohjelmaa Kelventeen jatkona rajautuen Natura-alueeseen. Ekologinen verkosto: Maakunnalliset viheryhteystarpeet Vähä-Äiniöstä Kelvennettä pitkin Höysniemeen ja Pulkkilanharjua pitkin. Luonnon ydinalueet määritelty; Virmailansaari ja Höysniemi sisältyvät kokonaan. Äänimaisemat kartoitettu: Pulkkilanharjulla tiemelu selvästi kuultavissa. Pulkkilanharju maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Päijätsalo ja Pulkkilanharju ovat maakuntakaavassa maiseman kannalta valtakunnallisesti merkittäviä alueita.
Käyttö- ja hoitosuunnitelma Päijänteelle v. 2009–2013, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue	2009	Koko alue	Virkistys- ja ammattikalastus, kalojen istutussuositukset ja -suunnitelmat, kalastuksen säätely, muut suositukset (mm. ravustus, viehekalastus, rasvaevällisten taimenten vapauttaminen) sekä hoitotoimenpiteiden tuloksellisuuden seuranta. Natura-alueita ei ole erikseen huomioitu, eikä Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkintaa ole tehty.
Päijänteen ja Konnivesi–Ruotsalaisen rantojen kunnostamistarveselvitys	2003	Koko alue	Ruoppausta, vesikasvien niittoa: Höyssalmen lahti, Kurtinsaari ja -salmi, Pulkkilanharju
Hämeen Natura 2000 -verkoston hoidon ja käytön yleissuunnitelma	2007	Koko alue	Päijänteen alueen suunnittelutarve luokassa B, melko kiireellinen
Päijänteen kansallispuiston Haapasaaren rakennetun kulttuuriympäristön selvitys	2007	Haapasaari	Suosituksia maisemanhoitoon, rakennusten kunnostamiseen ja uudelleenrakentamiseen. Korostettu Haapasaaren rakennetun kulttuuriympäristön arvoa Päijänteen viimeisenä säilyneenä kalastajatorppana.
Selvitys Päijänteen biosfäärialueen perustamisedellytyksistä. Keski-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4/2008	2008	Koko alue	Biosfäärialueen perustamisedellytykset, esitys rajausvaihtoehdoista ja vyöhykkeistä. Päijänteen kansallispuisto sisältyy ydinalueeseen ja kansallispuistoon kuulumaton Natura-alue vaihtumisasialue-nimiseen vyöhykkeeseen.

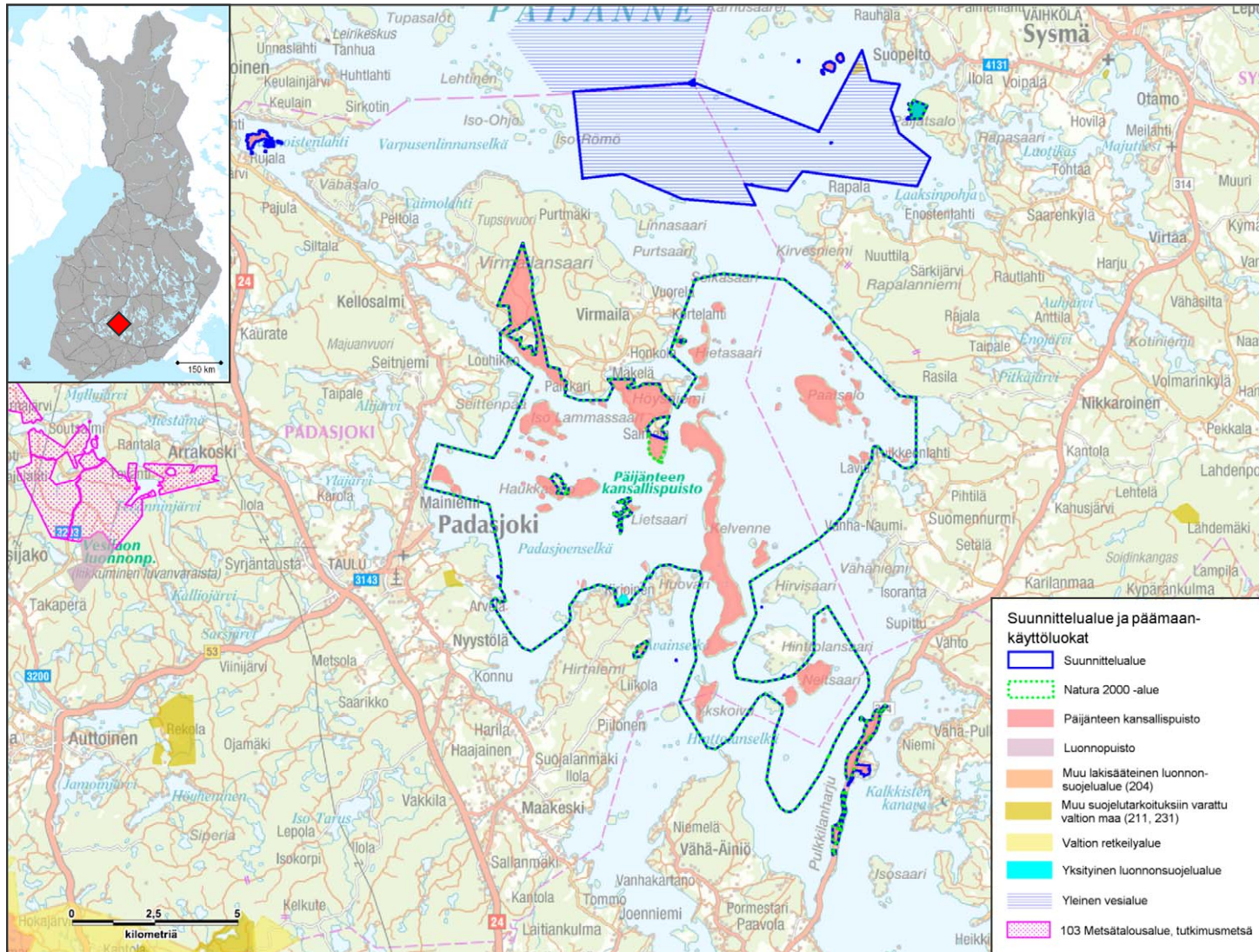
Pulkkilanharju kansallismaisemaksi -hanke, mm. Asikkalan kunta	2003		
Ammattikalastuksen vesienkäyttösuunnitelma Hämeessä ja Pirkanmaalla	2011	Suunnittelualueen vedet sisältyvät	Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue soveltuu hyvin ammattikalastukseen, ja se on ammattikalastuksen kannalta tärkein vesistö Hämeen ELY:n kalatalousyhtymän toimialueella.
Vesiviljelyn sijainninhajaus Hämeessä ja Pirkanmaalla	2011	Suunnittelualueen vedet sisältyvät	Ei kirjauksia
Päijänteen rantaosayleiskaava	2001–2002	Asikkala	
Päijänteen ranta-alueiden osayleiskaava	2002	Padasjoki	
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualueita koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Päijänteen kansallispuiston runkosuunnitelma	1997	Päijänteen kansallispuisto v. 1994 (997 ha)	Hoidon ja käytön yleislinjaukset, palveluvarustus ja vyöhykejako (myös rajoitusvyöhykkeet)
Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma	2005	Koko alue	Ei erityisiä kirjauksia.
Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelman välitarkastus	2009	Koko alue	Kansallispuisto on osa Päijänteen virkistys- ja luontomatkailun aluekokonaisuutta, jolla kehitetään virkistys- ja luontomatkailukäytön edellytyksiä. Luontomatkailua voidaan harjoittaa suojelualueilla Metsähallituksen kestävä luontomatkailun periaatteiden mukaisesti.
Päijänteen kansallispuiston kulttuuriperintöinventointi	2009	Päijänteen kansallispuisto v. 2009	Kansallispuiston kulttuuriperintökohteiden inventointi: sijainnit, kuvaukset ja huomioita joidenkin kohteiden mahdollisesta opastus- ja nähtävyysskäytöstä.
Kytkeytyneisyystarkastelu			
Päijänteen alue ja Päijätsalo muodostavat muiden Päijät-Hämeen Natura-alueiden kanssa monipuolisen luonnonsuojelu- ja virkistysaluekokonaisuuden, johon sisältyy mm. monimuotoista järviluontoa lammista suurjärviin saakka ja metsäluontoa lehdoista avoimiin harjumetsiin. Päijänteen kansallispuisto, Evon retkeilyalue, Isojärven kansallispuisto, Vesijaon luonnonpuisto ja Kärppjärven alue muodostavat luonnonsuojelun ja virkistyskäytön aluekokonaisuuden, jossa suojellaan päijäthämäläistä luontoa ja jossa kävijöille on tarjolla eritasoisia palveluita omatoimisesta retkeilystä ohjattuihin ryhmä- ja laivamatkoihin. Läheisyydessä sijaitsevat myös Hämeenlinnan ja Lahden kaupunkien virkistysalueet. Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmassa suunnittelualue on osa Päijänteen virkistys- ja luontomatkailun aluekokonaisuutta, jolla kehitetään virkistys- ja luontomatkailukäytön edellytyksiä. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu useita matkailupalveluiden alueita.			

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen
Vuoden 1997 runkosuunnitelma on pääosin toteutettu. Suunnitelmassa esitettiin osan vuotta miehitettyinä toimivia opastuspaikkoja Padasjoelle ja Pulkkilanharjulle. Näistä Padasjoelle toteutettiin luontotupa, joka toimi vuoteen 2006 saakka, minkä jälkeen Päijänteen kansallispuiston pääopastuspaikka siirtyi Asikkalaan Päijännekeskuksen yhteyteen. Padasjoen satamassa ja Pulkkilanharjulla on opastustaulut. Kelventeen pohjoispään lisäksi myös eteläosaan on sijoitettu reittiliikennettä varten siirrettävä laituri, jota ei mainita suunnitelmassa. Pulkkilanharjulle ja lähelle Padasjoen satamaa suunniteltuja havaintotorneja ei ole toteutettu. Höysniemi ja Päijätsalo on liitetty kansallispuistoon myöhemmin, joten niitä ei ole käsitelty runkosuunnitelmassa. Suunnitelmassa esitetystä ennallistamisesta ja luonnonhoidosta on alettu toteuttaa Haapasaaren pihapiirin luonnonhoitoa sekä Pulkkilanharjun maisemanhoitoa.
Suunnittelualueen yleiskuvaus
Suunnittelualue sijaitsee Etelä-Suomen läänissä, Päijät-Hämeessä eteläisellä Päijänteellä. Siihen sisältyy kaksi Natura 2000 -aluetta, Päijänteen alue (10 857 ha) ja Päijätsalo (21 ha), sekä valtion yleiset vesialueet Padasjoen ja Sysmän kunnissa (2 799,7 ha) ja valtion maa-alueet Koreakoivun (Harhu) saarella (n. 1 ha). Päijänteen Natura-alueeseen sisältyvät maa-alueet on suojeltu lähes kokonaan Päijänteen kansallispuistona (1 572,7 ha) ja Heiskelän lehtojensuojelualueena (5,7 ha) sekä kolmena Hirttiemessä sijaitsevana YSA-alueena. Päijänteen Natura-alueeseen kuuluvat vedet on suojeltu vesilaililla. Päijätsalon Natura-alue sisältyy kokonaan Päijänteen kansallispuistoon. Suunnittelualueeseen kuuluvasta Koreakoivun saaren maa-alueesta osa kuuluu Kuhmoisten kuntaan, ja siellä sijaitsee myös Metsähallituksen hallintaan siirtynyt Erakko Pylväläisen mökki.

Päijänteen kansallispuisto perustettiin vuonna 1993, ja kansallispuiston runkosuunnitelma valmistui 1997. Suunnitelma on suurimmaksi osaksi toteutettu. Suunnitelman jälkeen kansallispuisto on laajentunut 576 ha:lla. Heiskelän lehtojensuojelualue perustettiin 1992, ja siellä on tehty luonnonhoitotöitä. Suunnittelualueeseen sisältyvät yksityisomistuksessa olevat YSA-alueet ovat nimeltään Taipaleenniemen ja Pirttilahden luonnonsuojelualueet sekä Honkasen suojelualue. Päijätsalon YSA-alue on valtion omistuksessa ja se kuuluu kansallispuistoon². Vesialilla suojellulla Päijänteen Natura-alueeseen kuuluvalla vesialueella on kalastus, metsästys, veneily ja muu luonnontilaa muuttamaton toiminta sallittu. Vesialueet ovat osakaskuntien hallussa. Osassa niistä valtio on osakkaana. Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueelle on laadittu vuosille 2009–2013 käyttö- ja hoitosuunnitelma, johon sisältyvät suunnittelualueeseen kuuluvat valtion yleiset vesialueet ja Natura-alueen vesialue.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (2007) suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu useita matkailupalveluiden alueita. Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmassa suunnittelualue on osa Päijänteen virkistys- ja luontomatkailun aluekokonaisuutta, jolla kehitetään virkistys- ja luontomatkailukäytön edellytyksiä.

² Päijätsalon YSA-aluetta ei käsitellä tässä suunnitelmassa YSA-alueena, vaan osana Päijänteen kansallispuistoa.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja päämaankäyttöluokat.

Suunnittelualue sijaitsee Padasjoen, Sysmän, Asikkalan ja Kuhmoisten kunnissa. Suurimman osan suunnittelualueesta kattaa Päijänteen Natura 2000 -alue ja siihen sisältyvä Päijänteen kansallispuisto. Tämän lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat pieni Päijänteen Natura 2000 -alue (osa kansallispuistoa) ja valtion yleiset vesialueet Padasjoen ja Sysmän kunnissa sekä näihin liittyvät maa-alueet Koreakoivun saarella (osa kuuluu Kuhmoisten kuntaan). Päijänteen Natura 2000 -alueeseen sisältyvät myös Heiskelän lehtojensuojelualue ja kolme pientä YSA-alueita, jotka sijaitsevat Hirttiemessä.

© Metsähallitus 2017,
 © Suomen ympäristökeskus 2017,
 © Karttakeskus oy, Lupa 5293
 © Maanmittauslaitos 1/MML/17

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissääöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääaluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Päijänteen kansallispuisto	Laki Päijänteen kansallispuistosta 432/1993	Edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta- ja metsäluonnon suojeleminen sekä ympäristön tutkimus ja luonnonharrastuksen edistäminen, samoin kuin virkistyksen ja retkeilyn tarpeet.
Päijänteen kansallispuisto	Asetus Päijänteen kansallispuistosta 433/1993	
Heiskelän lehtojensuojelualue	Asetus lehtojensuojelusta 503/1992	Suomessa harvinaisen, rehevän lehtoluonnon ja siihen liittyvien muiden luontotyyppien sekä niille ominaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen sekä ympäristöntutkimus ja luonnonharrastuksen edistäminen
Rantojensuojeluohjelma	Ympäristöministeriö 1991: Valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990. Ympäristöministeriön selvitys 97/1991: Rantojensuojeluohjelman alueet. 141 s. + 127 karttasivua.	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina sekä merikotkan ja saimaanhyllkeen pesimäpaikkojen suojelu
Natura 2000 -alueet: Päijänteen alue ja Päijätsalo	Euroopan unionin luontodirektiivi 92/43/ETY, Euroopan unionin lintudirektiivi 79/409/ETY, Valtioneuvoston päätökset Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksista 20.8.1998, 8.5.2002 ja 2.6.2005.	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen
Harjijensuojeluohjelma: Pitkäsujanharju–Kelvenne	Ympäristöministeriö 1984: Valtakunnallinen harjijensuojeluohjelma. 9 s. + kartat ja 1 liite.	Harjien geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden suojelu
Yhteenveto		
Päijänteen kansallispuisto on perustettu edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta-, harju- ja metsäluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten samoin kuin virkistyksen ja retkeilyn tarpeisiin. Heiskelän lehtojensuojelualue on perustettu Suomessa harvinaisen rehevän lehtoluonnon suojelemiseksi. Natura 2000 -alueiden tarkoituksena on luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen. Suunnittelualueeseen kuuluu kolme yksityistä luonnonsuojelualueita (ks. liite 1).		

3 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisujen pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja	
	Hallinto ja viranomaistahot		
Projektiryhmä	Hämeen ELY-keskus	Maritta Liedenpohja-Ruuhijärvi	
Sidosryhmien osallistamistilaisuus, Yleisötilaisuus	Padasjoen, Sysmän ja Asikkalan kunnat, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue		
	Järjestöt ja ryhmät		
Kahdenkeskinen neuvottelu	Lintuharrastajat		
Sidosryhmien osallistamistilaisuus, Yleisötilaisuus	Sysmä Seura ry, Pulkkilanharju Seura ry, Etelä-Hämeen luonnonsuojelu- piiri, Asikkalan Luonnonystävät ry, Päijät-Hämeen Lintutieteellinen yhdis- tys, Padasjoen Latu ry, Juotavan Hyvä Päijänne, Elämysten Päijänne		
	Yritykset ja yhteisöt		
Sidosryhmien osallistamistilaisuus, Yleisötilaisuus	Päijännetalo, Koulutuskeskus Salpaus, Lehmonkärki, KulkeeVettenHalki, Hinaus- ja kuljetuspalvelut Hinskala, Padasjoen Laiva Oy		
Lisätietoja			
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
YSA-alueiden toimenpiteet käsitellään erikseen laadittavissa toimenpidesuunnitelmissa (rauhoituspäätöksissä nimellä hoito- ja käyttösuunnitelma), jotka Hämeen ELY-keskus tai Metsähallitus laatii yhdessä maanomistajan kanssa. Hoito- ja käyttösuunnitelman linjaukset ovat YSA-alueilla suositusluontoisia.			
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistajat (lkm)
Yleisötilaisuus	Hotelli Tallukka Vääkysy	30.03.2011	27
Yleisötilaisuus	Padasjoen kunta	06.04.2011	18
Sidosryhmien osallistamistilaisuus	Lehmonkärki	30.11.2011	19
Osallistajat yhteensä			64
Pyydyetyt lausunnot (kpl)	28	Saadut lausunnot (kpl)	11 (+3)
Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 4.			

Lisätietoja

Osallistamisen vaikutus suunnitelmaan

Avoimissa osallistamistilaisuuksissa kuultiin yksityishenkilöitä, matkailuyrittäjiä ja eri sidosryhmiä. Projektin internet-sivujen kautta saatiin runsaasti palautteita. Niissä korostuivat seuraavat asiat: kanoottien ja pienveneiden rantautumismahdollisuuksien ja palvelujen parantaminen, yöpymispaikkojen lisääminen, palveluvarustuksen parantaminen reittiliikenteen ja luontomatkailun tarpeisiin sekä palveluvarustuksen lisääminen puiston niissä osissa, joihin voi saapua myös maitse. Opastustaulujen uusiminen ja lisääminen nähtiin tärkeänä, samoin kuin maasto-opasteiden parantaminen. Padasjoelle ehdotettiin kansallispuiston opastuskeskusta ja muihin kuntiin opastuspaikkoja. Myös virkistyskäytön valvonnan lisääminen korostui palautteissa. Kelventeen kulumisesta tulipaikkojen ja telttailualueiden läheisyydessä virkistyskäytön lisääntyessä oltiin huolissaan monissa palautteissa. Kansallispuiston luonnonrauhan turvaamista korostettiin. Myös kansallispuiston pienimuotoiseen laajentamiseen saatiin esityksiä, mm. valtion alueet Korea-koivussa (Harhussa) esitettiin liitettäväksi kansallispuistoon. Lintujen pesimäaikaisia mairinnousukieltoja esitettiin laajennettavaksi uusille luodoille. Moottoriveneille esitettiin nopeusrajoituksia tietyille alueille kansallispuiston saarten läheisyyteen. Monet osallistamisessa esille nousseet asiat ovat keskeisiä alueen hoidon ja käytön järjestämisessä. Niiden järjestäminen ja ratkaisujen etsiminen oli oleellinen osa suunnitteluprosessia.

4 Vesistöt ja merialueet

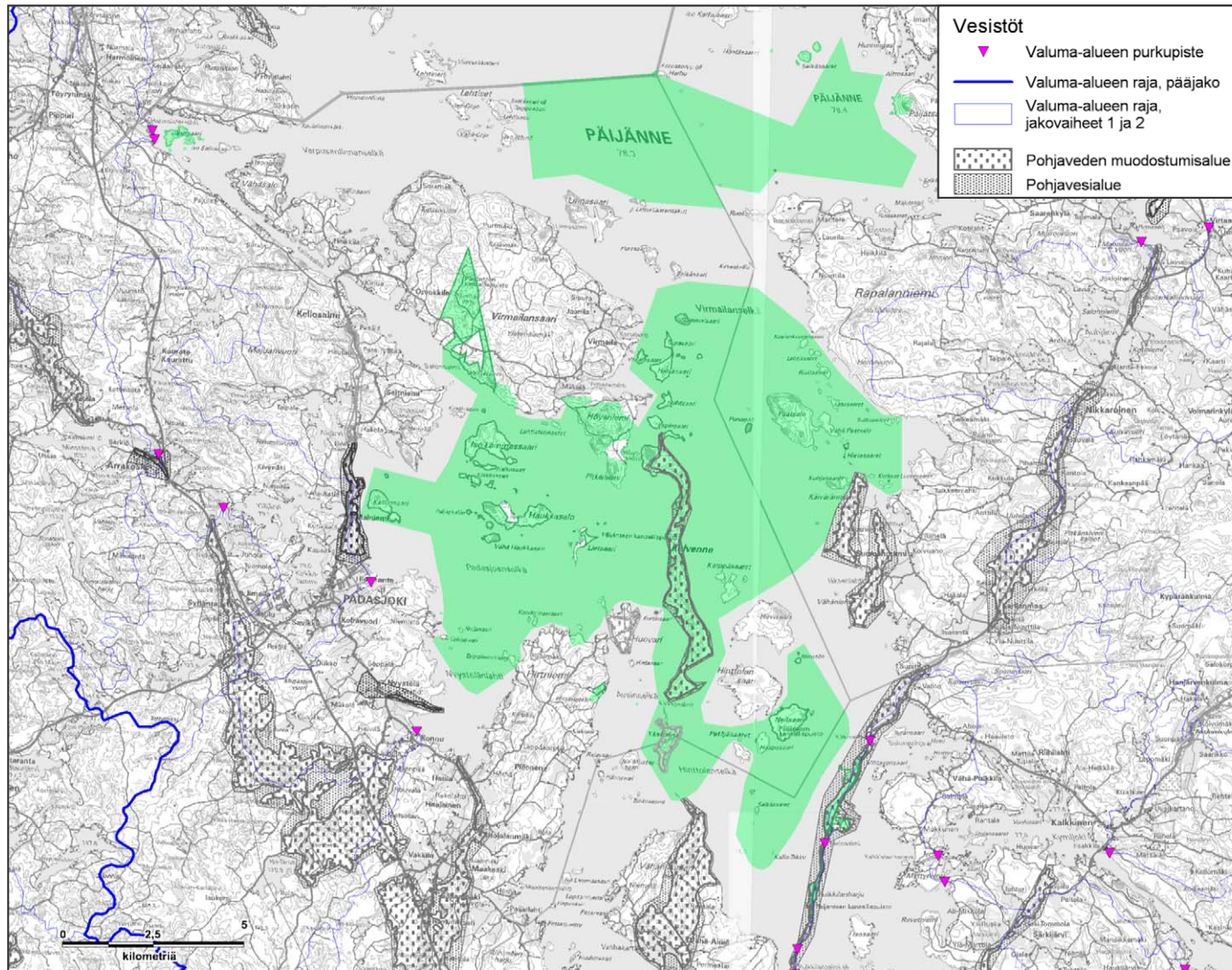
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 2: Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualan veden laatua sekä lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa				
Yleiskuvaus	Päijänne on Suur-Saimaan jälkeen toiseksi suurin järvenne. Veden laatu on erinomainen. Päijänteen pinta on laskenut 1800- ja 1900-luvun alkupuolella tehtyjen toimenpiteiden seurauksena noin 1,2 metriä. Voimataloudellinen säännöstely aloitettiin v. 1964, ja se vaikuttaa muuttamalla etenkin keväisiä vedenkorkeuksia (Ympäristöministeriö 1992).				
Järvet, virtavedet ja pohjavesialueet					
Järvet	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuitedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Päijänne	Rantojen suojeluohjelma				Hyvä ³
Virtavedet					
Pohjavesialueet					
Kelvenne (0457611)					Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue
Pulkkilanharju (0401617)					Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue
Ykskoivu					Muu pohjavesialue
Lisätietoja					
<p>Vesistöjen erityissuojelun tavoitteena on turvata Etelä-Päijänteen vedenlaadun säilyminen erinomaisena erityisesti pääkaupunkiseudun vedenhankintaa, mutta myös virkistystä, kalataloutta ja matkailua varten (Ympäristöministeriö 1992).</p> <p>Lisätietoja: Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelma vuoteen 2015. 31.5.2010, Hämeen ELY. (www.ymparisto.fi>Häme>ympäristönsuojelu>Vesiensuojelu>Vesienhoidon suunnittelu ja yhteistyö>Toimenpideohjelmat) Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015: Yhteistyöllä parempaan vesienhoitoon. Asikkalan ja Padasjoen pohjavesialueiden suojelusuunnitelma (54 aluetta), 2004 Hartolan ja Sysmän pohjavesialueiden suojelusuunnitelma (16 aluetta), 2002 www.ymparisto.fi>Häme>ympäristön tila>Pintavedet>Vesien tila>Hämeen vesistöjä>Päijänne</p>					

³ EU:n vesipuitedirektiivin mukaisen ekologisen tilan laatuluokka on hyvä; syynä on Päijänteen säännöstely, muutoin laatuluokka olisi erinomainen.

Merialueet							
Nimi	Helcom-luokka ⁴	BSPA-luokka ⁵	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuidedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Lisätietoja							
Yhteenveto							
<p>Päijänne on Suur-Saimaan jälkeen toiseksi suurin järvemme. Veden laatu on käyttökelpoisuusluokituksen mukaan erinomainen. Ekologista tilaa kuvaavan EU:n vesipuidedirektiivin mukainen laatuluokka on hyvä. Päijänteen pintaa on laskettu noin 1,2 metriä. Järveä on säännöstelty vuodesta 1964 lähtien. Suunnittelualueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta: Kelvenne, Pulkkilanharju ja Ykskoivu. Ympäristöministeriön Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnön mukaan tavoitteena on turvata Etelä-Päijänteen veden laadun säilyminen erinomaisena.</p>							

⁴ Helcom-luokka = Itämeren vesialueiden laatuluokitus, jonka kriteeristö on kehitteillä ja täsmentyy vuoden 2010 aikana

⁵ BSPA = Baltic Sea Protection Area (Helcomin ylläpitämä Itämeren suojelualueiden tietokanta); Kehitteillä olevan kriteeristön mukainen luokitus

Kuva 2. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet.

Suunnittelualue kuuluu Etelä-Päijänteen vesistöalueeseen. Veden laatu on yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan erinomainen. Päijännettä on säännöstelty vuodesta 1964 lähtien. Sillä on ollut varsin merkittäviä ekologisia vaikutuksia. Vedenpinta on keväällä ja alkukesästä luontaista alempana. Säännöstely heikentää mm. kuikan pesimätulosta ja hauen poikastuottoa (Korhonen 1999, Sinisalmi ym. 1999, Marttunen & Verta 2007).

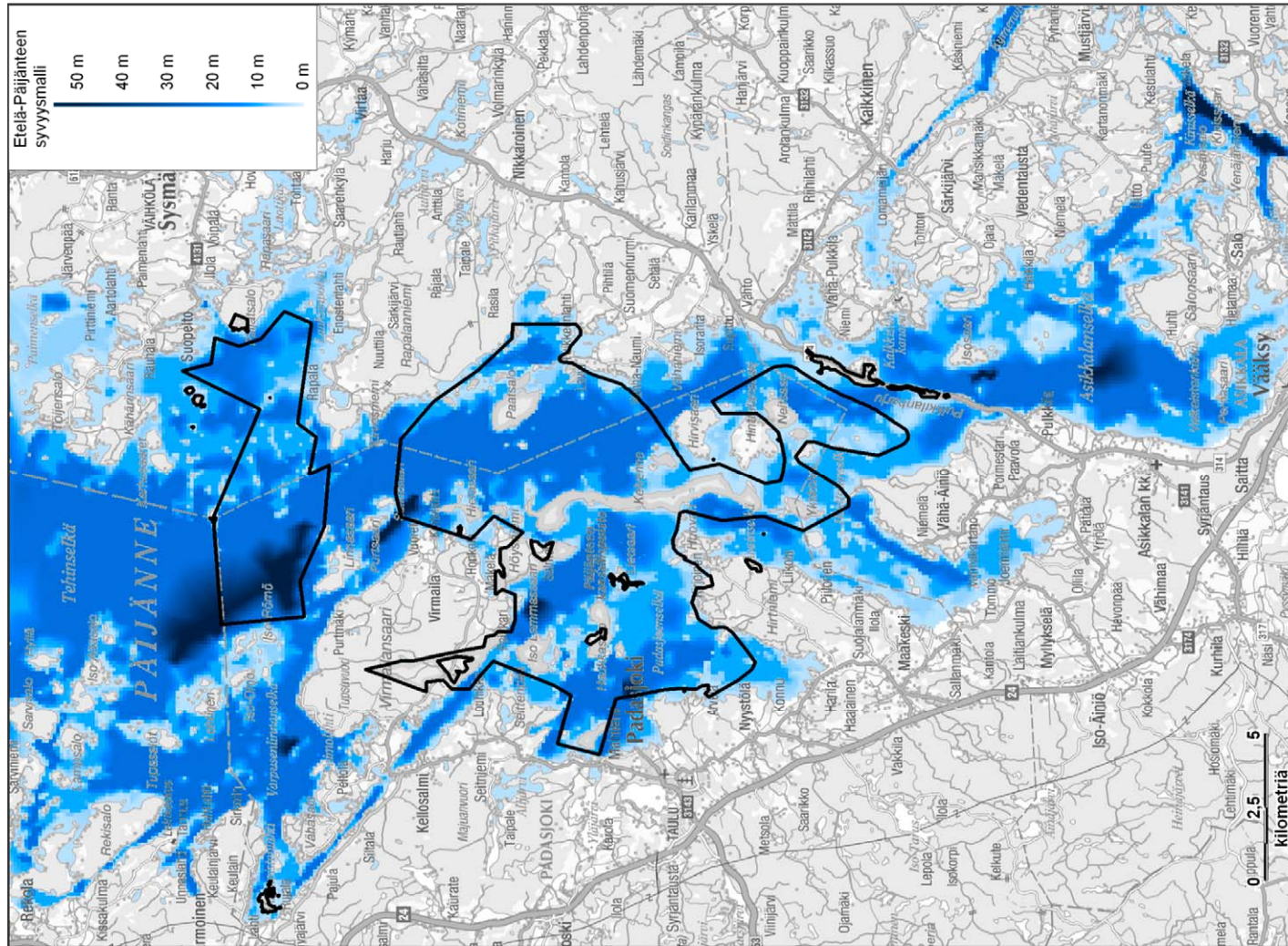
Etelä-Päijänteen vesi on pääosin niukkaravinteista. Selkävesien syvänteet eivät kärsi pahasta hapenpuutteesta edes loppupalvella. Päijänteellä esiintyy joka vuosi sinilevää.

Pääkaupunkiseudun Vesi Oy johtaa Päijänteen vettä raakavedeksi pääkaupunkiseudulle noin miljoonalle suomalaiselle. Päijänne-tunnelin vedenottopiste sijaitsee Pulkkilanharjulta etelään sijaitsevalla Asikkalanselällä 26 metrin syvyydessä.

© Metsähallitus 2017,
 © Suomen ympäristökeskus 2017,
 © Karttakeskus Oy, Lupa 5293,
 © Maanmittauslaitos 1/MML/17

Geologia				
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 3: Päijänteen syvyysvaihtelut suunnittelualueella
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueen keskeiset geologiset piirteet: kallioperään, maaperään ja geomorfologiaan liittyvät tiedot.			
Kallioperä	Suunnittelualue kuuluu Etelä-Suomen liuskevyöhykkeeseen, joka on syntynyt svekofennisten kivikerrosten poimuttuessa noin 1,8 miljardia vuotta sitten. Kallioperä on pääsääntöisesti karuja kivilajeja: granodioriittia sekä kiille- ja suonigneissiiä. Alueella on myös graniittisaaria, kuten Keski-Haukkasalo ja Hakohuitu. Pieninä esiintyminä löytyy gabroa ja graniittipegmatiittia sekä lisäksi Vähä-Haukkasalon eteläreunalla esiintyy myloniittia. Virmailan alueella on ravinteisempi diabaasijuonne, mikä näkyy myös rehevämpänä kasvillisuutena. Kellosalmen luode-kaakkosuuntainen syväne osoittaa kallioperän huomattavinta murroslinjaa.			
Maaperä	<p>Suunnittelualueen maalajeista tyypillisimpiä ovat 1–4 metriä paksut pohjamooreenikerrostumat, jotka ovat yleensä normaalikivistä hiekkamoreenia. Savi-kerrostumia on jonkin verran ja etenkin Hinttolansaassa on humuspitoisia savia. Lisäksi kalliomaita on paikoin melko runsaasti.</p> <p>Suunnittelualueella on rantavoimien moreenista ja harjuineksista huuhtomaa sekä uudelleen kerrostamaa soraa, hiekkaa ja karkeaa hietaa alle 5 % maapinta-alasta. Laajimmat rantakerrostumat ovat harjujen läheisyydessä. Hirtniemessä on paikoin rantakerrostumasoraa ohuena peittävänä kerroksena moreenin päällä.</p> <p>Turvemaita suunnittelualueella on vähän. Suot sijaitsevat suurimmilta osin mäkien välisissä moreenipohjaisissa painanteissa ja lampien ympärillä. Yleisin soiden syntymistapa on kivennäismaan soistuminen. Suot kuuluvat yhdistymätyyppiin Järvi-Suomen keidassuot. Näitä luonnehtivat rahkavaltainen turve sekä vähäinen suon reunaosien ja keskustan välinen korkeusero. Monet pienalaiset suot ovat tosin heikosti kehittyneitä, eivätkä näin ollen ole saavuttaneet vielä keidassuon piirteitä, vaan ovat ohuttuneita ja samalla ravinteikkaampia. Koska suot ovat hyvin pienikokoisia, tämä mahdollistaa ravinteiden valumisen soille valuvesien mukana ympäristön mineraalimailta. Kelventeen harjusaaren suppapainanteissa tavataan pieniä, liejupohjaisia, ohuen saraturpeen peittämiä soita, jotka ovat syntyneet suppalampien umpeenkasvun seurauksena.</p>			

Geomorfologia	<p>Suunnittelualue on geomorfologialtaan ja maisemaltaan kaksijakoinen. Alueen itäosassa on Pulkkilanharju ja puiston keskiosassa Kelventeen pitkittäisharjuselänteet. Sysmän Paatsalon saaristossa oleva pieni Hietasaari on yksittäinen harjusaari. Muu osa alueesta on ns. Päijänteen vuorimaalle tyyppisiä kallio- ja moreenisaaria. Myös Virmailansaari sekä Päijätsalo ovat kallio- ja moreenimaisemaa.</p> <p>Suunnittelualue on toisen Salpausselän pohjoispuolella. Se kuuluu siihen vyöhykkeeseen, jossa jääkauden loppuajan tapahtumat olivat tavallista monimutkaisempia. Vähän ennen lopullista häviämistään mannerjäätikkö sulii alueelta ja eteni uudelleen sen yli. Kaikki sulamisvaiheessa syntyneet kerrostumat eivät kuluneet viimeisen etenemisen aikana, vaan peittyivät uusien kerrostumien alle. Sen takia alueella saattaa moreenin alla olla vanhempia jäätikkökökerrostumia. Kokonaan jäätikkö hävisi 10 000 vuotta sitten. Sen jälkeen, kun mannerjäätikkö oli hävinnyt kokonaan, oli Päijänteen allas Itämeren lahtena, joka avautui Pohjanlahteen. Suurin osa alueesta oli meren peitossa heti mannerjäätikön häviämisen jälkeen; vedenpinnan yläpuolella olivat luotoina lähinnä Päijätsalon korkein huippu, harjujen korkeimmat paikat ja muutamat yli 120 m korkeuteen nousevat kalliomäet. Tältä ajalta on havaittavissa muinaisranta Päijätsalossa noin 134 m korkeudella nykyisestä merenpinnasta. Päijänne itsenäistyi maankohoamisen vaikutuksesta n. 8 000 vuotta sitten laajaksi Muinais-Päijänteeksi, jonka vedet laskivat aluksi järven pohjoispäästä Pohjanlahden suuntaan. Ylimmät Muinais-Päijänteen rannat ovat 14–15 metriä nykyisen Päijänteen pintaa korkeammalla. Näitä Muinais-Päijänteen rantapenkereitä on mm. Pulkkilanharjulla, Kelventeellä ja Virmailansaareissa. Päijänteen nykyinen lasku-uoma syntyi n. 6 000 vuotta sitten, jolloin veden pinta laski toistakymmentä metriä.</p> <p>Maisemallisesti suunnittelualueen saaristo edustaa harjusaaria ja jylhiä kalliosaaria. Hinttolanselän ja Tehinselän välillä oleva harjusaarien ryhmä on harvinaisen mittava ja maisemallisesti merkittävä. Tämä merkittävin harjumuodostuma kulkee pohjoisesta etelään saaresta saareen. Niistä pohjoisimmasta, Linnasaaresta, muodostuma jatkuu Hietasaarta, Huhtasaarta ja Papinsaarta myöten Kelventeen saaren pohjoiskärkeen, josta se jatkuu Kelventeen mahtavana harjusaarena. Harjumuodostuma jatkuu etelään Kelventeeltä Ykskoivu- ja Niemistensaarina Niemistenkärkeen. Kelventeen harjusaari kohoa paikoin neljäkymmentä metriä Päijänteen pinnasta. Saareissa on useita suppia, joista syvimmät ovat pohjaveden pinnan alapuolisia suppalampia. Kelventeen harjua kohti suuntautuu toinen harjukso, joka koostuu Lietsaaresta, Huovarinsaaren halki kulkevasta muodostumasta, Hietasaaresta ja Piippuluodosta. Muut saaret ovat topografialtaan vaihtelevia moreenimuodostumia, jotka kohoavat 10–20 metriä Päijänteen pinnasta. Maisemallisesti tärkein on Paatsalo, joka kohoa yli 60 m vedenpinnan yläpuolelle (Ympäristöministeriö 1992).</p>
Lisätietoja	Päijätsalon Natura 2000 -alue on osa luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokasta kallioaluetta nimeltään Päijätsalo. Sen arvoluokka on 4 (Husa & Teeriaho 2007).
Yhteenveto	Suunnittelualue kuuluu Etelä-Suomen liuskevyöhykkeeseen. Kallioperä muodostuu pääasiassa karuista kivilajeista. Virmailan alueella on ravinteisempi diabaasijuonne, joka näkyy myös rehevämpänä kasvillisuutena. Kellosalmen luoteesta kaakkoon kulkeva syväne osoittaa kallioperän huomattavinta murroslinjaa. Maalajeista tyyppisimpiä ovat pohjamoreenikerrostumat. Savikerrostumia on jonkin verran ja kalliomaita on paikoin melko runsaasti, mutta turvemaita on vähän. Suunnittelualue on geomorfologialtaan ja maisemaltaan kaksijakoinen. Alueen itäosassa on Pulkkilanharju ja puiston keskiosassa Kelventeen pitkittäisharjuselänteet. Muu osa alueesta on ns. Päijänteen vuorimaalle tyyppisiä kallio- ja moreenisaaria. Päijätsalon Natura 2000 -alue on osa luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokasta kallioaluetta.

Kuva 3. Päijätteen syvyysvaihtelut suunnittelualueella.

Kymijoen vesistöön kuuluva Päijänne on Suur-Saimaan jälkeen suurin järvemme. Se on syntynyt useiden murroslaaksojen risteyskohtaan. Vanhin halkeama on Kello-salmen ruhje, joka on 1 646 miljoonaa vuotta vanha. Suurin selkä on Tehinselkä.

Päijätteen keskisyvyys on 16,2 m. Koko Päijätteen ja samalla myös Suomen sisävesien syvin kohta, n. 95 metriä, sijaitsee Pohjois-Päijänteellä suunnittelualueesta pohjoiseen Toivakassa Ristiselän syvänteessä.

© Metsähallitus 2017,
 © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa 5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/17

6A Natura 2000 -luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒ ☒	Kuva 4a: Natura 2000 -maaluontotyyppi Kuva 4b: Natura 2000 -maaluontotyyppien edustavuus							
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteen- vetoa Natura-tietolomakkeiden edustavuus- ja luonnontilaisuustiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikutta- vat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä verkoston muihin kohteisiin.										
Luontotyypit				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁶							
Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, luon- totyyppi I (ha)	Pinta-ala, luon- totyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3110	Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet**	9 317,3		0		0		0		0	
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet	1,6		0		1,6		0		0	
8220	Kasvipeitteiset silikaattikalliot	3,3		2,1		1,2		0		0	
8230	Kallioiden pioneerikasvillisuus	2,4		0		2,4		0		0	
9050	Borealiset lehdot	88,8		20,5		29,9		17,1		21,3	
9060	Harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit	423,8		3,9		187,8		223,8		8,3	
9010	*Borealiset luonnonmetsät	77,4		0		19,1		41,5		16,8	
91D0	*Puustoiset suot	15,1		1,9		0,4		8,3		4,5	
7140	Vaihtumis- ja rantasuot	1,4		0		0,3		1,1		0	
7160	Lähteet ja lähdesuot	0		0		0		0		0,001	
9080	Metsäluhdat	5,3		0		1,2		4,1		0	
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		9 936,4									
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		91									
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
Muu kuin Natura-luontotyyppi		942,6	Natura luontotyyppitiedot sisältävät kahden Natura-alueen tiedot: Päijänteen (FI0335003) ja Päijät- salon (FI0363001). Päijätsalon Natura-alueella ovat edustettuna Natura luontotyypeistä vain luon- nonmetsät (9010) ja lehdot (9050). Inventoimatta on muutama pieni yksityinen suojelualue Hirtniemessä sekä joitakin yksityisessä omis- tuksessa olevia saaria. Lisäksi suurin osa kansallispuiston alueesta tarvitsisi päivitysinventointia. **Vesialueen luontotyypin Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet edustavuutta ei ole määritetty. Myös tämän luontotyypin pinta-ala saattaa tarkemmissa inventoinneissa muuttua.								
Ei inventoitu		28,5									
Kaikki kuviot yhteensä (ha)		10 907,5									

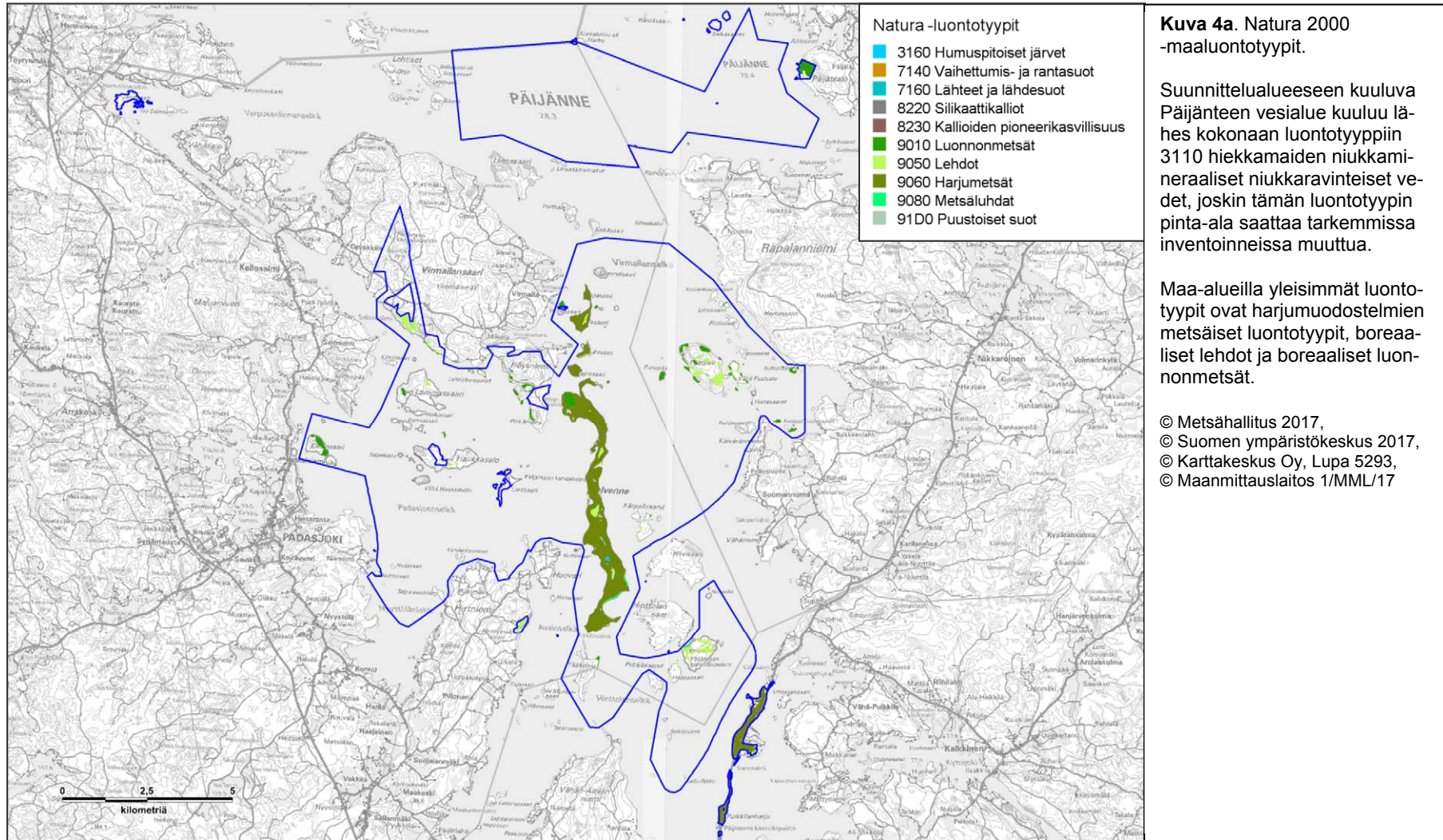
Verkostotarkastelu

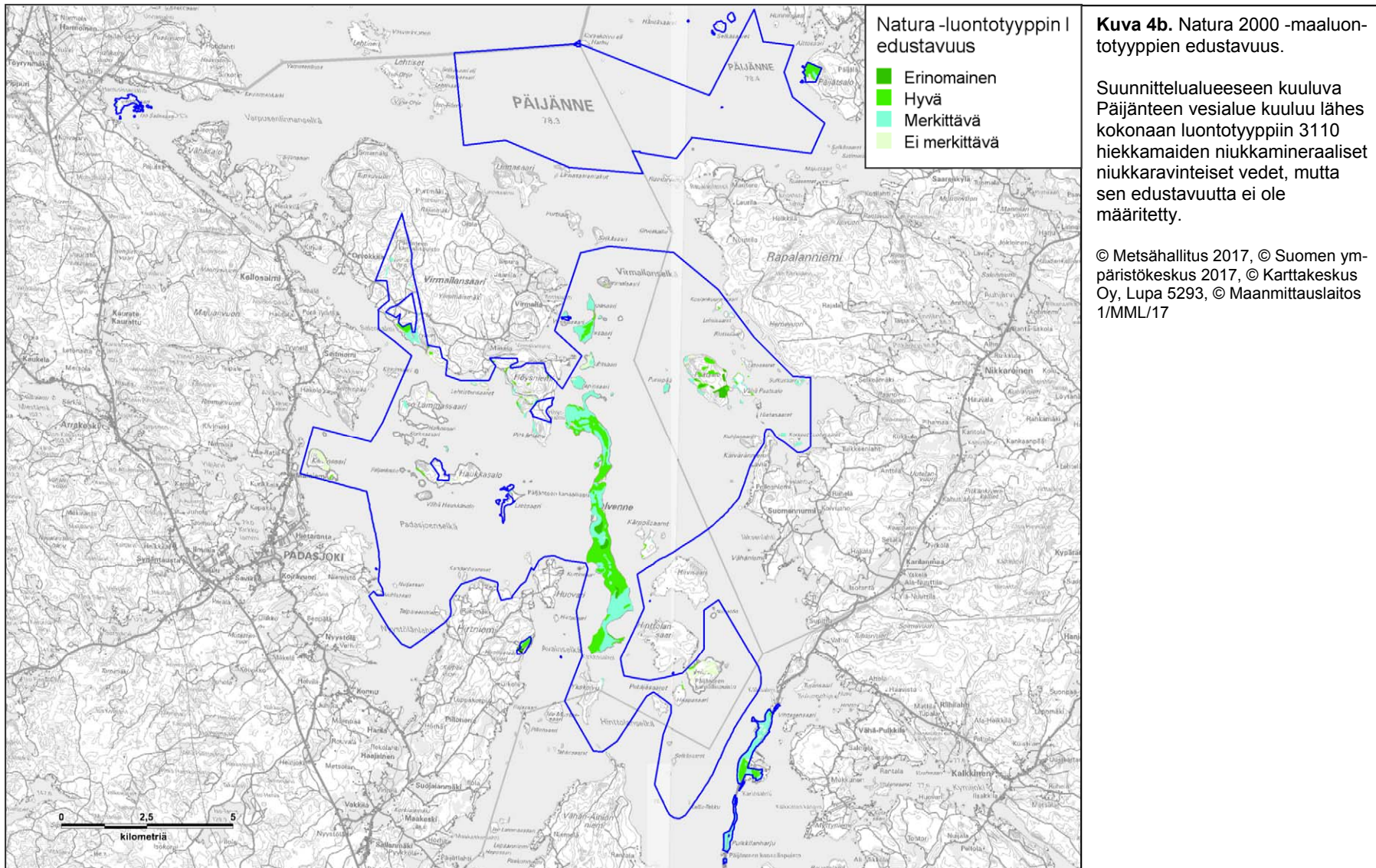
Harjumuodostumien metsäisiä luontotyyppejä (ns. harjumetsiä) esiintyy erityisesti harjusaarten ketjussa Hietasaari–Kelvenne–Ykskoivu. Lisäksi harjujen luontotyyppejä tavataan laajemmin vain Pulkkilanharjulla. Myös lehtoja esiintyy harjujen lakiosissa. Lisäksi lehtoja löytyy mm. Virmailansaaresta ja Neitsaaresta. Boreaalisia luonnonmetsiä esiintyy melko pieninä alueina useammassa saarella. Muiden luontotyyppien esiintymät ovat hyvin vähäisiä.

Yhteenveto

Suunnittelualueella on 11 luontotyyppiä, joista maa-alueilla yleisimmät ovat harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit, boreaaliset lehdot ja boreaaliset luonnonmetsät. Vesialue kuuluu ilmeisesti lähes kokonaan luontotyyppiin hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Lehdoista puolet kuuluu edustavuusluokkaan hyvä tai erinomainen. Harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit kuuluvat pääosin luokkiin merkittävä ja hyvä. Boreaalista luonnonmetsistä suurin osa kuuluu luokkaan merkittävä (Mäkinen 2005).

⁶ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyyppiin I kanssa
= ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi

6B Kansalliset uhanalaiset luontotyypit (LUTU)

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu				
Selite	Lomakkeelle kirjataan Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyypit, niiden pinta-alat ja prosenttiosuudet. Luokitus perustuu vuosina 2005–2007 toteutettuun tutkimukseen, jonka menetelmät ja tulokset on kuvattu julkaisuissa SY 765 Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointimenetelmä ja luontotyyppien luokittelu, sekä SY8/2008 Suomen luontotyyppien uhanalaisuus.				
Koodi	Luontotyyppi	Uhanalaisuusluokka ⁷	Pinta-ala (ha) tai arvio alasta	Osuus alueesta	Kuvaus ja sijainti
Uhanalaiset luontotyypit yhteensä					
Verkostotarkastelu					
Yhteenveto					
Päijänteen alueelta ei ole vielä saatavissa riittävästi tietoa uhanalaisista luontotyypeistä.					
Uhanalaisten luontotyyppien inventointia tullaan myöhemmin tekemään luontotyyppien täydennysinventointien ja luonnonhoidon suunnittelun yhteydessä tai jos siihen muuten ilmenee tarvetta.					

⁷ RE = Hävinnyt = Luontotyyppin kaikki esiintymät ovat hävinneet alueelta

CR = Äärimmäisen uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä tarkastelualueelta.

EN= Erittäin uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu erittäin suuri uhka lähitulevaisuudessa hävitä tarkastelualueelta.

VU = Vaarantunut = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä tarkastelualueelta.

NT = Silmällä pidettävä = Luontotyyppin esiintymät ovat taantuneet, mutta se ei täytä vaarantuneen kriteereitä tai se on niin harvinainen, että jo satunnaistekijöiden voidaan ajatella uhkaavan sen säilymistä.

LC = Luontotyyppi ei kuulu edellä esitettyihin luokkiin eikä sen esiintymiin ja niiden keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistu keskipitkällä aikavälillä merkittävää uhkaa hävitä tarkastelualueelta.

DD = Puutteellisesti tunnettu = Luontotyyppiä koskevat tiedot eivät riitä kriteerien mukaisen arvion tekemiseen.

7 Lajisto

Vastuuprosessi Luonnonsuojelu

Selite Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä

Luokitus	Linnut	Muut selkärangaiset	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit	1					
Muut uhanalaiset lajit	1	1		2		
Silmälläpidettävät lajit	6		1			
Alueellisesti uhanalaiset lajit						
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	17	3				
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)		3				
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit		2				

Yhteenveto

Alueella on huomattava merkitys vesi- ja rantalinnuston pesimäympäristönä (erit. loppilinnut). Metsäisillä saarilla esiintyy myös useita silmälläpidettäviä ja lintudirektiivin I liitteessä mainittuja metsälintulajeja. Liito-oravalla on vakiintunut esiintymisalue. Uhanalaisten putkilokasvien esiintymät ovat pieniä ja häviämislaitteita. Muiden lajiryhmien tiedot ovat hyvin puutteelliset. Iso Lammassaareissa on rauhoitettu Merkkikuusi.

8 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 5: Kulttuuriperintökohteet
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilan kuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			
Maisema				
Nimi		Kpl	Luokitus	
			Maailmanperintökohde	
			Kansallinen kaupunkipuisto	
Kurhila–Pulkkilan maisema-alue; Päijätsalo (www.ymparisto.fi)		2	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue	
			Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	
Asikkala: Pulkkilanharjun kulttuurimaisema (Päijät-Hämeen maisemaselvitys)		1	Maakunnallisesti merkittävä maisema	
			Luonnonsuojelulain mukainen maisema-alue	
			Muu merkittävä maisema	
Lisätietoja				
<p>Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet perustuvat Valtioneuvoston periaatepäätökseen 5.1.1995 valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä. Päätös perustuu maisema-aluetyöryhmän mietintöön (työryhmän mietintö 66/1992, Osa 1 Maisemanhoito ja Osa II Arvokkaat maisema-alueet) ja siitä käytyyn lausuntokierrokseen.</p> <p>Kurhila–Pulkkilan maisema-alueella on edustavaa Päijänteen seudun viljelymaisemaa sekä harju- ja järviluontoa. Kansallispuistoon osittain kuuluva Pulkkilanharju on arvokas maisemanähtävyys, jolta avautuvat Päijänteen järvimaisemat. Asikkalan kirkonkylä ja Pulkkilan kulttuurimaisema kuului valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointiin RKY 1993, mutta uudessa inventoinnissa RKY 2009 se ei enää ole mukana. Pulkkilanharjun kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokas rakennettu ympäristö (MARY 2005, Wager 2005). Päijät-Hämeen maisemaselvityksessä (2007) on määritelty maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.</p> <p>Päijätsalo on perinteikäs retkeilykohde ja tunnettu näkötorjastaan. Ympäristön rakentamattomat saaret muodostavat arvokkaan kokonaisuuden. Päijätsalo ja Pulkkilanharju on merkitty Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2006 kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiksi alueiksi (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2006).</p>				
Rakennusperintö				
Nimi		Kpl	Luokitus	
Päijätsalon näkötorni		1	Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	
Haapasaaren tilan kulttuuriympäristö; Koreakoivun erakko Pylväläisen maja		2	Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	

Lisätietoja											
<p>Päijätsalon näkötorni on osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, ja näin ollen se on maakunnallisesti arvokas rakenne. Koreakoivun (Harhun) saaren erakko Pylväläisen maja on paikallisten vaalima suosittu vierailukohde. Kohteen arvo on sen henkilö- ja paikallishistoriassa. Haapasaaren torppa on 1860–1870-luvulla rakennettu asuinpaikka, jonka rakennukset ja pihapiiri ovat kuitenkin merkittävästi muuttuneet ajan kuluessa ja käyttötarkoituksen vaihtuessa kesänviettopaikaksi. Torpalla on erityistä arvoa ainoana säilyneenä kalastajatorppakokonaisuutena Etelä-Päijänteellä.</p>											
Arkeologiset kohteet											
Luokitus	Asuinpaikat	Hautapaikat	Puolustus- varustukset	Kulttipaikat	Valmistus- ja työpaikat	Taide ja muisto- merkit	Liikennekohteet	Vedenalaiset kohteet	Kivi- ja maa- rakenteet	Ei määritelty	Yhteensä kpl
Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohde	1	2									3
Muu arkeologinen kohde	10	3		1	45	1	21		29	3	113
Lisätietoja											
<p>Päijänteen kansallispuiston kulttuuriperintö inventointiin kesällä 2009. Inventoinnissa raportoitiin 118 kohdetta. Kiinteitä muinaisjäännöksiä oli 51 kpl, irtolöytöpaikkoja kaksi ja 65 muuta kulttuuriperintökohdetta. Inventoinnissa huomioitu Päijätsalon näkötorni käsitellään tässä suunnitelmassa rakennusperintönä. Inventoinnin jälkeen Metsähallituksen hallintaan siirtyneen Koreakoivun saaren kivilatomukset on luokiteltu kivirakenteeksi. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimishetkellä kansallispuiston alueella oli kolme muinaisjäännösrekisterikohdetta: Vähä-Paatsalon lapinraunio (781010075), Kuhjasaarten lapinraunio (781010074) ja Syttänen asuinpaikka (1601009). Kohteet on huomioitu myös Metsähallituksen kulttuuriperintöinventoinnissa. Museovirasto vie inventoinnissa kartoitetut muinaisjäännöskohteet rekisteriin. Siihen asti niitä käsitellään luokassa muu arkeologinen kohde.</p> <p>Suurin osa kohteista oli historialliselta tai uudelta ajalta (1300–1900-luku). Näistä osa on edelleen käytössä, kuten osa kummeleista ja Päijätsalon näkötorni. Osa uudemmista kummeleista sijaitsee paikoilla, joissa niitä on ollut jo yli sata vuotta.</p> <p>Kansallispuiston vanhimpia merkkejä ihmistoiminnasta ovat mesoliittisen kivikauden (8 000–5 100 eaa) aikaiset ja jälkeiset löydöt sekä asuinpaikat. Rannansiirtyminen on peittänyt alleen tätä vanhemman asutuksen jätteet. Pronssikauden ja varhaisen rautakauden aikaisia (1 500–500 eaa) löytöjä ovat asuinpaikat sekä lapinrauniot. Haukkasalons kalliolla havaittiin mahdollinen esihistoriallinen kalliomaalaus.</p> <p>Vanhat viljelysalueet olivat suurin kulttuuriperintökohteiden ryhmä. Kaskialueilta löytyy mm. kaskiröykkiöitä ja nauriskuoppia. Yksittäisiä löytöjä kartoitettiin mm. teollisuushistoriaan, elinkeinohistoriaan ja liikennehistoriaan liittyen. Näitä ovat mm. tukkien pudotuspaikat, hiilimiilut ja tervahaudat, kalastukseen liittyvät rakenteet sekä vanha tienpohja. Kiinnostavia yksittäisiä löytöjä olivat myös rajamerkit – kuten Virmailansaaren Pyykkikallion rajamerkki, Päijätsalon kivipolut ja kivipöytä sekä erilaiset kuopat.</p> <p>Löytöpaikkoja oli kaksi: Papinsaaren rautakautinen irtolöytöpaikka sekä Lietsaaren kivikautinen irtolöytöpaikka.</p>											

Muu kulttuuriperintö

Päijänteen kansallispuiston kulttuuriperintökohteilla on paikallishistoriallista merkitystä. Tämä ilmenee lukuisina alueeseen liittyvinä tarinoina, joita myös matkailuyrittäjät hyödyntävät.

Kävijätutkimus

Päijänteen kansallispuiston kävijätutkimuksen mukaan maisemat olivat kävijöiden tärkein virkistysmotiivi. Vapamuotoisessa palauteosiossa vastaajat kehuivat eniten kansallispuiston kauniita maisemia niin Pulkkilanharjulla kuin saaristossakin (von Boehm 2008).

Päijänteen kansallispuiston maisema sisältää myös kulttuuriperintöelementtejä, esimerkiksi merimerkkejä ja näkötornin. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Pulkkilanharju on kävijätutkimuksen mukaan kansallispuiston suosituin vierailukohde. Vaikka Päijätsalo näkötorneineen ei noussut kävijätutkimuksessa suosituimpien käyntikohteiden joukkoon, sen merkitys historiallisena maisemien ihailupaikkana, valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena ja ainutlaatuisena rakenteena itsessään on huomattava. Puiston koillisnurkassa, muusta alueesta erillään sijaitsevassa Päijätsalossa, on arvioitu käyvän kesäaikana maanteitse noin 1 500 kävijää ja veneilijöitä arviolta 500. Valtaosa näistä noin 2 000 kävijästä ei todennäköisesti liiku laskurien peittoalueella, koska Päijätsalossa ei ole kävijälaskuria eivätkä siellä kulkevat vieraile muualla kansallispuistossa.

Kansallispuiston alueella liikkuva reittialus M/S Elbatar hyödyntää opastuksessaan ja kohdevalinnoissaan alueen rikasta paikallishistoriaa.

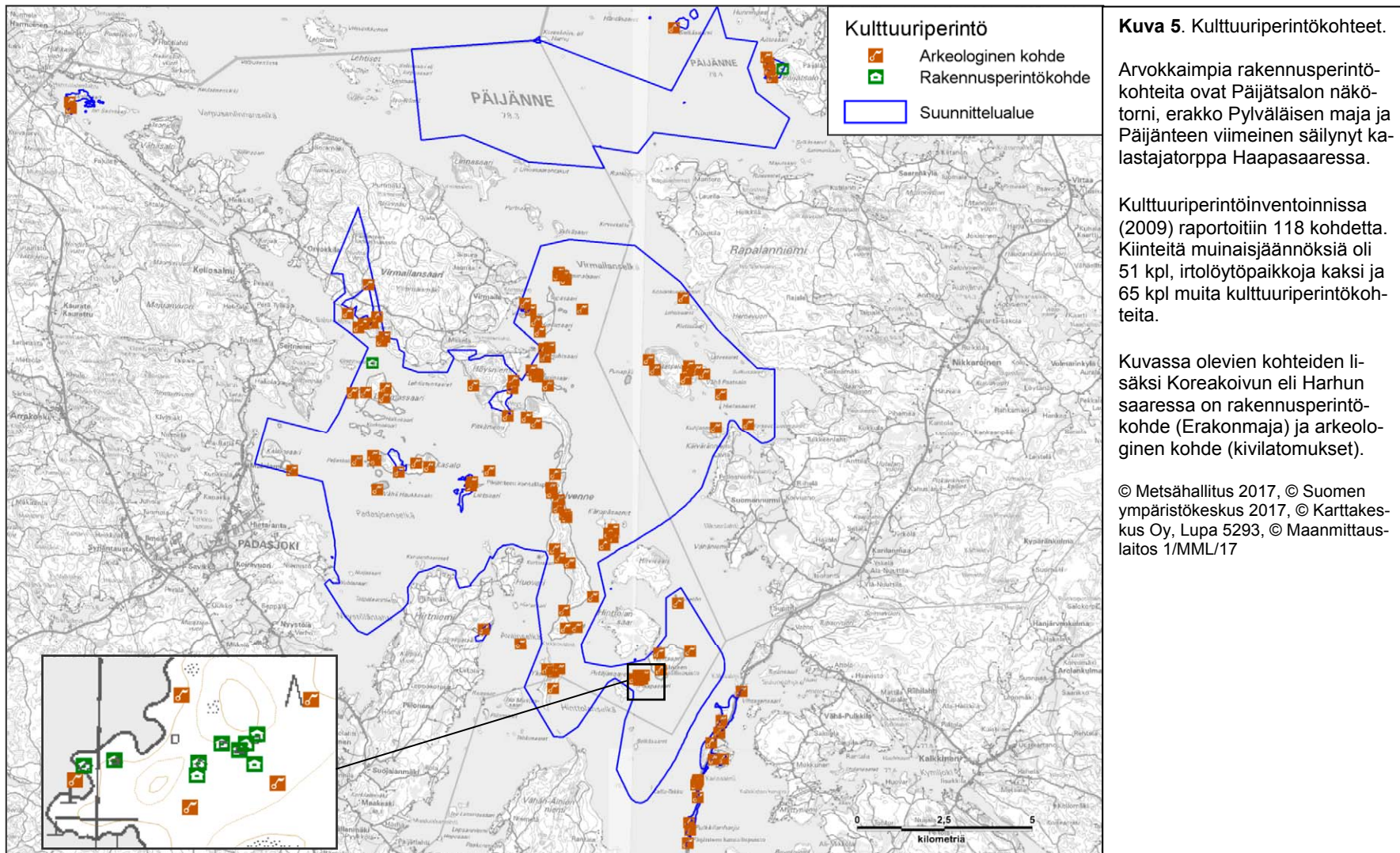
Koreakoivun saaren erakonmaja on vieraskirjamerkintöjen perusteella suosittu paikallinen käyntikohde, joka ei ollut mukana kävijätutkimuksessa.

Yhteenveto

Päijänteen kansallispuiston alueita kuuluu kahteen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Lisäksi kansallispuiston välittömässä läheisyydessä on useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja kulttuuriympäristöjä. Maisema ja siihen liittyvät kulttuurihistorialliset elementit, kuten näkötorni ja vesiliikennekohteet, ovat näkyvin ja tunnustetuin osa suunnittelualueen kulttuuriperintöä.

Päijänteen kansallispuiston kulttuuriperintö inventoitiin kesällä 2009. Inventoinnissa raportoitiin 118 kohdetta. Kummelit ja linjamerkit kertovat Päijänteen vesistön pitkäaikaisesta merkityksestä tärkeänä vesiväylänä. Myös pienipiirteiset kivikaudelta uudelle ajalle ajoittuvat muinaisjäännöskohdetyypit ovat merkittäviä jäänteitä alueen menneisyydestä. Vaikka alueella on ollut vain vähän kiinteää asutusta historiallisena aikana, ovat vanhat viljelysaluudet kaskiraunioineen hyvin edustettuina.

Suunnittelualueella on useita rakennusperintökohteita, joilla on paikallishistoriallista merkitystä. Niihin liittyvät tarinat ovat Päijänteen kansallispuiston virkistyskäytön vetovoimatekijöitä. Esimerkiksi Koreakoivun (Harhun) saaren erakonmaja on vieraskirjamerkintöjen perusteella suosittu paikallinen käyntikohde.

9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Kuva 7: Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimäärästä ja asiakastyytyvyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden sekä rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			

Toimintaympäristön kuvaus

Metsähallitus on nimennyt Päijänteen alueen virkistyskäytön ja luontomatkailun kehitettäväksi aluekokonaisuudeksi. Alueen kansallispuistojen (Päijänne, Isojärvi Kuhmoisissa, Leivonmäki Joutsassa) yhteydessä toimii luontomatkailuyrityksiä, joiden kanssa Metsähallitus tekee yhteistyötä.

Päijänteen kansallispuisto on erityisesti omatoimiretkelijöiden suosiossa ja suurimpaan osaan kansallispuistoa pääsee ainoastaan vesitse. Kansallispuiston lähivedet soveltuvat hyvin veneilyyn, kanoottiretkelyyn ja virkistyskalastukseen. Kansallispuiston nuotio- ja telttailupaikat toimivat rantautumispaikkoina ja/tai retkisatamina. Savonselän melontarengas (Kyyvesi–Puula–Päijänne) ulottuu Kelventeelle asti ja kansallispuisto on osa Päijänne–Keitele–veneretkeilyreittiä. Padasjoen laivarannassa, Asikkalan Vääk-syssä ja Sysmän Suopelossa sijaitsevat kansallispuistoa lähinnä olevat vierasvenesatamat. Pulkkilanharjulla Karisalmen sillan läheisyydessä on vieraslaituri. Puistoa ympäröivillä vesialueilla on 2,4 m:n syvyiset väylät (Kelventeen kaakkoispuolella väylä on paikoin vain 1,8 m:n syvyinen). Koko Päijänteellä on 13 veneseuraa, joista kymmenessä on purjehtijajäseniä. Vuosittain järjestettävän Päijänne-purjehduksen reitti kulkee Padasjoelta Jyväskylään. Kansallispuiston läpi kulkee Jyväskylä–Lahti-laivareitti. Kerran viikossa liikennöivä laiva pysähtyy Pulkkilanharjulla Karisalmessa. Kansallispuiston vierailukohteista Pulkkilanharjulle, Päijätsaloon ja Höysniemeen pääsee myös autolla. Pulkkilanharjua pitkin kulkee Asikkala–Sysmä-maantie (nro 314). Padasjoen kunta ylläpitää talvisin hiihtolatuja Päijänteen jäällä. Padasjoen satamasta lähtee myös 13 km:n mittainen merkitty Päijänne–Ilves-yhdysreitti Evon retkeilyalueelle. Lintuharrastus on merkittävä virkistyskäyttömuoto alueella. Erityisesti Pulkkilanharju on lintuharrastajien suosiossa. Muutamaa ekopistettä lukuun ottamatta kansallispuistossa on omatoiminen jätehuolto.

Metsähallituksen yhteistyöyritykset järjestävät opastettuja patikointi- ja melontaretkiä kansallispuistoon. Reittialus M/S Elbatar liikennöi kesäisin säännöllisesti kansallispuistoon liittyvillä vesillä ja tilauksesta myös muulloin. M/S Elbattarella pääsee mm. Padasjoelta, Sysmästä ja Asikkalasta Kelventeelle ja Päijätsaloon. Lähinnä kansallispuistoa sijaitsevat kesällä toiminnassa olevat Padasjoen laivarannan kauppa, ravintola ja kahvila sekä kioski Pulkkilanharjulla.

Päijänteen kansallispuistoa lähellä olevia merkittäviä matkailupalvelujen alueita ovat Padasjoen Kullasvuori, Mainiemi, Sysmän Suopelto ja Asikkalan Vääk-sy.

Päijänteen seutu on suosittua vapaa-ajan asumisen seutua. Merkittäviä kesäasukaskuntia ovat etenkin Asikkala, Sysmä, Jämsä, Kuhmoinen ja Padasjoki.

Vesistömatkailun kehittämiseen tähtäviä hankkeita ovat Etelä-Päijänteeseen keskittyvä Water Tour (Lahti), Keski-Suomen vesistömatkailun koordinaatiohanke (2004–2006) sekä Päijänne – kansainvälinen luonto- ja kulttuurimatkailun kohde -kehittämishanke. Näiden jatkeeksi on laadittu kolmen maakunnan vesistömatkailuhankkeen jatko-hankesuunnitelma, jota hallinnoi Asikkalan kunta. Arvoitusten Päijänne -esiselvityshanketta (2011) rahoittavat Päijät-Hämeen ja Keski-Suomen liitot, ja se tähtää Päijänteen alueen matkailun ja virkistyskäytön kehittämiseen. Juotavan Hyvä Etelä-Päijänne ry:n hallinnoima Elämysten Päijänne -hanke käynnistyi syksyllä 2011 ja kesti vuoden 2013 loppuun. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli Etelä-Päijänteen alueen matkailu- ja retkeilypalveluiden parantaminen. Tähän liittyy muun muassa Suomen Ladun vaatavuusluokit-telujen toteuttaminen Päijänteen kansallispuiston poluille/luontopoluille.

Kansallispuistoa esitellään Asikkalan Päijännetalossa, jossa on kalastusmuseo, Rapala-museo sekä Päijänne-luontokeskus. Päijännetalosta järjestetään kesäisin opastettuja Kelvenne-retkiä (Metsähallitus & Päijänteen virkistysalueyhdistys 2001, Uusitalo ym. 2008, von Boehm 2008).

Vetovoima ja merkitys

Päijänteen kansallispuiston sekä siihen liittyvän Päijänteen Natura 2000 -alueen vetovoimatekijät ovat kauniit maisemat, puhdas vesi, erämainen luonne, hieno luonto ja kulttuuriperintöarvot. Retkeily, matkailu ja virkistyskalastus ovat Päijänteen perinteisiä käyttömuotoja. Kansallispuiston ja ympäristön retkikohteiden sekä retkisatamien palveluvarustus on nykyään tärkeä retkeilyn, veneilyn, virkistyskalastuksen ja luontomatkailun vetovoimatekijä. Suuren syvyyden ja karien vähäisyyden vuoksi Päijänne on hyvä purjehdusvesistö. Myös kansallispuiston keskeinen sijainti Suomessa on matkailullinen vahvuus.

Suunnittelun kysyntä

Kävijälaskenta			Kävijätutkimus						
Suunnittelun alueen käyntimäärä	Vuosi		Kävijätutkimuksen kohdealueet			Vuosi	Kävijätyytyväisyysindeksi (asteikolla 1 erittäin tyytymätön – 5 erittäin tyytyväinen)		
Käyntimäärän kehitys kohteilta			Kelvenne, Hietasaari, Pulkkilanharju (Karisalmi) ⁸			Kesä 2008	3,97		
			Kävijätyytyväisyyden jakautuminen osatekijöihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön – 5 = erittäin tyytyväinen)						
Vuosi	Käyntikerrat	Muutos	Tyytyväisyys palveluihin	4,0	Tyytyväisyys ympäristöön		Odotusten täyttyminen		Häiriötekijöiden kokeminen
2008	14 300		Alueen kävijöiden jakautuminen eri tyyppisiin:						
			Paikalliset kävijät (%)	42	Päiväkävijät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (h)	
						66		2,7	
			Kotimaiset matkailijat (%)	56	Yöpyjät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (vrk)	
						34		5,6	
			Ulkomaalaiset matkailijat (%)	2	Kävijävuorokaudet				
Lisätietoja									
Puiston alueella on ollut kesästä 2008 lähtien kolme kävijälaskuria (mattolaskuria), jotka soveltuvat kävijöiden laskentaan.									

⁸ Kävijätutkimus koskee Päijänteen kansallispuistoa, ei koko suunnittelualuetta. Edellinen kävijätutkimus on tehty v. 1994 (Metsähallitus 1996), mutta tulokset eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2008 tutkimuksen kanssa.

Retkeilypalvelujen tarjonta									
Rakennukset	Lkm	Kapasi- teetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin val- tion alu- eella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	MH	Muu		
Haapasaaren tilan ra- kennukset	4	-			4		Muu		
Erakonmaja	2	0			2	MH			Ks. lomake 8. Kohteella kulttuuriperintöarvojen lisäksi arvoa myös vierailukohteena
Päijätsalon näkötorni	1	5		1		MH			Ks. lomake 8. Kohteella kulttuuriperintöarvojen lisäksi arvoa myös vierailukohteena. Päijätsalon korkeimmalla paikalla, upea näköala Tehinselälle
Rakennelmat	Lkm	Kapasi- teetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin val- tion alu- eella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	MH	Muu		
Telttailualueet	5	125	5			MH			
Nuotiopaikat	17	170	10			MH			
Laavut	2	10	1	1		MH			Vesikaton korjaus
WC/puuliiterit	28	28		28		MH			Vesikattojen korjaus
Polkuviiat	80			80		MH			
Rajataulut	30			30		MH			
Maihinnousutaulut	28				28	MH			
Portaat	3			3		MH			

Opastustaulut	29			29		MH		9	Vesikattojen korjaus
Laiturit	2			2		MH			
Tienvarsiopasteet	8				8	MH			Kantatie 24, Maantie 314, 53
Sekajätteen keruupiste (Molokki)	1		1			MH			Höyssalmi
Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella			
				MH	Muu				
Kelventeen polku	8	0	0			MH			Lähtöpisteet Kirkkosalmen ja Likolahden retkisatamat
Pulkkilanharjun luontopolku	2,3	0	0			MH			Lähtöpiste Karisalmen levähdysalue
Päijätsalon luontopolku	4	0	0			MH			Lähtöpiste Päijätsalon paikoitusalue
Aurinko-Ilves-reitti							Muu	Kokonaan	Padasjoki-Evo-Vääksy (ei kansallispuiston alueella)

Matkailun yhteistyö

Vuosi	2011	Yhteistyöyritysten lukumäärä	13	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella ja sen läheisyydessä palveleminen asiakkaiden lukumäärä	30 000	Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 erittäin tyytymätön – 5 erittäin tyytyväinen)	
Lisätietoja							
<p>Selvityksessä Päijänteen biosfäärialueen perustamisedellytyksistä esitetään, että ekologinen liikkuminen vesillä purjehtien, meloen ja soutaen tulee huomioida satamien kehittämisessä sekä siltoja ja sähkölinjoja rakennettaessa. Päijänteen kalataloudellisiin tavoitteisiin on kirjattu Päijänteen kalastusmatkailun kehittäminen kannattavaksi ja työllistäväksi yritystoiminnaksi. (Uusitalo ym. 2008.)</p> <p>Pulkkilanharjulla Karisalmen levähdysalueella sijaitsevan opastuspaikan jätahuoltopisteet, wc ja kioski ovat Liikenneviraston hallinnassa ja hoidossa.</p>							

9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö										
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, luontoon.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen sekä maasto-opasteet.										
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella											
Käyntimäärät			Asiakastytyväisyys asiakaspalvelupisteissä								
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä	Luontoon.fi-sivuilla	Asiakaspalvelupisteet				Vuosi	Asiakastytyväisyys (asteikolla 1 erittäin tyytymätön – 5 erittäin tyytyväinen)			
			Päijännetalo								
			Hämeen luontokeskus								
			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä				Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa				
			Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	
			Perustiedon tarjonta				Perustiedon tarjonta				
			Herättelevä opastus				Herättelevä opastus				
			Syventävä opastus				Syventävä opastus				
Lisätietoja											
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella, Metsähallituksen ylläpitämät		Lkm	Kuvaus								
Asiakaspalvelupisteet		2	Päijännetalo, Hämeen luontokeskus								
Opastuspisteet		12	A0-opastustaulut: Karisalmi (Liikenneviraston hallinnassa olevalla levähdysalueella), Padasjoen satama, Reimari, Suopelto, Sysmän satama, Höyssalmi, Padasjoen ABC (2 kpl), Päijännetalo, Kauratte, Maakesken paikoitusalue, reittialus M/S Elbatar								
Luontoon.fi-sivut		37	Eri kielet: suom 13, ruotsi 13, englanti 11								
Maasto-opasteet		18	A3-opaskartat								
Luontopolut		2	Pulkkilanharjun luontopolku (esittelee harjun syntyä ja luontoa), Päijätsalon luontopolku								
Esitteet ja muu painomateriaali		2	Päijänteen kansallispuiston esite, Päijänne–Keitele-veneretkeilyreitit kartta								
Sähköiset opastustuotteet		1	Luonnon aarreaitta (Luonto lähellä -sarjasta)								

Yhteistyötahojen opastusviestinnän kuvaus

Reittialus M/S Elbatar hoitaa kansallispuistoon kuljettamiensa reitti- ja ryhmämatkustajien opastuksen.

Yhteenveto (Luonnon virkistyskäytön nykytila: retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä)

Metsähallitus on nimennyt Päijänteen alueen virkistyskäytön ja luontomatkailun kehitettäväksi aluekokonaisuudeksi. Päijänteen kansallispuiston ja siihen liittyvän Päijänteen Natura 2000 -alueen vetovoimatekijät ovat kauniit maisemat, puhdas vesi, erämainen luonne, hieno luonto ja kulttuuriperintöarvot. Päijänteen kansallispuisto on erityisesti omatoimiretkelijöiden suosiossa. Suurimpaan osaan kansallispuistoa pääsee ainoastaan vesitse. Kansallispuiston lähivedet soveltuvat hyvin veneilyyn, kanoottiretkelyyn ja virkistyskalastukseen. Kansallispuiston palveluvarustukseen kuuluu telttailualueita ja tulentekopaikkoja. Ne toimivat rantautumispaikkoina ja/tai retkisatamina. Laavuja on kaksi. Viitoitettuja reittejä on yhteensä 15 km. Kävijöiden opastus hoidetaan pääasiassa opastustaulujen, esitteiden ja luonto.fi-sivujen avulla. Asiakaspalvelupisteinä toimivat Päijännetalo ja Hämeen luontokeskus. M/S Elbatar hoitaa kansallispuistoon kuljettamiensa reitti- ja ryhmämatkustajien opastuksen. Päijänteen kansallispuiston kävijätutkimus on tehty vuonna 2008. Sen mukaan n. 40 % kävijöistä oli paikallisia ja 56 % muualta kotimaasta. Ulkomaalaisia kävijöitä oli vähän. Kansallispuiston kävijöiden määrää on hyvin vaikea arvioida, koska veneellä tulevia ei tavoiteta kävijälaskureiden avulla.

10 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä				
Selite	Lomakkeella esitetään erätalouden nykykäytännöt sekä sopimus- ja lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.				
Metsästys					
☐	ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla)				
☒	Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	Suunnittelualueella on valtion yleistä vesialuetta 2 799,7 ha.			
☒	Metsästys kielletty	Metsästys on kielletty Päijänteen kansallispuistossa.			
☐	Lupametsästyksaluetta	Lupametsästysalueita ei ole.			
☒	Sopimusmetsästysaluetta	Seurat (kpl)	Pinta-ala (ha)	Sopimuskauden pituus	Rajoitukset, lisätietoja
		2	435,80	Toistaiseksi	
☒	Vain hirvenajo	Hirvenajo sallittu Virmailansaassa ja Höysniemessä, kaksi sopimusta: 23820 ja 27670			
Alueen merkitys metsästyskohteena		Alueella on merkitystä hirven ja valkohäntäpeuran metsästyksessä.			
Arvio metsästyspaineesta alueella		☐ Suuri	☒ Keskinkertainen	☐ Pieni	Tarkennus
Riistakannat		Hirvi, valkohäntäpeura, metsäkauris, jänis, teeri, pyy, metso, kettu, ilves, supikoira, minkki, sorsalinnut jne.			
Lisätietoja					
Kalastus					
☒	Yleistä vesialuetta (kalastusoikeus KL 6 § mukaisesti)	Suunnittelualueella on valtion yleistä vesialuetta 2 799,7 hehtaaria. Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen hallitus on 29.9.2008 tekemällään päätöksellä antanut yleisvesille kalastussäännön (Ranta 2009).			
☒	Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen ja onkiminen sekä viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu (KL 8 § mukaisesti)				
☒	Pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu osittain	Viehekalastus on sallittu; onkiminen ja pilkkiminen ovat jokamiehenoikeuksia.			
☒	Lupakalastusvedet	Alueella on Metsähallituksen pyydyslupa-alueita.			
Alueen merkitys kalastuskohteena		Suunnittelualue on hyvin tärkeä virkistys-, ammattikalastus- ja ravustuskohteena.			
Arvio alueen kalastuspaineesta		☒ Suuri	☐ Keskinkertainen	☐ Pieni	Tarkennus

Saaliskalat	Saaliskaloja ovat pikkusiika, järvisiika (alkuperäiset lähes hävinneet), planktonsiika (istutusten varassa), kuha, muikku, järvitaimen (lähes kokonaan istutusten varassa), hauki, ahven, harjus (kotiutettu), järvilohi (istutettu) sekä satunnaisesti nieriä (kotiutettu) ja ankerias (istutettu). Päijänteen muikkukanalle on tyypillistä, että se tulee runsaaksi hyvin satunnaisesti. Ravustuksella on monin paikoin todella suuri taloudellinen merkitys.
Kutupaikat	
Vaelluskalareitit	
Ammattikalastus	Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue soveltuu hyvin ammattikalastukseen, ja se on ammattikalastuksen kannalta tärkein vesistö Hämeen ELY:n kalatalousyhtymän toimialueella. Yleisvesialue helpottaa ammattikalastuslupien saantia. Päijänteen soveltuvuutta ammattikalastukseen lisäävät suuri pinta-ala, hyödynnettävät resurssit ja Padasjoen kalasatama (Hämeen ELY-keskus 2011). Ammattikalastus on suurelta osin riippuvainen muikkukalastuksesta. Muikkukadon aikana siiankalastuksen merkitys kasvaa. Suurin osa ammattikalastuksesta painottuu yleisvesialueelle, jossa kalastaa muutama ammatti- ja sivutoiminen kalastaja. Koko Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueelle on myönnetty vuosittain kuusi troolilupaa.
Istutukset (kalat, ravut)	Koko kalastusalueelle suoritettavat istutukset ovat vuosittain varsin mittavia; tärkeimmät istutuslajit ovat planktonsiika ja kuha. Jokiravut ovat kadonneet; täpläräpuja on kotiutettu vuodesta 1992 alkaen. Suunnittelualueelle istutettavat lajit ovat kuha, järvisiika, planktonsiika, taimen, järvilohi, harjus (kotiutettu), hauki ja täpläräpu.
Lisätietoja	Suunnittelualueen kalastukseen liittyvät tiedot ovat peräisin Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen laatimasta käyttö- ja hoitosuunnitelmasta (Ranta 2009). Istutukset toteutetaan vesialueen omistajien ja kalastusalueiden rahoituksella sekä viehekalastuslupatuloilla ja velvoiteistutuksilla. Suunnittelualueella on useita järjestäytyneitä osakaskuntia ja järjestäytymättömiä yksityisvesialueita.
Yksityiset suojelualueet	
YSA-alueisiin ei sisälly vesialueita. Metsästys on YSA-alueilla kielletty.	
Erätalouden yhteenveto	
Suunnittelualue on hyvin tärkeä virkistys-, ammattikalastus- ja ravustuskohteena. Virmailan saaren hirvieläinten metsästyksellä on merkitystä kannansäätelyyn ja pienpetopyynnillä linnustolle.	

11 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö sekä mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.		
Alueella aikaisemmin tehty tutkimus			
☒	Alue on aktiivisessa tutkimuskäytössä	☐	Alueella ei ole säännöllistä tutkimuskäyttöä
☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkoston	☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkoston
Nykyinen tutkimuskäyttö	Osa Päijänne LTER- (pitkän aikavälin ekologinen tutkimus) ja LTSER (pitkän aikavälin sosioekologinen tutkimus) -tutkimuksia, joita koordinoi Jyväskylän yliopisto. Päijänteellä tehdään mm. velvoitetarkkailuun liittyvää kalasto- ja vedenlaatuseurantaa. Päijänteellä on pysyviä vesistöseurantapisteitä. Lintujen muuton pitkäaikaisseurannat (Pulkkilanharju) (Ruottinen 2010).		
Koealat			
Tutkimustahot	Jyväskylän yliopisto, Helsingin yliopisto (Lahden toimipiste), Suomen ympäristökeskus (Jyväskylän tutkimusyksikkö), Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos		
Tutkimusluvut	Pulkkilanharjun lepakkoseuranta		
Merkitys tutkimuskohteena			
☐	Merkittävä	☒	Kohtalaisen merkittävä
☐	Ei merkittävä		

12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.		
Marjastus ja sienestys			
☐	Sallittu koko alueella	☐	Kielletty koko alueella
☒	Sallittu osittain	Liikkuminen ei ole sallittu rajoitusvyöhykkeellä 15.4.–31.7.	
Kaivoskivennäiset, maa-ainekset, polttopuut, pohjavesi			
Kaivosvaltauks	Lkm	0	Kaivoskivennäiset
Kaivospiirit	Lkm	0	Kaivoskivennäiset
Maa-ainesten otto	Maa-ainesten otto on kielletty kansallispuistossa ja lehtojensuojelualueella.		
Polttopuun otto	Polttopuun otto on kielletty kansallispuistossa ja lehtojensuojelualueella.		
Pohjaveden otto	Suunnittelualueelta ei oteta pohjavettä.		
Lisätietoja			
Metsätalous			
Suunnittelualueella ei harjoiteta metsätaloutta.			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset			
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl		Lisätietoja
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Kansallispuistossa on rasitteena tieoikeuksia, kulkuoikeuksia, oikeuksia moottorikelkkauraan (Pulkkilanharjun ja Kelventeen yli), venevalkama-oikeuksia ja nuotta-apajapaikkoja. Iso Lammassaassa on rauhoitettu Merkkikuusi.		
Lisätietoja	Kansallispuiston rasitteita ja käyttöoikeuksia on lueteltu Päijänteen kansallispuiston runkosuunnitelmassa (Metsähallitus 1997).		
Yksityiset suojelualueet			
Yksityisillä suojelualueilla noudatetaan niiden rauhoitusmääräyksiä.			
Yhteenveto			

KESKEISET ARVOT JA UHAT

13 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualan keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualan keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksensa sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualan keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.		
Nro	Arvoluokka	Arvotyyppi	Kuvaus
1)	Luontodirektiivin luontotyytit	Edustavat harjut, lehdot ja vedet	Poikkeuksellisen edustava ja ainutlaatuinen harjusaarikerju, luontotyyppiltään harjumuodostumien metsäiset luontotyytit. Vesialue on todennäköisesti lähes kokonaan yhtä luontotyyppiä: hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Heiskelä on arvokas lehto.
2)	Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit	Monipuolinen linnusto	Alueella tavataan suurten sisävesien, vanhojen metsien ja lehtojen lintulajeja, joista direktiivilajeja on 17 kpl.
3)	Ekosysteemit (rakenne, toiminta)	Kirkas ja puhdas Päijänne	Kirkas ja puhdasvetinen Päijänne on karu järvi, joka kuuluu pohjaruusu- ja kasvillisuuden luonnehtimaan järviin. Kalastoon kuuluu vaateliaita lohikalajoja, kuten siika, muikku ja taimen. Päijänneestä otetaan raakavettä Päijännetunnelin kautta noin miljoonalle asukkaalle ja teollisuudelle pääkaupunkiseudulla.
4)	Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Kansallispuisto, suosittu vesivirkistyskohteena	Suosittu kohde vesillä tapahtuvaan virkistykseen; soutu, melonta, moottoriveneily, purjehdus, uiminen, sukeltaminen ja virkistyskalastus ovat tyypillisiä virkistyskäyttömuotoja. Talvella jääharrastukset, kuten hiihto ja retkiluistelu, ovat suosittuja. Myös lintuharrastus, patikointi, pyöräily, marjastus, sienestys ja metsästys kuuluvat alueen käyttömuotoihin.
5)	Matkailun yritystoiminta	Monipuolinen yritystoiminta	Alueella toimii useita luontomatkailu- ym. yrittäjiä: eräopastus, ohjelmalvelut, laivaretket, venekuljetuspalvelut ja kanoottivuokraus.
6)	Luonnon- ja kulttuurimaisemat	Pulkkilanharju, Kelvenne ja muut harjumuodostumat	Pulkkilanharju ja Päijätsalo ovat valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Pulkkilanharju on maakunnallisesti arvokas maisema ja rakennettu ympäristö (MARY 2005).
7)	Muut luonnonvarojen käyttöarvot	Ammattikalastus, virkistyskalastus, kalasto	Päijänne on Suomen tärkeimpiä ammattikalastuskohteita ja suosittu virkistyskalastusalue (myös paljon uistelukilpailuja). Ravustuksella on paikoin suuri taloudellinen merkitys.
8)	Geologiset kohteet	Harju-, kallio- ja moreeni-saaret	Alue on geologialtaan kaksijakoinen. Osa saarista on Päijänneen vuorimaalle tyypillisiä kallio- ja moreenisiaaria, osa kahteen pitkäjänteeseen kuuluvia harjusaaria. Päijätsalon Natura 2000 -alue on osa luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokasta kallioaluetta.

14 Uhka-analyysi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö on tärkeää									
Selite	Uhka-analyysi kohdistuu suunnittelualueen keskeisiin suojelu- ja käyttöarvoihin sekä maankäyttömuotoihin, joilla voi olla vaikutusta ko. arvoihin. Tavoitteena on tunnistaa ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojelun kohteena oleviin arvoihin. Analyysissä huomioidaan paitsi suunnittelualueen sisäiset paineet ja kehityssuunnat, myös mahdolliset alueen ulkopuolelta tulevat paineet.									
		Uhan kohdentuminen					Merkittävyys			
Keskeinen suojelu- tai käyttöarvo	Uhkatekijä	Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelualue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä	Uhan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
Luontodirektiivin luontotyypit	Maanviljely	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Maatalouden kuormitus rehevöittää Päijännettä.	Ei
	Metsätalous	☒	☐	☐	☒	☒	☒	☐	Alueeseen sisältyy aiemmin metsätalouskäytössä olleita kohteita, joiden palautuminen luonnontilaan vie vuosikymmeniä (esim. Virmailansaassa).	Kyllä
	Umpeenkasvu	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Umpeenkasvu uhkaa Päijänteen matalia rantoja ja tulee heikentämään näillä alueilla vallitsevan luontotyypin edustavuutta.	Ei
	Rehevöityminen	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Joidenkin lahtien vedet ovat rehevöityneet ja ruovikoituneet. Rehevöityminen voi aiheuttaa vallitsevan luontotyypin edustavuuden heikentymisen. Päijänteellä esiintyy vuosittain sinileväkukintoja. (Pirkanmaan ympäristökeskus 1999)	Ei
	Vesiolojen muuttaminen (ml. säännöstely)	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Säännöstely heikentää mm. kuikan pesimätulosta ja hauen poikastuottoa (Marttunen & Verta 2007).	Ei
Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit	Retkeily- ja matkailutoiminta (kuluminen, häirintä)	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Moottoriveneily ja erityisesti luvaton lintuluodoille rantautuminen ovat uhka vesilinnustolle. Kelventeellä on havaittu maaston kulumista niissä osissa, missä käyttö on voimakkainta.	Kyllä

	Vieraslajit (alkuperäislajin häirintä/hävitys)	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Supikoira ja lintuluodoilla erityisesti minkki aiheuttavat lintujen pesimätuhoja.	Kyllä
	Huviveneily	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Moottoriveneily heikentää vesilintujen pesimätulosta mm. hajottamalla uivia poikueita.	Ei
Ekosysteemit (rakenne, toiminta)	Maanviljely	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Maatalouden kuormitus rehevöittää Päijännettä.	Ei
	Vesiolojen muuttaminen (ml. säännöstely)	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Päijänteen säännöstely aloitettiin jo 1960-luvulla ja kaikki virtavedet on padottu, mistä on merkittävää haittaa ekosysteemille, mm. kalojen lisääntymiselle.	Ei
	Vieraslajit (alkuperäislajin häirintä/hävitys)	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Suunniteltujen vieraiden kalakantojen/-lajien istutusten (kotiutusten) haitalliset vaikutukset voivat ulottua laajalle vesiekosysteemissä.	Voidaan vaikuttaa edunvalvonnalla
	Rehevöityminen	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Joidenkin lahtien vedet ovat rehevöityneet ja ruovikoituneet.	Ei
Luonnon ja kulttuuri-kohteiden virkistyskäyttö	Vesiolojen muuttaminen (ml. säännöstely)	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Säännöstely ja virtavesien patoaminen haittaavat virkistyskalastusta, koska niiden vaikutuksesta joidenkin kalalajien kannat ovat huomattavasti pienentyneet.	Ei
	Rehevöityminen	☐	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Rehevöityminen haittaa virkistyskalastusta, koska sen vaikutuksesta mm. järvisiian kutualueita on tuhoutunut. Päijänteellä esiintyy vuosittain sinileväkukintoja.	Ei
	Huviveneily	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Suuret veneet "varaavat" parhaat rannat ja tulipaikat käyttöönsä pitkiksi ajoiksi, ja näin haittaavat muita virkistyskäyttäjiä.	Kyllä
Matkailun yritystoiminta	Huviveneily	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Suuret veneet "varaavat" parhaat rannat ja tulipaikat käyttöönsä pitkiksi ajoiksi ja näin haittaavat alueen muita käyttäjiä.	Kyllä
Luonnon- ja kulttuuri-maisemat	(Maasto)liikenne (väylät, urat, reitit)	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Pulkkilanharjun tien ajoittaiset parannustoimet voivat uhata harjun säilymistä. Liikenteen melu on voimakas Pulkkilanharjulla ja se kuuluu myös muualle kansallispuistoon.	Ei
	Tuulivoima	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	Vuonna 2010 laaditussa esiselvityksessä Päijät-Hämeen potentiaalisimmista tuulivoima-alueista (Uudenmaan liitto 2010) Päijänteen kansallispuiston läheisyydessä on todettu olevan useita maakunnan parhaiksi katsottuja tuulivoimalapuistojen sijoitusalueita. Näitä on mm. Virmailansaassa, Rapalaniemessä, Hirtniemessä ja Vähä-Äiniössä. Vaikka tulevaisuudessa mahdollisesti rakennettavat tuulivoimalat tulisivatkin sijoittumaan Natura 2000 -alueen ulkopuolelle, niiden näkyminen suunnittelualueelle voi muuttaa maisemakuvaa ja erämaisyyden tuntua joillain alueilla.	Voidaan vaikuttaa edunvalvonnalla

Muut luonnonvarojen käyttöarvot	Maanviljely	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Maatalouden kuormitus rehevöittää Päijännettä, ja haittaa talouskalojen lisääntymistä.	Ei
	Vesiolojen muuttaminen (ml. säännöstely)	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Päijänteen säännöstely aloitettiin jo 1960-luvulla. Säännöstely haittaa siian ja hauen lisääntymistä. Planktonsiika on lähes kokonaan istutusten varassa, koska melkein kaikki virtavedet Päijänteellä on padottu. Päijänteen vaeltava järvitaimen on vaarassa kuolla sukupuuttoon, syynä voimakas kalastaminen ja lisääntymisjokien kalastaminen (Ranta 2009).	Ei
	Ammattikalastus	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Päijänteen alkuperäiset järvisiijat ovat lähes hävinneet, syynä Sysmän Majutveden rehevöityminen ja ylikalastus (Ranta 2009).	Ei
	Vieraslajit (alkuperäislajin häirintä/hävitys)	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	Päijänteelle on suunniteltu kotiutettavan vieraita kalakantoja/-lajeja virkistyskalastuksen kiinnostavuuden lisäämiseksi (Ranta 2009). Nämä voivat olla uhka Päijänteen alkuperäisille kalakannoille.	Voidaan vaikuttaa edunvalvonnalla
	Umpeenkasvu	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Kutualueiden umpeenkasvu voi heikentää kalojen kudun onnistumista.	Ei
	Rehevöityminen	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Päijänteen alkuperäiset järvisiijat ovat lähes hävinneet, syynä Sysmän Majutveden rehevöityminen ja ylikalastus (Ranta 2009).	Ei
Lisätietoja										

TAVOITTEENASETTELU

15 Uhkatekijöiden torjuminen				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää			
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkatekijät poimitaan aiemmista lomakkeista. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.			
Suojelu- tai käyttöarvo	Luontodirektiivin luontotyypit			
Uhkatekijän kuvaus	Alueeseen sisältyy aiemmin metsätalouskäytössä olleita alueita, joiden palautuminen luonnontilaan vie vuosikymmeniä, esim. Virmailansaaressa. Kuusettuminen uhkaa lehtokasvillisuutta. Maaston kuluminen on havaittavissa vilkkaimmin käytetyillä kohteilla.			
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake	
Natura-alueen metsäisten luontotyyppien edustavuuden parantuminen ja lajiston monipuolistuminen	Metsäisiä luontotyyppisiä hoidetaan tehtävän ennallistamissuunnitelman / luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti.	Ennallistaminen, luonnonhoito	19	
Lehtokasvillisuuden turvaaminen vähentämällä kuusen osuutta lehdossa	Kuusien poisto Heiskelän lehdosta ja tarvittaessa muualtakin.	Luonnonhoito	19	
Natura 2000 -alueen luontoarvojen ja niiden kytkeytyneisyyden tukeminen	Alue on hyvä huomioida erityisesti Metso-ohjelman toteuttamisessa, ja mikäli vapaaehtoiseen luonnonsuojeluun perustuvia Metso-hankintoja kohdistuu näille tai kansallispuistoon rajautuville alueille, kyseiset kohteet liitetään kansallispuistoon. Yksityisellä maanomistajalla on myös mahdollisuus hakea vapaaehtoista kestävän metsätalouden rahoituslain ympäristötukea. Nämä ovat 10 vuoden määräaikaista sopimuksia.	Maanhankinta, sopimukset, edunvalvonta	24	
Perinneympäristöjen hoito ja kulttuuriarvojen säilyttäminen	Haapasaaren perinneympäristön säilyttäminen avoimena tai palauttaminen avoimeksi sekä läheisten vanhojen peltojen raivaus puustosta avoimeen tilaan. Neitsaaren ja Haapasaaren laidunnus.	Luonnonhoito	19	
Kelventeen kulumisen vähentäminen	Seurataan Kelventeen kulumista tulipaikkojen ja telttailualueiden läheisyydessä esim. valokuvaamalla ja mittaamalla (kulumisen seurantapisteeet). Tarvittaessa perustetaan sellaisia rajoitusalueita, joilla saa liikkua vain merkityjä polkuja pitkin.	Seuranta käytön rajoittaminen (vyöhykkeistäminen)	18C, 28B	

Suojelu- tai käyttöarvo	Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit		
Uhkatekijän kuvaus	Moottoriveneily ja erityisesti luvatonta lintuluodoille rantautuminen ovat uhka vesilinnustolle.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake
Lintujen pesimärauhan turvaaminen ja pesimätuloksen parantaminen	Rajoitusalueiden laajentaminen uusille lintujen pesimäluodoille	Käytön rajoittaminen (vyöhykkeistäminen)	18C
Lintujen pesimärauhan turvaaminen ja pesimätuloksen parantaminen	Luvattomien rantautumisten huomattava vähentyminen valvonnan ja tiedotuksen lisäämisen avulla	Erävalvonta, Tiedotus	24
Lintujen pesimärauhan turvaaminen ja pesimätuloksen parantaminen	Päijänteen kansallispuistolle ja Heiskelän luonnonsuojelualueelle laaditaan järjestys säännöt ja ne laitetaan opastustauluihin. Kansallispuiston saarten ja rajoitusalueiden merkintää parannetaan.	Järjestyssäännön laatiminen, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, rajan merkitseminen	24, 21A
Suojelu- tai käyttöarvo	Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit		
Uhkatekijän kuvaus	Supikoira ja lintuluodoilla erityisesti minkki aiheuttavat lintujen pesimätuhoja.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Lintujen pesimätuloksen parantaminen	Minkkien ja supikoirien määrää vähennetään yhteistyössä metsästäjien kanssa.	Haitallisen lajin poisto, yhteistyö	19
Suojelu- tai käyttöarvo	Ekosysteemit (rakenne, toiminta), muut luonnonvarojen käyttöarvot		
Uhkatekijän kuvaus	Päijänteelle on suunniteltu kotiutettavan vieraita kalakantoja/-lajeja virkistyskalastuksen kiinnostavuuden lisäämiseksi (Ranta 2009). Nämä voivat olla uhka Päijänteen alkuperäisille kalakannoille.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Alkuperäisen kalalajiston säilyminen Natura 2000 -alueella ja valtion yleisellä vesialueella	Vieraiden kalakantojen/-lajien kotiuttamissuunnitelmiin vaikuttaminen. Yhteistyö ELY-keskuksen sekä Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen kanssa	Edunvalvonta	24
Suojelu- tai käyttöarvo	Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö, matkailun yritystoiminta		
Uhkatekijän kuvaus	Suuret veneet "varaavat" parhaat rannat ja tulipaikat käyttöönsä pitkiksi ajoiksi ja näin haittaavat muita virkistyskäyttäjiä.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Luvattoman leiriytymisen vähentäminen	Lisätään valvontaa ja tiedotusta. Laaditaan Päijänteen kansallispuiston retkeilytapa-ohjeet kaikkiin opastauluihin laitettaviksi. Opastusviestinnässä painotetaan saaristoluonnon kulutusherkkyttä ja säilyttämisen tärkeyttä.	(Erä)valvonta, tiedotus, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	24, 21A
Pienveneille soveltuvien palvelujen lisääminen	Osaan rantautumispaikoista rakennetaan kevyet laiturit, jotka mahdollistavat kanoottien ja pienveneiden rantautumisen myös sesonkiaikoina. Osa jo olemassa olevista tulipaikoista muutetaan telttailualueiksi. Ykskoivuun tehdään tulipaikka.	Käytön ohjaaminen, palveluvarustuksen rakentaminen	21B, 23

Palveluiden tarjoaminen myös veneet- tömille	Höysniemeen rakennetaan telttailualue.	Palveluvarustuksen rakenta- minen	21B
Suojelu- tai käyttöarvo	Luonnon- ja kulttuurimaisemat		
Uhkatekijän kuvaus	Vuonna 2010 laaditussa esiselvityksessä Päijät-Hämeen potentiaalisimmista tuulivoima-alueista (Uudenmaan liitto 2010) Päijänteen kansallispuis- ton läheisyydessä on todettu olevan useita maakunnan parhaiksi katsottuja tuulivoimalapuistojen sijoitusalueita. Näitä on mm. Virmailansaaressa, Rapolanniemessä, Hirtniemessä ja Vähä-Äiniössä. Vaikka tulevaisuudessa mahdollisesti rakennettavat tuulivoimalat tulisivatkin sijoittumaan Na- tura 2000 -alueen ulkopuolelle, niiden näkyminen suunnittelualueelle voi muuttaa maisemakuvaa ja erämaisyyden tuntua joillain alueilla.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutus- lomake
Suunnittelualueen läheisyyteen mahdolli- sesti rakennettavat tuulivoimalat eivät vaaranna valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvoa.	Edunvalvonnalla vaikutetaan niin, etteivät suunnittelualueen läheisyyteen mahdolli- sesti sijoitettavat tuulivoimalat vaaranna valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvoa.	Edunvalvonta	24

16 Kehittämismahdollisuudet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää		
Selite	Kehittämistavoitteet linjaavat suunnittelualueen kehitystä lähtien esimerkiksi suojelualueen perustamistarkoituksesta tai Metsähallituksen tavoitteista suojelualue- tai kansallispuistoverkon kehittämiseksi. Muita lähtökohtia kehittämistavoitteille voivat olla mm. Metsähallituksen strategia, suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, toimintaympäristö – kuten matkailun yritysyritys yhteistyö sekä sidosryhmien esittämät tai osallistamistilaisuuksissa esiin nousevat näkemykset.		
Kehittämistavoite	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Luontomatkailun edellytysten ja siihen liittyvän palveluvarustuksen parantaminen	Katoksien rakentaminen tulipaikoille Kelventeelle (2 kpl) ja Kalainsaareen. Laituriipaikkojen osoittaminen Kelventeelle, Päijätsaloon ja Koreakoivuun (Harhu). Koreakoivuun erakonmajan tuotteistamisen mahdollistaminen kunnostamalla maja. Valtion alueet Koreakoivussa liitetään kansallispuistoon luontomatkailu- ja retkeilyvyöhykkeeksi.	Palveluvarustuksen rakentaminen, vyöhykeistämisen, käytön ohjaaminen, yhteistyö	21B, 18A, 24, 20
Huoltotöiden helpottaminen ja nopeuttaminen	Suosituimpien tuli- ja telttailupaikkojen käymälät uusitaan käytännöllisemmiksi.	Palveluvarustuksen ylläpito	21B
Ruuhkien vähentäminen sesonkiaikaan tuli- ja telttailupaikoilla	Suosituimmille tuli- ja telttailupaikoille rakennetaan tarvittaessa pöydät ja penkit sekä lisänuotiokehät.	Palveluvarustuksen rakentaminen	21B
Vieraiden kasvilajien leviämisen estäminen	Lupiinien poistaminen	Haitallisen lajin poisto	19
Isojen petolintujen elinmahdollisuuksien parantaminen	Isojen petolintujen pesimäalustojen rakentaminen	Lajiston hoito	19
Paikallishistoriallisesti tärkeät rakennukset pidetään kunnossa ja säilytetään yleisökäytössä	Päijätsalon näkötornin kuntoa tarkkaillaan ja se pidetään kunnossa. Erakonmajan säilyminen turvataan pienimuotoisin kunnostuksin, jotka vaalivat alkuperäistä ilmettä. Haapasaaren rakennuksia kunnostetaan.	Rakennusperinnön kunnostaminen, yhteistyö	20
Valikoidut esimerkit alueen muinaisjäänöksistä on hoidettu ja opastettu.	Arkeologisista kohteista valitaan edustavimmat. Ne hoidetaan ja opastetaan siten, ettei niiden säilyminen vaarannu.	Arkeologisen kohteen hoito	20
Valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvot säilyvät	Päijänteen järvimaisemanäkymien avaaminen puustoa poistamalla Pulkkilanharjulla ja Päijätsalossa. Valtakunnallisesti arvokkaita maisemia koskevat käytön ja hoidon toimenpiteet eivät vaaranna niiden arvoja.	Luonnonhoito, maisemanhoito,	19, 20, 24
Vesiluontotyyppien selvittäminen Natura 2000 -alueen vesialueelta	Vesiluontotyyppien inventoinnin tarve	Inventointi/luontotyytit	19
Kansallispuistossa olevien lomamökkien yksityiskäytön lopettaminen	Yksityiskäyttö loppuu vuoteen 2020 mennessä.	Rakennuskannan hallinta	25
Opastuksen parantaminen kansallispuistossa	Opastustaulujen uusiminen ja uusien pystyttäminen. Tarvittaessa perustetaan opastuspisteitä yhteisöjen tai yrittäjien kanssa yhteistyössä. Tienvarsioasteet uusitaan.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, palveluvarustuksen rakentaminen	21A, 21B

Pulkkilanharjun ja Padasjoen sataman kehittäminen kansallispuiston portteina	Pulkkilanharjulla ja Padasjoella kansallispuiston portteja kehitetään yhdessä kuntien ja yrittäjien kanssa.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, yhteistyö	21A, 24
Moottorikelkalla tapahtuvan huoltoajon vähentäminen. Moottorikelkalla tapahtuvien luvattomien Kelventeen ylitysten vähentäminen	Sallitaan Kelventeen ylittäminen moottorikelkalla kapeimmasta kohdasta eli Koukunlahdesta.	Käytön ohjaaminen, inventointi: arkeologiset kohteet	23, 20
Vesi- ja rantalinnuston pesimätuloksen parantaminen	Tärkeimmät kansallispuiston ulkopuoliset lintuluodot hankitaan valtiolle ja liitetään kansallispuistoon. Selvitetään mahdollisuutta liittää yleisen vesialueen saaret ja luodot kansallispuistoon.	Suojelualueen laajentaminen	24
Luonnonrauhan turvaaminen ja asiakasturvallisuuden parantaminen	Kansallispuiston läheisille veneväylille ehdotetaan nopeusrajoitusta.	Edunvalvonta	23
Luonnonrauhan turvaaminen ja asiakasturvallisuuden parantaminen	Osaan Natura-alueen vesialueesta muodostetaan erityisten luonnonarvojen vyöhyke.	Vyöhykkeistäminen, yhteistyö	23, 18C
Veden laadun seurannan parantaminen	Suosittelaaan vesistöseurantapisteiden (ELY) perustamista Päijänteen Natura 2000 -alueelle ja valtion yleiselle vesialueelle.	Yhteistyö	24
Esteettömän palveluvarustuksen rakentaminen	Höyssalmen telttailualue muutetaan tarvittaessa esteettömäksi.	Palveluvarustuksen rakentaminen	21B
Hinttolan polun turvallisuuden parantaminen	Hinttolanhiekalle vievän polun uudelleenlinjaaminen	Palveluvarustuksen rakentaminen	21B
Käytön salliminen niillä alueilla, joilla siitä ei ole haittaa luonnolle	Kelventeen ja Papinsaaren rajoitusalueiden poistaminen, koska näillä alueilla virkistyskäytön haitat on todettu vähäisiksi.	Käytön ohjaaminen, vyöhykkeistäminen	18C
Kansallispuiston saavutettavuuden parantaminen	Höyssalmeen perustetaan veneenpitopaikka.	Palveluvarustuksen rakentaminen, käytön ohjaaminen	21B
Harjumetsien edustavuuden säilyttäminen/parantaminen	Paahteisuutta ja avoimuutta säilytetään/palautetaan pienimuotoisesti siihen soveltuvilla kohteilla, kuten hiekkarannoilla ja niiden reunoilla.	Luonnonhoito	19
Pulkkilanharjun virkistyskäyttöön liittyvien ongelmien ratkaiseminen	Pulkkilanharjun ongelmien ratkaisemiseksi tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	Yhteistyö	24

17 Visio

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö vision määrittelyssä on tärkeää
Selite	Suunnittelualan visio eli tavoitella tulevaisuudessa on Metsähallituksen, sidosryhmien ja alueen käyttäjien yhteinen näkemys suunnittelualan toivosta kehityksestä. Visio suuntautuu tulevaisuuteen, noin 30 vuoden aikajänteelle. Visio on aktiivinen tahtotila, jota kohti pyritään suunnitelman päämäärien, tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Vision tulee olla optimistinen, mutta myös realistinen: sen muodostamisessa on huomioitava mm. alueen keskeiset arvot ja erityispiirteet, perustamistarkoituksen asettamat raamit, sidosryhmien toiveet ja palautteet sekä resurssitilanne.
Visio	Päijänteen kansallispuisto on luonnonkaunista sisävesisaaristoa, jossa jatketaan virkistyskäytön, luontomatkailun, kalastuksen ja paikalliskulttuurin perinteitä luonnonrauhaa kunnioittaen sekä luonto- ja kulttuuriperintöarvoja vaalien.
Vision selitys	<p>Päijänteen kansallispuisto muodostaa luonnonsuojelu- ja virkistyskäyttökokonaisuuden, jossa kansainvälisestäkin arvokas suurjärvi- ja harjumaaisema sekä alkuperäinen luonto säilyvät tuleville sukupolville. Kansallispuiston palveluita sekä luonto- ja kulttuuriperintökohteita hyödynnetään kestävästi virkistyskäytössä ja luontomatkailussa.</p> <p>Kansallispuisto edustaa suurjärviluontoa parhaimmillaan suurine selkineen, kallio- ja harjusaarineen, pienine vanhan metsän alueineen ja lehtoineen. Yleisimmät luontotyytit ovat harjumuodostumien metsäiset luontotyytit, boreaaliset lehdot ja boreaaliset luonnonmetsät. Alue on tärkeä suurten sisävesien linnuston, kuten kuikan ja selkälökin, suojelun kannalta. Päijänteen kansallispuiston tunnuksessa on selkälökki. Lintujen pesimärauhan turvaamiseksi mairinnousua on rajoitettu tärkeimmillä pesimäsaarilla ja -luodoilla.</p> <p>Kansallispuiston palvelut sekä luonnonkauniit saaristo- ja harjumaaisemat houkuttelevat retkeilijöitä, matkailijoita ja muita virkistyskäyttäjiä. Suuri osa kävijöistä tulee veneellä, mutta palveluita on saavutettavissa myös autolla. Kävijät ohjataan tietyille alueille, jonne myös palveluvarustus keskitetään. Palveluvarustuksena on tulentekopaikkoja, telttailualueita, opastuspaikkoja kartoineen, Kelventeen saaren päästä päähän kulkeva retkeilypolku ja Pulkkilanharjulla luontopolku. Muut alueet säilytetään mahdollisimman rauhallisina syrjäalueina. Opastusviestinnässä painotetaan saaristoluonnon kulutusherkkyyttä ja säilyttämisen tärkeyttä.</p> <p>Luonnonkaunis Päijänne on perinteinen ja tunnettu sisävesimatkailukohde. Kansallispuistossa säilytetään hyvät edellytykset luontomatkailutoiminnalle.</p> <p>Kirkas- ja puhdasvetinen Päijänne on hyvin kalaisa. Virkistyskalastuksen ja ravustuksen lisäksi myös ammattikalastuksella on kansallispuiston lähivesillä pitkät perinteet.</p> <p>Osia kansallispuistosta sisältyy kahteen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Maisema sekä siihen liittyvät kulttuurihistorialliset elementit, kuten Päijätsalon näkötorni ja vesiliikennekohteet, ovat näkyvin ja tunnistetuin osa suunnittelualan kulttuuriperintöä. Rakennusperintökohteisiin (mm. Koreakoivun saaren erakonmaja) liittyvät tarinat ovat elävää paikallista kulttuuriperintöä, jota hyödynnetään matkailussa ja virkistyskäytön opastusviestinnässä. Kummelit ja linjamerkit kertovat Päijänteen vesistön pitkäaikaisesta merkityksestä tärkeänä vesiväylänä.</p>

18A Vyöhykejako: retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 6: Kansallispuiston ja lähialueiden vyöhykkeet
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti sekä tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.			
Nimi	Tarkoitus ja käyntimääräennuste	Ohje	Pinta-ala	
Kelvenne, Hieta-saari, Höyssalmi, Ykskoivu, Vähä-Haukkasalo, Liet-saari, Iso Lammassaari (osa), Kalainsaari, Vähä Kalainsaari	Retkeily- ja luontomatkailukäyttö	Vesitse saapuvat kävijät ohjataan saarissa oleville telttailu- ja tulentekopaikoille. Höyssalmeen rakennettava telttailupaikka on saavutettavissa myös maitse. Kävijämäärien odotetaan kasvavan retkeily- ja luontomatkailukäytön mahdollisuuksien parantuessa. Telttailupaikkojen lisääminen johtaa yöpymisvuorokausien lisääntymiseen.		
Päijätsalo	Päijätsalon näkötornin ja retkeilyn palveluvarustuksen retkeily- ja luontomatkailukäyttö	Päijätsalon näkötornin ja retkeilyn palveluvarustuksen retkeily- ja luontomatkailukäyttöä kehitetään mm. parantamalla opastusaineistoa sekä avaamalla näkötornin maisemia puustoa poistamalla. Kohde on helposti saavutettavissa myös autolla, minkä vuoksi kävijämäärien kasvu on todennäköistä.		
Haapasaari	Haapasaaren kalastajatilán nähtävyysskäytön ja luontomatkailukäytön mahdollistaminen	Haapasaaren kalastajatilán nähtävyyss- ja luontomatkailukäyttöä parannetaan. Rakennuksia korjataan niiden historiallista kertovuutta vahvistaen. Ympäristön luontoa hoidetaan aktiivisesti. Tarvittaessa on mahdollista parantaa kohteen palveluvarustusta.		
Pulkkilánharju	Retkeily- ja luontomatkailukäyttö	Pulkkilánharjua kehitetään kansallispuiston porttina, jossa on helposti saatavissa tietoa kansallispuiston luonnosta sekä retkeily- ja luontomatkailumahdollisuuksista. Kansallispuiston opastusta parannetaan alueella ja näkymiä Päijänteelle avataan maisemanhoidollisin keinoin. Alueen läpi kulkee vilkkaasti liikennöity tie, minkä vuoksi suurien kävijämäärien opastuksellinen tavoittaminen on mahdollista.		
Koreakoivu eli Harhu	Erakonmaján nähtävyysskäytön ja luontomatkailukäytön mahdollistaminen	Koreakoivun valtion mailla retkeily- ja luontomatkailukäyttö on mahdollista. Erakonmaján yhteyteen on tarvittaessa mahdollista rakentaa tulentekopaikka, puuliiteri ja käymälä.		
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
YSA-alueilla noudatetaan rauhoitusmääräyksiä.				

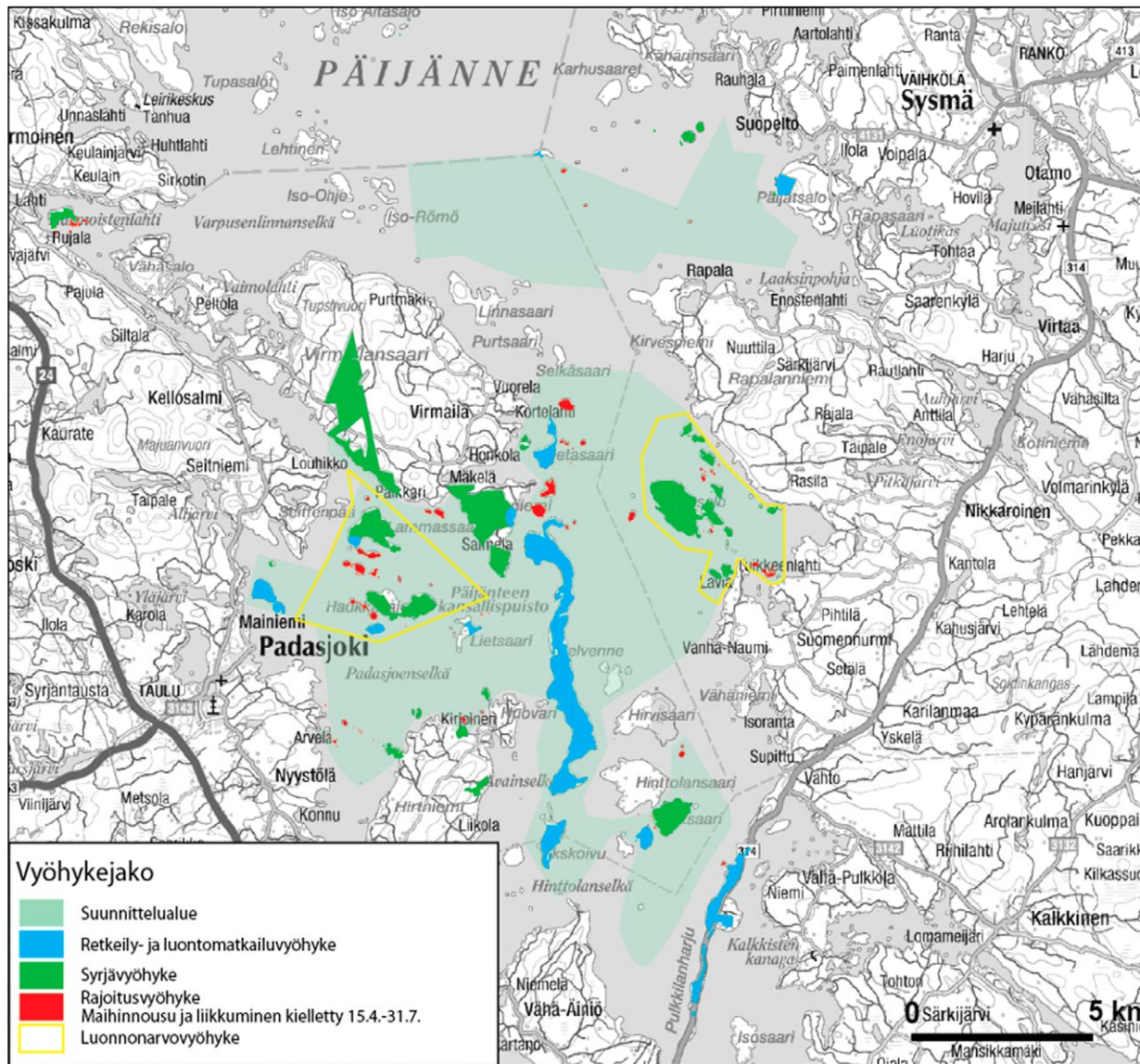
18B Vyöhykejako: syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 6: Kansallispuiston ja lähialueiden vyöhykkeet
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltujen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittaa myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti.			
Nimi	Tarkoitus	Ohje		Pinta-ala
Virmaila, Höysniemi	Alue pidetään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Vyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä.		
Saariryhmä Haukka-salo–Korkeasaari, Paatsalon saariryhmä, Neitsaari, Jänissaari	Alue pidetään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Saarille ei aktiivisesti ohjata veneilyä eikä muutakaan virkistyskäyttöä.		
Heiskelä	Alue pidetään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Heiskelään ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä.		
Valtion yleinen vesialue	Alue pidetään mahdollisimman rauhallisena ja erämaisena.	Vyöhykkeelle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä.		
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
YSA-alueilla noudatetaan rauhoitusmääräyksiä.				

18C Vyöhykejako: rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 6: Kansallispuiston ja lähialueiden vyöhykkeet
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaisia. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissäädöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke.”			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueita, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai mairinnousua suositellaan vältettävän tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY -keskus voi maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.”			
Tarkoitus				
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika	Pinta-ala	Peruste	Olotila
Kansallispuiston pikkusaaret ja luodot, Papinsaari, Huuhtsaari, Sammalsaari	15.4.–31.7.		Linnuston suojelu. Rajoitusalue laajennetaan koskemaan kaikkia kansallispuiston pieniä saaria ja luotoja. Uudet rauhoitettavat luodot on pääosin liitetty kansallispuistoon edellisen suunnitelman (runkosuunnitelman) jälkeen.	Muuttuva liikkumisrajoitusalue
Yleisen vesialueen pikkusaaret ja luodot	15.4.–31.7.		Linnuston suojelu. Rajoitusalue laajennetaan yleisen vesialueen luodoille ja selvitetään, onko niiden liittäminen kansallispuistoon mahdollista.	Uusi liikkumisrajoitusalue
Kelvenne	15.4.–31.7. poistuu		Kelventeen rajoitusajat poistetaan, koska näillä alueilla virkistyskäytön haitat on todettu vähäisiksi. Liikkumisrajoitusten poistamisen vaikutuksia seurataan. Jos luonnon-tilan havaitaan heikentyvän merkittävästi, rajoitukset voidaan palauttaa kokonaan tai osittain.	Poistuva
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Luonnonarvovyöhyke				
Haukkasalon–Ison Lammassaaren saaristo	Alueella suositellaan pitämään moottoriveneiden nopeudet alhaisina ja välttämään metelöintiä.		Linnuston suojelu, asiakasturvallisuuden parantaminen, peräaaltojen rantoihin kohdistuvien haittojen vähentäminen, Natura-alueen tavoitteiden toteutumisen tukeminen ja luonnonrauhan säilyttäminen. Liian kovalla nopeudella ajettaessa moottoriveneiden aiheuttamat aallot voivat aiheuttaa vesilintupoikueiden hajaantumisen ja poikasten tuhoutumisen. Nopeuden alentaminen lisää myös melojien ja pienveneilijöiden turvallisuutta kansallispuiston lähivesillä.	Uusi

Paatsalon saaristo	Alueella suositellaan pitämään moottoriveneiden nopeudet alhaisina ja välttämään metelöintiä.		Linnuston suojelu, asiakasturvallisuuden parantaminen, peräaaltojen rantoihin kohdistuvien haittojen vähentäminen, Natura-alueen tavoitteiden toteutumisen tukeminen ja luonnonrauhan säilyttäminen. Liian kovalla nopeudella ajettaessa moottoriveneiden aiheuttamat aallot voivat aiheuttaa vesilintupoikueiden hajaantumisen ja poikasten tuhoutumisen. Nopeuden alentaminen lisää myös melojien ja pienveneilijöiden turvallisuutta kansallispuiston lähivesillä.	Uusi
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
YSA-alueilla noudatetaan rauhoitusmääräyksiä.				
Lisätietoja				
Liikkumisrajoituksista on poikkeuksia maanmittaustoimitusten mukaisten nuotta-apajapaikkojen osalta (Metsähallitus 1997). Merenkulun turvalaitteiden rakentamisen ja kunnossapidon edellyttämä liikkuminen rajoitusosilla on mahdollista Metsähallituksen luvalla.				

Kuva 6. Päijänteen kansallispuiston ja lähialueiden vyöhykkeet.

Palveluvarustus sijoitetaan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle, jonne kansallispuiston kävijät ohjataan. Tähän vyöhykkeeseen kuuluvat mm. Kellenne, Päijätsalo, Haapasaari, Pulkkilanharju, Hietasaari ja Harhu.

Syrjävyöhyke pidetään mahdollisimman luonnontilaisena ja rauhallisena. Siihen sisältyvät Virmailan ja Höysniemen alueet, valtion yleinen vesialue, Neitsaari, Paatsalon saaristo sekä suuri osa Haukkasalon ja Ison-Lammassaaren saariryhmästä.

Rajoitusvyöhykkeeseen sisältyvät kansallispuiston pikkusaaret ja luodot sekä Papinsaari, Huuhtsaari, Sammalsaari ja yleisen vesialueen luodot. Rajoitusalueella maihinnousu ja liikkuminen on kielletty 15.4.–31.7.

Luonnonarvovyöhykkeeseen kuuluvat Haukkasalon–Ison-Lammassaaren saariryhmä ja Paatsalon saaristo. Alueella suositellaan pitämään moottoriveineiden nopeudet alhaisina ja välttämään metelöintiä.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa 5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/17

TOTEUTUS

19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet						
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.					
Toimenpide	Kiireellisyysaste ⁹	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai jatkuvassa hoidossa oleva (ha)	Yksityiset suojelualueet	Kuvaus
Ennallistaminen	Pieni	50 ha	Tarvitaan		☐	Virmaila, Neitsaari
Luonnonhoito	Pieni	8 ha	Tarvitaan	8 ha	☒	Heiskelän lehdoista joudutaan poistamaan kuusta myös jatkossa.
Luonnonhoito	Suuri	2 ha	Ei tarvita	1 ha	☐	Haapasaari: Pihapiiri pidetään avoimena ja niitettynä. Vie-reiset metsitetyt pellot raivataan lähes avoimiksi ja pidetään niittämällä tai laiduntamalla avoimina.
Haitallisen lajin poistaminen	Suuri		Ei tarvita		☐	Supikoiran ja minkin pyynti järjestetään yhdessä paikallisten metsästäjien kanssa.
Haitallisen lajin poistaminen	Suuri	Salon ranta, Haapasaari	Ei tarvita		☐	Lupiinia poistetaan tarvittaessa.
Lajiston hoito	Pieni/suuri				☐	Suurille petolinnuille tehdään tarvittaessa pesäalustoja.
Inventointi/luontotyytit	Suuri	200–300 ha			☐	Maaluontotyyppi-inventointia täydennetään osassa kansallispuistoa. Vesiluontotyytit inventoidaan (ei sisälly pinta-alaan).
Maisemanhoito	Suuri	20 ha	Tarvitaan	10 ha	☐	Maisemanhoitoa on Pulkkilanharjulla viimeksi tehty vuonna 2006. Maisemanhoitosuunnitelma on tehty (Sarkanen 2012).
Luonnonhoito	Suuri	80 ha	Ei tarvita		☐	Neitsaaren ja Haapasaaren laidunnus. Neitsaareissa laidunnuksen edellyttämää raivausta
Luonnonhoito	Suuri	1–2 ha	Ei tarvita		☐	Paahteisuutta ja avoimuutta säilytetään/palautetaan hiekkarannoilla sekä niiden reunoilla.
Lisätietoja						

⁹ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella

20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu									
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteitä ovat rakennusperintöön, maisemaan sekä arkeologisiin kohteisiin liittyvät kunnostus- ja hoitotoimet.									
Kulttuuriperintöinventointi	☐	Ei tehdä	☒	Tehty	☐	Päivitetään	☐	Täydennetään	Vuosi	2009
Rakennusperintö										
Toimenpidelaji	Kiireellisyys-aste ¹⁰	Kunnostettava tai hoidettava kohde			Kuvaus			Kpl	Toimenpidesuunnitelma	
Rakennusperinnön kunnostaminen, Yhteistyö	Suuri	Koreakoivun saaren erakonmaja			Erakonmaja kunnostetaan alkuperäistä ilmettä kunnioittaen. Alimmat, huonokuntoiset hirret vaihdetaan ja ilmanvaihtoa estävät alapohjan täytteet poistetaan. Katto korjataan. Saunan vilpola puretaan. Korjaukset dokumentoidaan.			2		
Rakennusperinnön kunnostaminen	Pieni	Päijätsalon näkötorni			Päijätsalon näkötorni kunnostetaan perinteisiä työtapoja ja materiaaleja käyttäen. Näkötornin tasojen kaiteet korjataan tukevammiksi. Jos kaiteet uusitaan, etsitään alkuperäinen malli vanhoista valokuvista. Peltiosien veden valumakallistukset jne. tarkastetaan niin, ettei kosteutta pääse peltien alle.			1		
Rakennusperinnön kunnostaminen, Yhteistyö	Pieni	Haapasaaren kalastajatilan rakennukset			Haapasaaren rakennukset voidaan kunnostaa yhteistyössä eri tahojen kanssa. Korjaukset tehdään rakennusten historiallista kertovuutta vahvistaen.			4		
Maisematarkastelu										
Päijätsalon näkötornia ympäröivää puustoa tulisi hoitaa niin, että näkötorni näkyy järveltä ja tornista on näkymä järvelle. Pulkkilanharjun maisemia hoidetaan maisemanhoitosuunnitelman mukaisesti (Sarkanen 2012).										
Yksityiset suojelualueet										
YSA-alueilla ei ole rakennusperintökohteita.										
Lisätietoja										
Päijätsalon näkötorni sekä Harhun erakonmaja on tarkastettu ja toimenpiteet sovittu yhdessä Museoviraston arkkitehti Anu Laurilan kanssa kesällä 2010.										

¹⁰ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella

Arkeologiset kohteet					
Toimenpidelaji	Kiireellisyys-aste ¹¹	Hoidettava kohde	Kuvaus	Kpl	Toimenpidesuunnitelma
Arkeologisen kohteen hoito	Pieni	Valikoidut kaskikohteet	Valikoituja kaskikohteita		
Inventointi: arkeologiset kohteet	Suuri	Koukunlahden veneenvetopaikan inventointi	Veneenvetopaikka inventoidaan, koska samasta kohdasta aiotaan sallia Kelventeen ylitys moottorikelkalla lumiseen aikaan.	1	Laaditaan 2012
Maisematarkastelu					
Päijätsalon näkötornia ympäröivää puustoa hoidetaan jatkossakin niin, että näkötorni näkyy järveltä ja toisaalta puusto ei vahingoita tornia.					
Yksityiset suojelualueet					
YSA-alueiden kulttuuriperintöä ei tarkastella suunnitelmassa.					
Lisätietoja					
Veneenvetopaikan linjaus ja toimenpidesuunnitelma laaditaan Metsähallituksen virkistys- ja luonnonsuojeluprosessien yhteistyönä. Museoviraston on hyväksyttävä suunnitelma ennen toteutusta, koska kyseessä on muinaismuistolain suojaama kiinteä muinaisjäännös.					
Muut toimenpiteet					
Paikallisperinteen tallennus ja dokumentointi					

¹¹ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella

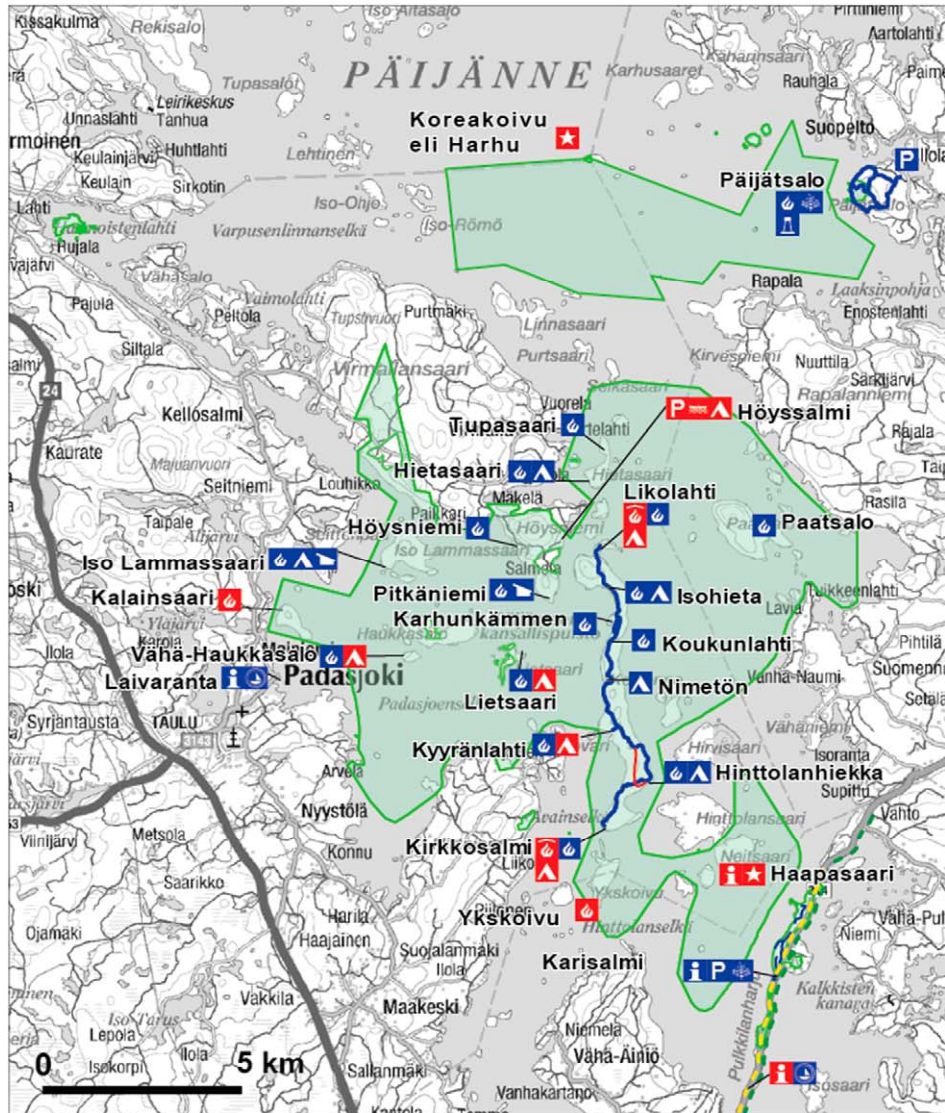
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö				
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritellä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa.				
Nykyinen käyntimäärä	Vuosi	Kysynnän kuvaus (nykytila)			
14 000	2011	Suurin osa kävijöistä tulee omalla veneellä ja vieraillee vain tulentekopaikoilla, minkä vuoksi käyntimäärää on vaikea arvioida. Ulkomaalaisten kävijöiden osuus on hyvin pieni.			
Käyntimääräennuste	Vuosi	Kysynnän kuvaus (tavoite)			
20 000	2020	Palveluvarustuksen parantamisen ja luontomatkailuun liittyvän yritystoiminnan kehittymisen seurauksena kysyntä tulee kasvamaan. Myös ulkomaalaisten kävijöiden määrän odotetaan kasvavan.			
Luontomatkailusuunnitelma	Vuosi		Vuosi		Lisätietoja
Ei tehdä	☒	Tehty		Tehdään	Päivitetään
Opastusviestintäsuunnitelma					
Ei tehdä	☒	Tehty		Tehdään	Päivitetään
Toimenpide	Kuvaus				
Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Vanhojen opastustaulujen karttojen ja tekstien uusiminen. Opastustaulut sellaisille tuli- ja telttailupaikoille, joilla niitä ei vielä ole (vähintään puiston kartta).				
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Opastusviestinnässä painotetaan saaristoluonnon kulutusherkkyyttä ja säilyttämisen tärkeyttä. Laaditaan Päijänteen kansallispuiston retkeilytapaohjeet Luontoon.fi-sivuille ja opastauluihin laitettaviksi. Tienvarsiopasteet uusitaan.				
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Opastuspaikat Padasjoelle, Sysmään ja Asikkalaan. Pulkkilanharjun ja Padasjoen sataman kehittäminen kansallispuiston portteina. Pulkkilanharjun paikoitusalueen kehittäminen yhdessä Tielaitoksen kanssa.				
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, yhteistyö	Tarvittaessa perustetaan opastuspaikkoja yhteisöjen tai yrittäjien kanssa yhteistyössä.				
Yhteenveto					
Lisätietoja: Opastuspaikalla tarkoitetaan katosta tai suurta opastustaulua. Se voi olla myös rakennus, jossa on kansallispuistoon liittyvää materiaalia. Opastustaulut ovat pienempiä, yleensä maastoon sijoitettavia tauluja. Niitä on mm. telttailupaikkojen yhteydessä.					

21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Kuva 7: Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus
Selite	Palveluvarustus-lomakkeella käsitellään rakennuksia (esim. auto- ja varaustuvat), rakennelmia (esim. laavut, kodat) sekä reittejä. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritettyä riittäväällä tarkkuudella.			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyysaste ¹²	Toimenpidesuunnitelma	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Höyssälmeen perustetaan telttailualue ja veneenpitopaikka. Kohde perustuu Hämeenlinnan kaupungin aikaiseen entiseen maankäyttöön.	Suuri	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Jo olemassa olevista tulipaikoista muutetaan telttailualueiksi seuraavat: Likolahti, Lietsaari, Kyyränlahti, Kirkkosalmi ja Vähä-Haukkasalo. Ykskoivuun tehdään tulipaikka. Telttailualueiden rajauserkit. Kalainsaareen tehdään tulipaikka tai keittokatos.	Suuri	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Keittokatos (Kirkkosalmi) ja sadekatos (Likolahti) Kelventeelle.	Suuri	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Kanoottien rantautumiseen soveltuvien kevyiden laitureiden rakentaminen.	Pieni	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Suppapolun merkitseminen.	Pieni	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Hinttolanhiekalle vievän polun uudelleenlinjaaminen.	Suuri	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Höyssälmen telttailupaikan varustaminen esteettömäksi tarvittaessa.	Pieni	Ei tarvita	
Palveluvarustuksen ylläpito	Suosituimpien tuli- ja telttailupaikkojen pöytien ja penkkien sekä lisänuotiokehien rakentaminen tarvittaessa. Käymälät uusitaan tarvittaessa. Polkumerkintöjä ja viitoitusta uusitaan/parannetaan.	Suuri	Ei tarvita	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet				
YSA-alueilla ei ole palveluvarustusta, ja niiden rauhoitusmääräykset kieltävät rakentamisen.				
Lisätietoja				
Isommille matkustaja-aluksille soveltuvat laiturit on mahdollista sijoittaa retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeelle ensisijaisesti Harhuun, Päijätsaloon ja Kelventeelle (lähinnä pohjois- ja eteläpään).				

¹² asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella

Suunnittelualan palvelurakenne

Suunnittelualue

Nykyiset palvelurakenteet

- Opastustaulu
- Pysäköinti
- Vierasvenesatama
- Tulentekopaikka
- Katos/Keittokatos
- Telttailualue
- Laavu
- Luontopolku
- Näkötorni
- Nähtävyyks
- Polkureitti
- Pyöräilyreitti

Suunnitellut palvelurakenteet

- Opastustaulu
- Pysäköinti
- Venevalkama
- Tulentekopaikka
- Katos/Keittokatos
- Telttailualue
- Nähtävyyks
- Uusi polkureitti
- Ohjeellinen ulkoilureitti maakuntakaavassa

Kuva 7. Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus.

Päijänteen kansallispuiston yöpymismahdollisuuksia parannetaan; viisi tulentekopaikkaa muutetaan telttailualueiksi (Vähä-Haukkasalo, Likolahti, Lietsaari, Kyyränlahti, Kirkkosalmi) ja Höyssalmeen tehdään telttailualue.

Myös muita palveluvarustusta rakennetaan. Ykskoivuun rakennetaan tulentekopaikka ja tarvittaessa myös Kalainsaareen. Höyssalmeen perustetaan veneenpitopaikka. Kirkkosalmeen tehdään keittokatos ja Likolahteen katos.

Koreakoivun Erakonmajan ja Haapasaaaren kalastajatilän nähtävyyksuontomatkailekayttöä parannetaan.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa 5293, © Maanmittauslaitos 1/MML/17

22 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritettyä riittävällä tarkkuudella.	
Metsästys ja riistanhoito		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
ML 8 §:n alue ¹³	Ei ole	
Yleiset vesialueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	
Lupametsästys- alueet ja vuokra- sopimusalueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Ei lupametsästysaluetta. Metsästysvuokrasopimukset (2 kpl): Virmailan Erämiehet ry ja Kellosalmen Erämiehet ry
Hirvenajoalueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Höysniemi ja Virmaila: Virmailan Erämiehet ry. ja Kellosalmen Erämiehet ry
Muut metsästys- käytön ulkopuo- lalle jäävät alueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Saaret
Riistanhoito	Ei	
Yksityiset suoje- lualueet		
Riistakantojen kestävän hyödyn- tämisen suunnit- telu ja seuranta		
Lisätietoja		

¹³ kunnan asukkailla oikeus metsästykseseen valtionmailla

Kalastus		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
Yleiset vesialueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	
Pilkkiminen, onkiminen, viehekalastus	Ei aktiivisia toimenpiteitä	
Lupakalastusvedet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	
Rajoitus- ja kielloalueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	
Kalakantojen hoito	Edunvalvonta	
Yksityiset suojelealueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	
Ammattikalastus	Päijänteen Natura-alueella ja valtion yleisellä vesialueella harjoitetaan ammattikalastusta.	
Kalakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Alueen kalakantoja seurataan kalatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmää hyödyntämällä.	
Lisätietoja	Selvityksessä Päijänteen biosfäärialueen perustamisedellytyksistä Päijänteen kalataloudellisiin tavoitteisiin on kirjattu Päijänteen kalastusmatkailun kehittäminen kannattavaksi ja työllistäväksi yritystoiminnaksi. (Uusitalo ym. 2008.)	

23 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.	
Marjastus ja sienestys		
☐	Sallittu	☐ Rajoitettu (peruste: luonnonsuojelulakiin perustuva liikkumisrajoitus)
Lisätietoja	Liikkumisrajoitukset on merkitty kuvaan 6.	
Maastoliikenne		
Toimenpide	Kuvaus	
Käytön ohjaaminen	Metsähallituksen alueilla maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan luontopalvelujohtajan vahvistamia maastoliikenneperiaatteita (402/01/2007).	
Käytön ohjaaminen	Kelventeen ylittäminen moottorikelkalla Koukunlahdesta sallitaan sen jälkeen, kun alue on merkitty maastoon, mikä edellyttää inventointia ja toimenpidesuunnitelmaa (ks. lomake 20).	
Muu liikenne		
Toimenpide	Kuvaus	
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnittelualueen läpi kulkee vesiliikenneväyliä. Liikennevirastolla on oikeus pystyttää ja pitää kunnossa merenkulkua palvelevia merkkejä ja laitteita.	
Edunvalvonta	Kansallispuiston läheisille veneväylille ehdotetaan nopeusrajoitusta.	
Käytön ohjaaminen	Ilma-aluksilla laskeutuminen saarille on kielletty Metsähallituksen linjauksen mukaisesti.	
Liikkuminen		
Toimenpide	Toiminto	Kuvaus
Käytön ohjaaminen	Maastopyöräily	Sallittu kansallispuiston poluilla ja teillä
Käytön ohjaaminen	Ratsastus	Sallittu kansallispuiston poluilla ja teillä
Ei aktiivisia toimenpiteitä.	Koiravaljakko	Ei alueella
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Porovaljakko	Ei alueella
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Kiipeily	Ei alueella

Urheilutapahtumat ja järjestetty urheiluseura- tai vastaava toiminta	
Toimenpide	Kuvaus
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää suostumuksen urheilutapahtuman tai vastaavan järjestämiseen suunnittelualan valtionmailla alueiden suojelumääräysten ja voimassa olevien Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti.
Partio- ja muu leiritoiminta	
Toimenpide	Kuvaus
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää luvan partio- tai muun leiritoiminnan järjestämiseen suunnittelualan valtionmailla alueiden suojelumääräysten ja voimassa olevien Metsähallituksen ohjeiden mukaisesti.
Maa-ainesten otto	
Toimenpide	Kuvaus
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualan valtionmailla ei oteta maa-aineksia. YSA-alueiden suojelumääräykset kieltävät maa-ainesten oton. Vesilaki ja luontodirektiivin säännökset säätelevät maa-ainesten ottoa valtion yleisellä vesialueella ja muulla Natura-alueella.
Metsätalous	
Toimenpide	Kuvaus
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnittelualueella ei harjoiteta metsätaloutta.
Polttopuun otto	
Toimenpide	Kuvaus
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallituksen alueilla polttopuun otto on kielletty.
Pohjaveden otto	
Toimenpide	Kuvaus
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualueella ei oteta pohjavettä.
Muu toiminta	
Toimenpide	Kuvaus
Telttasaunat	Telttasaunan pystyttäminen on sallittu vain telttailualueilla. Telttasaunoihin ei saa käyttää kansallispuiston puita.
Maan kaivaminen	Maan kaivaminen esim. rosvopaistin valmistamisen vuoksi on kielletty.
Käytön ohjaaminen	Laituripaikat osoitetaan retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeelle – ensisijaisesti Kelventeelle, Koreakoivuun (Harhu) ja Päijätsaloon.
Lisätietoja	
YSA-alueilla toimitaan rauhoitusmääräysten mukaisesti.	

24 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
Suunnittelualueesta vastaavat tahot	
Päijänteen kansallispuisto ja Heiskelän lehtojensuojelualue ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa, samoin kuin suunnittelualueeseen kuuluva valtion yleinen vesialue. Metsähallituksen hallinnassa on myös n. 1 ha maata ja erakonmaja Koreakoivun saarella. Yksityisten suojelualueiden hallinnasta vastaavat maanomistajat. Niiden hoidosta vastaa Hämeen ELY-keskus ja Metsähallitus yhdessä maanomistajan kanssa. Päijänteen Natura-alueen vesi on jakamatonta ja kuuluu usean osakaskunnan omistukseen. Arkeologisia ja rakennusperintökohteita sekä maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä hoidetaan yhteistyössä Museoviraston kanssa. Kansallispuiston yleiset tiet ovat Liikenneviraston hallinnassa. Hämeen ELY-keskus ja Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue vastaavat vesialueiden suunnittelusta ja hoidosta sekä kalastusasioista suunnittelualueella.	
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta	
Toimenpide	Kuvaus
Järjestyssäännön laatiminen	Päijänteen kansallispuistolle ja Heiskelän lehtojensuojelualueelle laaditaan järjestyssäännöt.
Alueiden hallinta	Päijätsalon YSA lakkautetaan, koska se kuuluu kansallispuistoon.
Rajan merkitseminen	Rajat merkitään kansallispuistoon kuuluvissa Virmailansaarella ja Päijätsalossa sekä Heiskelän lehtojensuojelualueella asetuksen (53/2008) mukaisesti paaluihin kiinnitettävillä tunnuskilvillä. Myös saariin (rajoille ja rantautumispaikkoihin) laitetaan kansallispuiston tunnuskilvet. Rajoitusalueen saariin ja lintuluodoille laitetaan maihinnousurajoitustaulut.
Edunvalvonta	Vieraiden kalakantojen/-lajien kotiuttamissuunnitelmiin vaikuttaminen. Yhteistyö ELY-keskuksen ja Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen kanssa.
Edunvalvonta	Suosittelaaan vesistöseurantapisteiden (ELY) perustamista Päijänteen Natura 2000 -alueelle ja valtion yleiselle vesialueelle.
Edunvalvonta	Suunnittelualueen läheisyyteen mahdollisesti rakennettavat tuulivoimalat eivät vaaranna valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvoa.
Yhteistyö	Osaan Natura-alueen vesialueesta muodostetaan erityisten luonnonarvojen vyöhyke, jonka toteuttamiseksi tehdään yhteistyötä mm. kuntien ja veneilyseurojen kanssa.
Yhteistyö	Pulkkilanharjun ongelmien (mm. epäsiisteys, opastusaineiston puutteet, liikennemelu) ratkaisemiseksi tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.
Maanhankinta	Alue huomioidaan erityisesti Metso-ohjelman toteuttamisessa. Tärkeimmät kansallispuiston ulkopuoliset lintuluodot hankitaan valtiolle ja liitetään kansallispuistoon.
Suojelualueen laajentaminen	Selvitetään mahdollisuutta liittää yleisen vesialueen saaret ja luodot kansallispuistoon. Valtion alueet Koreakoivussa eli Harhussa liitetään kansallispuistoon.

Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset						
Toimenpide	Kuvaus					
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Osa kansallispuiston rasitteista ja käyttöoikeuksista on lueteltu Päijänteen kansallispuiston runkosuunnitelmassa (Metsähallitus 1997).					
Käytön ohjaaminen	Salon laiturin alueen venevalkamakäyttö hoidetaan sopimuksilla kylän asukkaiden ja kesäasukkaiden kanssa.					
Turvallisuus ja valvonta						
Toimenpide	Kuvaus					
Valvonta	Luvattomien rantautumisten huomattava vähentyminen valvonnan ja tiedotuksen lisäämisen avulla					
Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma				
	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma				
Palvelurakenteiden turvallisuus	☒	Rakennusten pelastussuunnitelma		Tarkistetaan vuosittain osana Metsähallituksen metsäpalontorjuntasuunnitelmaa.		
	☒	Rakennusten palotarkastus		Tehdään käytössä oleville rakennuksille.		
	☒	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot		Tehdään laitureihin ja opastustauluihin 2015 mennessä.		
	☐	Pelastusyhteistyö		Päijät-Hämeen pelastuslaitos vastaa alueen pelastustoiminnasta.		
Yhteistyö						
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Metsähallitus tekee yhteistyötä paikallisten yrittäjien ja yhteisöjen sekä kuntien, maakuntaliittojen, ELY-keskusten, Päijännetalon, Sysmä Seura ry:n, tutkimuslaitosten, Liikenneviraston, Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen sekä Etelä-Hämeen riistanhoitopiirin kanssa.					
Kansainvälinen yhteistyö	Alueella voidaan toteuttaa kansainvälisiä yhteistyöhankkeita.					
Alueen hallintaan ja hoitoon liittyvät yhteistyötahot	Hämeen ELY-keskus, Liikennevirasto, yksityisten suojelualueiden maanomistajat, vesialueen osakaskunnat, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue, Museovirasto, poliisi.					
Alueen hallintaan liittyvät vakiintuneet yhteistyömuodot	☐	Neuvottelukunta	☐	Yhteistyöryhmä	☐	Muu, mikä?

25 Rakennuskanta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnittelualueella voi olla rakennuksia ja rakennelmia, jotka eivät liity alueen suojeluarvoihin (kulttuuriperintöön) eivätkä virkistyskäyttöön. Tällaisia ovat mm. suojelualuehankintoihin liittyneet vanhat asuin- ja lomarakennukset. Lomakkeelle kirjataan tällaiset rakennukset ja rakennelmat sekä niihin liittyvät toimenpiteet.			
Toimenpide	Kohde	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Rakennuskannan hallinta	Vahtervuoren kesämökki, Virmaila	Valtio	1	Purkaminen
Rakennuskannan hallinta	Vähä Kalainsaaren kesämökki ja sauna	Yksityinen	2	Yksityiskäyttö loppuu
Rakennuskannan hallinta	Hietasaaren kesämökki	Järvipelastusseura (lomakäytössä)	1	Yksityiskäyttö loppuu
	Kansallispuiston alueella olevien loma-asuntoalueiden yksityiskäyttö lopetetaan; siirtymäaika vuoden 2020 loppuun mennessä.			
Yksityiset suojelualueet				
YSA-alueilla ei ole rakennuksia, ja niiden rauhoitusmääräykset kieltävät rakentamisen.				
Lisätietoja				
Jos lomamökit jäävät yksityiskäytön päätyttyä kansallispuistoon, niiden kohtalo ratkaistaan myöhemmin.				

26 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja – kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat	2012		
Kohde	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset		10 000	Vahtervuoren kesämökin purkaminen
Rakennelmat		30 000	Käymälöiden uusiminen, pöydät ja penkit, sadekatos ja keittokatos Kelventeelle, telttailualueiden rajauserkit, kanoottilaiturit, Höyssälmen ja Ykskoivun nuotiokehät, liiteri ja käymälä, opastustaulut, polkumerkintöjen ja viitoituksen uusiminen/parantaminen. Veneenpitopaikka. Kattojen korjaaminen. Kansallispuiston saarten merkintä. Rajoitusalueiden maihinnousukieltotaulut
Reitit		10 000	Viitoitukset, reittimerkit. Hinttolanhiekalle vievän polun uudelleenlinjaaminen.
Opastuspalvelut ja opastusvies-tintä		10 000	Opastustaulujen sisällön tuottaminen (uudet) ja uusiminen (vanhat), retkeilytapaohjeen laatiminen
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset		25 000	Kävijälaskurit, kävijätutkimus 2014, yritystutkimus 2013
Virkistyskäyttö yhteensä	26 000	85 000	
Ennallistaminen		10 000	Metsien ennallistaminen
Lajistonhoito		2 000	Tekopesät
Muu luonnonhoito	2 500		Maisemanhoito, kuusien poisto lehdoista, niitto, vieraiden lajien poistaminen, valvonta. Lisäksi käytetään talkootyötä, harjoittelijatyötä yms.
Luonnonsuojelun seurannat	500		Kulumisen seuranta Kelventeellä
Luonnonsuojelu yhteensä	3 000	12 000	

Rakennusperintö		5 000	Koreakoivun (Harhun) erakonmajan ja Päijätsalon näkötorin kertaluontoiset kunnostustyöt (oma suunnittelutyö, korjaustyö ja materiaalit)	
Arkeologiset kohteet	500	2 500	Valikoitujen muinaisjäännöskohteiden kertaluontoinen inventointi, toimenpidesuunnittelu, raivaus sekä raivauksen jatkotyöt	
Muu kulttuuriperinnön hoito				
Kulttuuriperintö yhteensä	500	7 500		
Hallinto- ja muut kulut				
Kaikki yhteensä	29 500	104 500	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €	547 000

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

27 Ympäristövaikutusten arviointi						
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; muiden prosessien osallistuminen on tärkeää					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualueen koskevien päämäärien saavuttamista.					
Tavoite	Toimenpide	Vaikutuksen tyyppi			Vaikutuksen kuvaus	Riskit, haitat ja niiden vähentäminen
		Ekologinen	Sosiokulttuurinen	Taloudellinen		
Alue on hyvä huomioida erityisesti Metso-ohjelman toteuttamisessa.	Maanhankinta, sopimukset, edunvalvonta	☒	☐	☐	Uusien alueiden tullessa suojeluun luontotyyppien yhteytyneisyys paranee.	Ei haittoja eikä riskejä
Tärkeimmät kansallispuiston ulkopuoliset lintuluodot hankitaan valtiolle ja liitetään kansallispuistoon. Selvitetään mahdollisuutta liittää yleisen vesialueen saaret ja luodot kansallispuistoon.	Suojelualueen laajentaminen	☒	☐	☐	Lintujen (mm. selkälökki ja kuikka) pesimämahdollisuudet turvataan, kun lintuluodot ovat osa kansallispuistoa. Kansallispuistolle tullaan antamaan järjestysääntö, jolla mairinnousua pesimäaikaan voidaan rajoittaa.	Uusia luotoja rauhoitettaessa varmistetaan, ettei ammattikalastukselle aiheudu haittoja.
Kansallispuistossa olevien lomamökkien yksityiskäyttö loppuu vuoteen 2020 mennessä.	Rakennuskannan hallinta	☒	☐	☐	Kansallispuistossa ei perustamisasetuksen mukaan ole sallittu loma-asumista.	

Vesiluontotyyppien inventoinnin tarve	Inventointi: vedenalainen	☒	☐	☐	Natura 2000 -alueiden suotuisan suojelutason ylläpitäminen edellyttää luontotyyppien inventointia. Päijänteen Natura -alueen vesiluontoa ei ole inventoitu. Inventoinnin jälkeen vesiluonnon tilaa voidaan seurata.	Ei haittoja eikä riskejä
Metsäisiä luontotyyppejä hoidetaan tehtävän ennallistamissuunnitelman/ luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti.	Ennallistaminen, luonnonhoito	☒	☐	☐	Ennallistamisen ja luonnonhoidon vaikutuksesta luontotyyppien edustavuus paranee.	Jos kuusilahopuuta lisätään, hyönteistuhriski saattaa kasvaa.
Kuusien poisto Heiskelän lehdosta ja tarvittaessa muualtakin	Luonnonhoito	☒	☐	☐	Kuusien poiston seurauksena lehdon umpeenkasvu estyy ja lehtolajisto säilyy.	Ei haittoja eikä riskejä, koska kuusten poisto tehdään lintujen pesimäkauden ulkopuolella.
Haapasaaren perinnemäristön säilyttäminen avoimena ja läheisten vanhojen peltojen raivaaminen puustosta avoimeen tilaan; Neitsaaren ja Haapasaaren laidunnus	Luonnonhoito	☒	☒	☐	Luonnonhoidon avulla palautetaan ja säilytetään Haapasaaren kalastajatorpan ympäristö alkuperäisessä avoimessa tilassa. Niittykasvit saavat elintilaa ja luonnon monimuotoisuus palautuu.	Ei haittoja eikä riskejä, koska luonnonhoito suoritetaan lintujen pesimäkauden ulkopuolella (niitto loppukesällä ja puuston raivaus talvella).
Päijänteen järvinäköisyyden avaaminen puustoa poistamalla Pulkkiharjulla ja Päijätsalossa	Luonnonhoito, maisemanhoito	☒	☒	☐	Järvinäkymien avaaminen lisää kävijöiden viihtymistä. Ympäristön esteettisten arvojen parantuminen edistää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä.	Hoidon ja käytön toimenpiteitä tehtäessä on varmistettava, että ne eivät vaaranna valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvoa.
Isojen petolintujen pesimäalustojen rakentaminen	Lajiston hoito	☒	☐	☐	Turvataan isojen petolintujen pesimämahdollisuudet alueella tekemällä riittävän tukevia pesäalustoja.	On mahdollista, että petolintujen reviirin päällekkäisyys aiheuttaa lajien välistä kilpailua. Se pyritään minimoimaan huomioimalla muiden isojen petolintujen reviirit pesimäalustan sijaintipaikkaa määritettäessä.
Minkkien ja supikoirien määrää vähennetään yhteistyössä metsästäjien kanssa.	Haitallisen lajin poisto, yhteistyö	☒	☒	☐	Pienpetoja vähennetään pesimäluodoilta sekä lähisaarista pesimäkauden ulkopuolella.	Vaarana voi olla muiden pikkupetojen jääminen loukkuihin, minkä vuoksi käytetään elävänä pyytäviä loukkuja ja pyynnin järjestämisen suunnitellaan huolellisesti.
Päijätsalon näkötornin kuntoa tarkkaillaan ja se pidetään kunnossa. Erakonmajan säilyminen turvataan pienimuotoisin kunnostuksin, jotka vaalivat alkuperäistä ilmettä.	Rakennusperinnön kunnostaminen, yhteistyö	☐	☒	☒	Päijänteen historiallisesti arvokkaiden rakennusten kunnostaminen vaalii paikallishistoriaa ja vahvistaa kansallispuiston kulttuuriperintöarvoja.	Ylläpidon laiminlyönti vaarantaa kulttuuriperintöarvot.

Arkeologisista kohteista valitaan edustavimmat ja ne hoidetaan sekä opastetaan siten, ettei niiden säilyminen vaarannu.	Arkeologisen kohteen hoito	☒	☒	☐	Arkeologisten kohteiden inventointi ja valikoitu hoito vahvistavat kansallispuiston kulttuuriperintöarvoja.	Inventoinnin puute ja suunnittelematon käyttö voi vaarantaa muinaismuistolain suojelemien kohteiden säilymistä.
Sallitaan Kelventeen ylittäminen moottorikelkalla kaapeimmasta kohdasta.	Käytön ohjaaminen, Inventointi: arkeologiset kohteet	☒	☐	☒	Huoltoajo ja muu moottorikelkalla tapahtuva Kelventeen ylittäminen sallitaan Koukunlahdesta. Näin huoltoajon matka saadaan lyhenemään ja luvattomat ylitykset muualta loppumaan.	Vaarana on alueella olevan muinaisen veneenvetopaikan vaurioituminen, mutta se eliminoidaan inventoimalla alue ja tekemällä alueelle Museovirastossa hyväksyttävä toimintasuunnitelma.
Osaan rantautumispaikoista rakennetaan kevyet laiturit, jotka mahdollistavat kanoottien ja pienveneiden rantautumisen myös sesonkiaikoina. Osa jo olemassa olevista tulipaikoista muutetaan telttailualueiksi. Yksiskoivuun tehdään tulipaikka.	Käytön ohjaaminen, Palveluvarustuksen rakentaminen	☒	☒	☒	Kansallispuisto tulee houkuttelevammaksi käyntikohteeksi kanooteilla ja pienveneillä saapuville kävijöille. Tämä on ekologisesti ja luonnonrauhan kannalta parempi vaihtoehto kuin suuret moottoriveneet. Samalla parannetaan myös melontaturvallisuutta.	Ei haittoja eikä riskejä
Höysniemeen rakennetaan telttailualue.	Käytön ohjaaminen, palveluvarustuksen rakentaminen	☒	☒	☐	Ilman venettä kansallispuistoon saapuvien kävijöiden yöpymismahdollisuudet kansallispuistossa paranevat.	Koska telttailualueelle pääsee autolla, riskinä voi olla kansallispuistoon sopimattoman käytön lisääntyminen (roskaaminen, metelöinti, liian pitkäaikainen asettuminen alueelle). Tätä voidaan vähentää valvonnan avulla. Jos ongelmat lisääntyvät liikaa, voidaan telttailualue sulkea.
Katoksien rakentaminen Kelventeelle (2 kpl) ja Kalainsaareen. Laituripaikkojen osoittaminen Kelventeelle, Päijätsaloon ja Koreakoivuun. Koreakoivuun Erakonmajan tuotteistamisen mahdollistaminen kunnostamalla maja. Koreakoivuun alueet luontomatkailu- ja retkeilyvyöhykkeeksi.	Palveluvarustuksen rakentaminen, vyöhykeistäminen, käytön ohjaaminen, yhteistyö	☒	☒	☒	Näillä parannuksilla lisätään luontomatkailun toimintaedellytyksiä kansallispuistossa. Luontomatkailun kehittyminen parantaa työllisyyttä ja sillä on paikallistaloudellisia vaikutuksia. Laitureiden salliminen parantaa myös reittiliikenteen mahdollisuuksia, minkä vuoksi myös veneettömät pääsevät kansallispuiston saariin. Reittiliikenne vähentää myös tarvetta yksityisveneilyyn.	Matkailijaryhmien kuljettaminen kansallispuistossa edellyttää suuria veneitä, millä voi olla haitallisia vaikutuksia luonnolle. Toisaalta veneyritykset ovat osoittautuneet vastuullisiksi, eikä haittoja ole ilmennyt.

<p>Suosituimmille tuli- ja telttailupaikoille rakennetaan tarvittaessa pöydät ja penkit sekä lisänuotiokehät.</p>	<p>Palveluvarustuksen rakentaminen</p>	☐	☒	☒	<p>Kesäisin on havaittu, että kaikki eivät mahdu nuotiokehien ympärille, minkä vuoksi suosituimmille leiripaikoille tehdään lisänuotiokehät sekä pöydät ja penkit. Lisäksi tämä vähentää luvattomien nuotioiden tarvetta ja lisää siisteyttä.</p>	<p>Ei riskejä eikä haittoja</p>
<p>Suosituimpien tulipaikkojen käymälät uusitaan.</p>	<p>Palveluvarustuksen ylläpito</p>	☐	☒	☒	<p>Suosituimpien tulipaikkojen käymälät uusitaan vastaamaan käyttökapasiteettia. Huolto helpottuu ja myös siisteys lisääntyy.</p>	<p>Ei riskejä eikä haittoja</p>
<p>Opastustaulujen uusiminen ja uusien pystyttäminen. Opastuspaikat kuntiin. Tienvarsiopasteet uusitaan. Tarvittaessa perustetaan opastuspisteitä yrittäjien tai yhteisöjen kanssa yhteistyössä.</p>	<p>Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, palveluvarustuksen rakentaminen, yhteistyö</p>	☒	☐	☐	<p>Opastuksen parantamisella pyritään ohjaamaan kävijöitä kansallispuistossa niin, että luonnonlehdille aiheutuvat haitat ovat mahdollisimman pienet. Opastustaulujen kartoista kävijät näkevät mm. liikkumisrajoitusalueet.</p>	<p>Ei haittoja eikä riskejä</p>
<p>Pulkkilanharjulla ja Padasjoella kansallispuiston portteja kehitetään yhdessä kuntien ja yrittäjien kanssa.</p>	<p>Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, yhteistyö</p>	☐	☒	☒	<p>Kansallispuistojen portit sijoitetaan paikkoihin, joissa on mahdollista saavuttaa suuria kävijämääriä. Näin tieto kansallispuistosta ja retkeilymahdollisuuksista sekä mm. liikkumisrajoituksista tavoittaa hyvin kävijät.</p>	<p>Yhteistyössä ylläpidettävien opastustaulujen ongelmana voi olla yhteistyökumppaneiden riittämätön sitoutuminen asiaan. Tätä voidaan parantaa mm. yhteisillä palavereilla ja hyötynäkökohtien korostamisella.</p> <p>Opastuksen ja palveluvarustuksen parantuksessa kävijämäärät saattavat kansallispuistossa kasvaa. Lisääntyneen käytön aiheuttamia haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, lisäämällä maasto-opasteita ja mairinnousurajoituskylttejä sekä valvonnan tehostamisella.</p>
<p>Seurataan Kelventeen kulumista suosituimpien tulipaikkojen ja telttailualueiden läheisyydessä. Tarvittaessa perustetaan sellaisia rajoitusalueita, joilla saa liikkua vain merkittyjä polkuja pitkin.</p>	<p>Seuranta, käytön rajoittaminen (vyöhykkeistämisen)</p>	☒	☐	☐	<p>Reittien ja palvelukohteiden kulumista seurataan ensisijaisesti valokuvaamalla.</p>	<p>Ei riskejä eikä haittoja</p>

Rajoitusalueen laajentaminen uusille lintujen pesimäluodoille	Käytön rajoittaminen (vyöhykkeistäminen)	☒	☐	☐	Rajoitusalue laajennetaan koskemaan kaikkia pieniä saaria ja luotoja, koska ne ovat tärkeitä lintujen pesinnän kannalta. Kun maihinnousu on kielletty pesimäaikaan kaikille pienille saarille ja luodoille, kävijöiden on helpompi noudattaa kieltoa ja sitä on myös helpompi valvoa.	Perustettaessa rajoitusalueita uusille luodoille varmistetaan, ettei ammattikalastukselle aiheudu haittoja. Rajoitusalueiden muuttuminen edellyttää, että siitä tiedotetaan.
Luvattomien rantautumisten huomattava vähentymisen valvonnan ja tiedotuksen lisäämisen avulla	Erävalvonta, tiedotus	☒	☐	☐	Maihinnousukieltojen rikkominen johtuu osaksi välinpitämättömyydestä ja osaksi siitä, että häirinnän vaikutusta lintujen pesinnän onnistumiseen aliarvioidaan. Valvonnan näkyvyyden lisäämisellä annetaan viesti, että sääntöjen noudattamista todella valvotaan. Tiedottamisella saadaan häirinnän negatiiviset vaikutukset yleiseen tietoon.	Ei riskejä eikä haittoja
Vieraiden kalakantojen/-lajien kotiuttamissuunnitelmiin vaikuttaminen. Yhteistyö ELY-keskuksen ja Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen kanssa.	Edunvalvonta	☒	☐	☐	Vieraat kalakannat/-lajit voivat olla uhka Päijänteen alkuperäisille lajeille esim. tautiriskin kautta tai alkupe- räisille kannoille geneettisen sekoittumisen vuoksi.	Ei riskejä eikä haittoja
Suosittelaaan vesistöseurantapisteiden perustamista (ELY) Päijänteen Natura 2000 -alueelle ja valtion yleiselle vesialueelle.	Yhteistyö	☒	☐	☐	Vesistöseurantapisteiden avulla Natura-alueen ja yleisen vesialueen tilaa voidaan seurata säännöllisesti.	Ei haittoja eikä riskejä
Suunnittelualueen läheisyyteen mahdollisesti rakennettavat tuulivoimalat eivät vaaranna valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvoa.	Edunvalvonta	☒	☒	☐	Edunvalvonnalla vaikutetaan tuulivoimaloiden sijaintiin niin, että ne eivät näy häiritsevästi valtakunnallisesti avokkailla maisema-alueilla.	Ei haittoja eikä riskejä
Pulkkilanharjun ongelmien ratkaisemiseksi tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	Yhteistyö	☐	☒	☒	Mm. opastusaineiston parantaminen ja siisteyden parantaminen lisäävät kävijätyytyväisyyttä.	Ei haittoja eikä riskejä
Lisätään valvontaa ja tiedotusta. Laaditaan kansallispuiston retkeilytapaohjeet opastustauluihin laitettaviksi. Opastusviestinnässä painotetaan saaristoluonnon kulutusherkkyyttä ja säilyttämisen tärkeyttä.	(Erä)valvonta, tiedotus, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	☒	☒	☐	Retkeilytapaohjeissa ohjataan virkistyskäyttäjiä säästämään luontoa ja ottamaan huomioon muut retkeilijät.	Ei haittoja eikä riskejä

Päijänteen kansallispuistolle ja Heiskelän luonnonsuojelualueelle laaditaan järjestyssäännöt ja ne laiteaan opastustauluihin. Kansallispuiston saarten ja rajoitusalueiden merkintää parannetaan.	Järjestyssäännön laatiminen, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, rajan merkitseminen	☒	☐	☐	Järjestyssääntöjen laatiminen ja niistä tiedottaminen vähentää rikkomuksia kansallispuistossa, samoin rajoitusalueiden merkitseminen.	Ei haittoja eikä riskejä
Lupiinien poistaminen	Haitallisen lajin poisto	☒	☐	☐	Lupiinia poistetaan alueelta tarvittaessa nyhtämällä tai niittämällä.	Ei haittoja eikä riskejä
Kansallispuiston läheisille veneväylille ehdotetaan nopeusrajoitusta.	Eduvalvonta	☒	☒	☐	Nopeusrajoituksilla pyritään kansallispuiston kävijöiden (mm. kanootit ja muut pienveneet) turvallisuuden lisäämiseen, aaltojen rantoja kuluttavan vaikutuksen vähenemiseen sekä vedessä uivien lintupoikueiden selviytymismahdollisuuksien parantamiseen.	Tästä saattaa olla haittaa ammattiliikenteelle, minkä vuoksi rajoitukset voisivat koskea vain virkistysveneilyä.
Höyssalmeen rakennetaan veneenpitopaikka.	Palveluvarustuksen rakentaminen	☒	☒	☐	Höyssalmen veneenpitopaikka tarjoaa mahdollisuuden veneen säilyttämiseen myös sellaisille veneilijöille, joilla ei ole muuta mahdollisuutta veneen säilyttämiseen rannalla.	Tästä ei todennäköisesti aiheudu haittoja, koska samaa aluetta on jo pitkään käytetty (luvattomasti) veneiden säilyttämiseen.
Osaan Natura-alueen vesialueesta muodostetaan erityisten luonnonarvojen vyöhyke.	Vyöhykkeistäminen, yhteistyö	☒	☒	☐	Kaksiosainen erityisten luonnonarvojen vyöhyke perustuu vapaaehtoisuuteen. Tiedottamisen ja yhteistyön avulla virkistyskäyttäjiiin pyritään vaikuttamaan niin, että he eivät aiheuta meteliä, ja ajavat moottoriveneillä alhaisilla nopeuksilla. Tarkoituksena on kävijöiden turvallisuuden lisääminen ja vesilintupoikueiden selviytymismahdollisuuksien parantaminen.	Ei haittoja eikä riskejä
Höyssalmen telttailualue muutetaan tarvittaessa esteettömäksi.	Palveluvarustuksen rakentaminen	☒	☒	☐	Telttailualueen muuttaminen esteettömäksi edellyttää muutoksia käymälään sekä esteettömän pääsyn tulipaikalle ja puuliiteriin.	Riskien vähentämiseksi telttailualueelle tehdään turvallisuustarkastus valmistumisen jälkeen.
Hinttolanhiekalle johtavan polun uudelleenlinjaaminen	Palveluvarustuksen rakentaminen	☐	☒	☐	Aiempi polun linjaus kulkee jyrkän rinteiden kautta. Uuden linjauksen ansiosta polku kulkee toista kautta, ja näin kävijäturvallisuus paranee.	Ei ilmeisesti synny haittoja, koska alueella kulkee jo (luvaton) polku, joka nyt sallitaan.

<p>Kelventeen rajoitusalueiden poistaminen, koska näillä alueilla virkistyskäytön haitat on todettu vähäisiksi</p>	<p>Käytön ohjaaminen, vyöhykkeistäminen</p>	☐	☒	☐	<p>Näiden alueiden liikkumisrajoitukset poistetaan, mutta niille ei kuitenkaan aktiivisesti ohjata kävijöitä.</p>	<p>On mahdollista, että alueet alkavat kulua tai niiden luontoarvot alkavat muutoin heikentyä, minkä vuoksi kulumista aletaan seurata. Tarvittaessa alueiden liikkumiskiellot palautetaan.</p>
<p>Paahteisuutta ja avoimuutta säilytetään/palautetaan pienimuotoisesti siihen soveltuvilla kohteilla, kuten hiekkarannoilla ja niiden reunoilla.</p>	<p>Luonnonhoito</p>	☒	☒	☐	<p>Paahdelajiston elinmahdollisuuden säilyvät tai paranevat.</p>	<p>Ei haittoja eikä riskejä</p>
<p>Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta</p>	<p>Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luontoarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen. Palveluiden parantuminen saattaa johtaa retkeily- ja luontomatkailukäytön lisääntymiseen. Käytön aiheuttamia haittavaikutuksia minimoidaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, lisäämällä maasto-opasteita ja mairinnousrajoituskylttejä sekä valvonnan tehostamisella. Luonnonhoidon ja muiden toimenpiteiden avulla pyritään palauttamaan alueen luonnontila. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin. Suunnitelmasta ei ole tarpeen tehdä Natura-vaikutusten arviointia.</p>					
<p>Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto</p>	<p>Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tähtäävät luontoarvojen säilyttämiseen ja alueen käytön järjestämiseen.</p>					

SEURANTA

28A Suunnitelman toteutuksen seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.			
Tavoite	Toteutuslomake	Toimenpide	Tulosmittari	Tavoiteaikataulu toteutukselle
Metsäisiä luontotyyppäjä hoidetaan tehtävän ennallistamissuunnitelman/luonnonhoito-suunnitelman mukaisesti.	19	Ennallistaminen, luonnonhoito	Ennallistettujen/hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat Natura-luontotyyppi-ryhmittäin	5 v kuluessa
Kuusien poisto Heiskelän lehdosta ja tarvittaessa muualtakin	19	Luonnonhoito	Hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat Natura-luontotyyppi-ryhmittäin	Tarvittaessa
Alue on hyvä huomioida erityisesti Metso-ohjelman toteuttamisessa.	24	Maanhankinta, sopimukset, edunvalvonta	Luonnonsuojelu tarkoituksiin hankitun maan pinta-ala (ha)	Jatkuvaa
Haapasaaren perinneympäristön säilyttäminen avoimena ja läheisten vanhojen peltojen raivaus puustosta avoimeen tilaan. Neitsaaren ja Haapasaaren laidunnus	19	Luonnonhoito	Hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat Natura-luontotyyppi-ryhmittäin	Jatkuvaa
Seurataan Kelventeen kulumista suosituimpien tulipaikkojen ja telttailualueiden läheisyydessä esim. valokuvaamalla ja mittaamalla.	18C, 28B	Seuranta, käytön rajoittaminen (vyöhykkeistäminen)	Seurantapisteiden lukumäärä	2013 lähtien
Rajoitusalueiden laajentaminen uusille lintujen pesimäluodoille	18C	Käytön rajoittaminen (vyöhykkeistäminen)	Rajoitusalueiden pinta-ala (ha)	2013
Luvattomien rantautumisten huomattava vähentyminen valvonnan ja tiedotuksen lisäämisen avulla	24	Erävalvonta, tiedotus	Valvonnassa esille tulleiden rikkeiden lkm	Jatkuvaa
Päijänteen kansallispuistolalle sekä Heiskelän luonnonsuojelualueelle laaditaan järjestys-säännöt ja ne laitetaan opastustauluihin. Kansallispuiston saarten ja rajoitusalueiden merkintää parannetaan.	24, 21A	Järjestyssäännön laatiminen, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito, rajan merkitseminen	Uusien järjestys-sääntöjen lukumäärä	Päijänteen kansallispuisto 2013

Minkkien ja supikoirien määrää vähennetään yhteistyössä metsästäjien kanssa.	19	Haitallisen lajin poisto, Yhteistyö	Poistettavien esiintymien/yksilöiden määrä	Jatkuvaa/tarvittaessa
Vieraiden kalakantojen/-lajien kotiuttamissuunnitelmiin vaikuttaminen. Yhteistyö ELY-keskuksen ja Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueen kanssa	24	Edunvalvonta	Edunvalvontaan liittyvien lausuntojen lkm	Jatkuvaa
Lisätään valvontaa ja tiedotusta. Laaditaan Päijänteen kansallispuiston retkeilytapaohjeet opastauluihin laitettaviksi. Opastusviestinnässä painotetaan saaristoluonnon kulutusherkyyttä ja säilyttämisen tärkeyttä.	24, 21A	(Erä)valvonta, tiedotus, maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Valvonnassa esille tulleiden rikkeiden lkm	Jatkuvaa
Osaan rantautumispaikoista rakennetaan kevyet laiturit, jotka mahdollistavat kanoottien ja pienveneiden rantautumisen myös sesonkiaikoina. Osa jo olemassa olevista tulipaikoista muutetaan telttailualueiksi. Ykskoivuun tehdään tulipaikka.	21B, 23	Käytön ohjaaminen, Palveluvarustuksen rakentaminen	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm	2014
Höysniemeen rakennetaan telttailupaikka.	21B	Palveluvarustuksen rakentaminen	Palvelurakenteiden rakentaminen; kohteiden lkm (+ investointien määrä ja laatu)	2012
Katosten rakentaminen tulipaikoille Kelventeelle (2 kpl) ja Kalainsaareen. Laituripaikkojen (siirrettävät laiturit) osoittaminen Kelventeelle ja Koreakoivuun. Koreakoivun erakonmajan tuotteistamisen mahdollistaminen kunnostamalla maja. Koreakoivun alueet luontomatkailu- ja retkeilyvyöhykkeeksi	21B, 18A, 24, 20	Palveluvarustuksen rakentaminen, vyöhykeistäminen, käytön ohjaaminen, yhteistyö	Laadittujen yhteistyösopimusten määrä	2012
Suosituimpien tuli- ja telttailupaikkojen käymälät uusitaan käytännöllisemmiksi. Polkumerkintöjä ja viitoitusta uusitaan/parannetaan. Tienvarsiopasteet uusitaan.	21B	Palveluvarustuksen ylläpito	Ylläpidettävien tauko- paikkojen määrä	2013–14
Suosituimmille tuli- ja telttailupaikoille rakennetaan tarvittaessa pöydät ja penkit sekä lisänuotiokehät.	21B	Palveluvarustuksen rakentaminen	Palvelurakenteiden rakentaminen; kohteiden lkm	2012
Lupiinien poistaminen	19	Haitallisen lajin poisto	Poistettavien esiintymien määrä	Tarvittaessa
Isojen petolintujen pesimäalustojen rakentaminen	19	Lajiston hoito	Pesäalustojen määrä	5 v kuluessa
Päijätsalon näkötornin kuntoa tarkkaillaan, ja se pidetään kunnossa. Erakonmajan säilyminen turvataan pienimuotoisin kunnostuksin, jotka vaalivat alkuperäistä ilmettä.	20	Rakennusperinnön kunnostaminen, yhteistyö	Suojeltujen rakennusten kunnostus (kohteiden lkm ja kuntoluokitus Reiskassa)	2011
Arkeologisista kohteista valitaan edustavimmat ja ne hoidetaan ja opastetaan siten, ettei niiden säilyminen vaarannu.	20	Arkeologisen kohteen hoito	Inventoitujen ja hoidettujen kohteiden lkm (Reiska)	
Päijänteen järvimaisemanäkymien avaaminen puustoa poistamalla Pulkkilanharjulla ja Päijätsalossa	19, 20	Luonnonhoito, maise-manhoito	Hoidon tilanne (tot/tav)	3 v kuluessa
Vesiluontotyyppien inventoinnin tarve	19	Inventointi/luontotyytit	Vedenalaisen luonnon inventoinnin määrä (ha)	2020
Kansallispuistossa olevien lomamökkien yksityiskäyttö loppuu vuoteen 2020 mennessä.	25	Rakennuskannan hallinta		2015

Opastustaulujen uusiminen ja uusien pystyttäminen. Opastuspaikat kuntiin. Tienvarsiopasteet uusitaan. Tarvittaessa perustetaan opastuspisteitä yrittäjien tai yhteisöjen kanssa yhteistyössä.	21A, 21B	Opastusaineiston laati- minen ja ylläpito, palve- lutarustuksen rakenta- minen, Yhteistyö	Laadittujen maasto- opastusaineistokoko- naisuuksien lkm	
Pulkkilanharjulla ja Padasjoella kansallispuiston portteja kehitetään yhdessä kuntien ja yrittäjien kanssa.	21A, 24	Opastusaineiston laati- minen ja ylläpito, yh- teistyö	Laadittujen maasto- opastusaineistokoko- naisuuksien lkm	
Sallitaan Kelventeen ylittäminen moottorikelkalla kapeimmasta kohdasta.	23, 20	Käytön ohjaaminen, In- ventointi: arkeologiset kohteet	Inventointi ja toimenpi- desuunnitelma tehty	2012
Tärkeimmät kansallispuiston ulkopuoliset lintuluodot hankitaan valtiolle ja liitetään kansallispuistoon. Yleisen vesialueen saaret ja luodot liitetään kansallispuistoon.	24	Suojelualan laajenta- minen	Suojelualan laajen- nuksen pinta-ala (ha)	5 v kuluessa
Suosittelaaan vesistöseurantapisteiden perustamista Päijänteen Natura 2000 -alueelle (ELY) ja valtion yleiselle vesialueelle	24	Yhteistyö		2013
Pulkkilanharjun ongelmien ratkaisemiseksi tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	24	Yhteistyö		Jatkuvaa
Suunnittelualueen läheisyyteen mahdollisesti rakennettavat tuulivoimalat eivät vaaranna valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvoa.	24	Edunvalvonta		Tarvittaessa
Höyssälmen telttailualue muutetaan tarvittaessa esteettömäksi.	21B	Palvelutarustuksen ra- kentaminen		Tarvittaessa
Kelventeen rajoitusalueiden poistaminen, koska näillä alueilla virkistyskäytön haitat on to- dettu vähäisiksi	18C	Käytön ohjaaminen, vyöhykkeistäminen	Rajoitusalueiden pinta- ala (ha)	2013
Kansallispuiston läheisille veneväylille ehdotetaan nopeusrajoitusta.	23	Edunvalvonta		2013
Osaan Natura-alueen vesialueesta muodostetaan erityisten luonnonarvojen vyöhyke.	23, 18C	Vyöhykkeistäminen, yh- teistyö	Luonnonarvovyöhyk- keiden pinta-ala (ha)	2013
Hinttolanhiekalle vievän polun uudelleenlinjaaminen	21B	Palvelutarustuksen ra- kentaminen	Palvelurakenteiden ra- kentaminen; kohteiden lkm	2012
Höyssälmeen rakennetaan veneenpitopaikka.	21B	Palvelutarustuksen ra- kentaminen	Palvelurakenteiden ra- kentaminen; kohteiden lkm	2013
Paahteisuutta ja avoimuutta säilytetään/palautetaan pienimuotoisesti siihen soveltuvilla kohteilla, kuten hiekkarannoilla ja niiden reunoilla.	19	Luonnonhoito	Hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta- alat Natura-luontotyyppi- ryhmittäin	Tarvittaessa

28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelma-kausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä	Vaikuttavuusmittari	Mittarin kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Natura-alueen metsäisten luontotyyppien edustavuuden parantuminen ja lajiston monipuolistuminen	Natura-luontotyyppien edustavuus suojelualueella	Mitataan luontotyyppien edustavuus luontotyyppi-inventoinnin yhteydessä.		
Lehtokasvillisuuden turvaaminen vähentämällä kuusen osuutta lehdossa	Natura-luontotyyppien edustavuus suojelualueella	Mitataan puulajisuhteet luontotyyppi-inventoinnin yhteydessä.		
Tuetaan Natura 2000 -alueen luontoarvoja ja niiden kytkeytyneisyyttä.	Suojelualueen tavoitepinta-alan saavuttaminen: yksittäisen alueen tilanne	Suojelutarkoitukseen varatun pinta-alan muutos		
Perinneympäristöjen hoito ja kulttuuriarvojen säilyttäminen	Ennallistamisen ja luonnonhoidon onnistuminen (hoitoseurannan johtopäätös)	Hoitoseuranta toteutetaan MH:n ohjeiden mukaisesti.		
Kelventeen kulumisen vähentäminen	Kävijävaikutusten häiritsevyys (kuluneisuus)	Perustetaan kulumisen seurantapisteitä (mittaukset, valokuvaus) Kelventeen uusille ja voimakkaimmin käytössä oleville telttailu-alueille.		
Lintujen pesimärauhan turvaaminen ja pesimätuloksen parantaminen	Virkistyskäytölle herkan lajin tai lajien kannan kehitys	Vesi- ja rantalinnusto lasketaan säännöllisesti.		
Alkuperäisen kalalajiston säilyminen Natura 2000 -alueella ja valtion yleisellä vesialueella	Erytislajien kannan kehitys	RKTL seuraa kantoja.		
Pulkkilanharjun virkistyskäyttöön liittyvien ongelmien ratkaiseminen	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Luvattoman leiriytymisen vähentäminen	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Pienveneille soveltuvien palvelujen lisääminen	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Palveluiden tarjoaminen myös veneettömille	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		

Luontomatkailun edellytysten ja siihen liittyvän palveluvarustuksen parantaminen	Matkailuyritysten tyytyväisyys yhteistyöhön, virkistyskäytön työllisyysvaikutukset	Mitataan kävijätyytyväisyys yritystutkimusten yhteydessä.		
Huoltotöiden helpottaminen ja nopeuttaminen	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Ruuhkien vähentäminen sesonkiaikaan tuli- ja telttailupaikoilla	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Pulkkilanharjun ja Padasjoen sataman kehittämisen kansallispuiston portteina	Käynnit suojelu- ja virkistysalueilla	Käyntimääriä mitataan kävijälaskureiden ja kävijätutkimusten avulla. Todellisia käyntimääriä on vaikea selvittää, koska puiston kävijät tulevat pääasiassa vesitse ja vierailevat usein vain yksittäisillä tuli- tai telttailupaikoilla.		
Moottorikelkalla tapahtuvan huoltoajon vähentäminen. Luvattomien moottorikelkalla tapahtuvien Kelventeen ylitysten vähentäminen				
Esteettömän palveluvarustuksen rakentaminen	Esteettömien kohteiden ja reittien määrä alueella	Lasketaan esteettömät kohteet alueella. Esteetön palveluvarustus rakennetaan tarvittaessa.		
Hinttolan polun turvallisuuden parantaminen	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Vieraiden kasvilajien leviämisen estäminen	Vieraslajin esiintyminen	Vieraslajiesiintymien määrän kehitys		
Isojen petolintujen elinmahdollisuuksien parantaminen	Erityislajien pesintöjen määrän muutos (kannan kehitys)	Erityislajien pesintää seurataan säännöllisesti.		
Paikallishistoriallisesti tärkeät rakennukset pidetään kunnossa ja ne säilyvät yleisökäytössä.	Suojeltujen rakennusten kuntoluokan muutos	Kuntoa seurataan Reiska-tietokannan kautta.		
Valikoidut esimerkit alueen muinaisjäänöksistä on hoidettu ja opastettu.	Kiinteiden muinaisjäänösten hoitotarveluokan muutos	Reiska-tietokanta		
Valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvot säilyvät.	Kohde säilyy samassa arvoluokassa	Kohde säilyy samassa arvoluokassa valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien inventoinnissa.		
Vesiluontotyyppien selvittäminen Natura 2000-alueen vesialueelta	Vedenalaisen luonnon inventointitilanne: yksittäinen alue	Vedenalaisen luonnon inventointipinta-alan kehitys		
Kansallispuistossa olevien lomamökkien yksityiskäytön päättäminen				
Opastuksen parantaminen kansallispuistossa	Opastuksen vaikuttavuus			
Vedenlaadun seuranta parannetaan.				

Luonnonrauhan turvaaminen ja asiakasturvallisuuden varmistaminen	Kävijätyytyväisyys suojelualueella	Mitataan kävijätyytyväisyys kävijätutkimuksen yhteydessä.		
Käytön salliminen niillä alueilla, joilla siitä ei ole haittaa luonnolle	Kävijävaikutusten häiritsevyys (kuluneisuus)	Perustetaan kulumisen seurantapisteitä (mittaukset, valokuvaus) Kelventeelle pohjois- ja eteläkärkeen alueille, joista liikkumisrajoitukset poistetaan, sekä uusien telttailualueiden läheisyyteen (esim. Lietsaari).		
Kansallispuiston saavutettavuuden parantaminen	Käynnit suojelu- ja virkistysalueilla	Käyntimääriä mitataan kävijälaskureiden ja kävijätutkimusten avulla. Todellisia käyntimääriä on vaikea selvittää, koska puiston kävijät tulevat pääasiassa vesitse ja vierailevat usein vain yksittäisillä tuli- tai telttailupaikoilla.		
Harjumetsien edustavuuden säilyttäminen/parantaminen				
Lisätietoja				

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
	Aarrevaara, E., Uronen, C. & Vuorinen, T.	Päijät-Hämeen maisemaselvitys	Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu, Sarja C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 22	2007
	Anon.	Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen rantojen kunnostamis-tarveselvitys	www.ymparisto.fi>Häme>vesivarojen käyttö>vesistöjen kunnostus> Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen rantojen kunnostus	2003
	Arjava, A.	Päijänteen alueen lintudirektiivin lajit	Kirjallinen tiedonanto 27.10.2010	2010
	von Boehm, A.	Päijänteen kansallispuiston yritystutkimus 2007	Metsähallituksen luonnonsuojelu-julkaisu, sarja B 129. 66 s.	2010
	von Boehm, A.	Päijänteen kansallispuiston kävijätutkimus 2008	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisu, sarja B 130. 61 s.	2010
	Husa, J. & Teeriaho, J.	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeen itäosassa	Raportti. Suomen ympäristökeskus	2007
	Hämeen ELY-keskus	Ammattikalastuksen vesienkäyttösuunnitelma Hämeessä ja Pirkanmaalla	Raportti. 16 s.	2011
	Hämeen ELY-keskus	Vesiviljelyn sijainninhjaus Hämeessä ja Pirkanmaalla	Raportti. 9 s.	2011
	Korhonen, P.	Päijänteen ja Konniveden-Ruotsalaisen säännöstelyn kehittäminen: Säännöstelyn vaikutukset haukikantaan	Suomen ympäristö 1999	1999
	Kunttu, P.	Kääpäkartoitukset Hämeessä 2010	Raportti, Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut. 11.2.2011. 21 s.	2011
	Leppänen, A.-R.	Päijänteen kansallispuiston Haapasaaren rakennetun kulttuuriympäristön selvitys	Raportti, Hämeen ympäristökeskus, Hämeenlinna. 41 s.	2007
	Luontotutkimus Enviro Oy	Päijänteen kansallispuiston kasvillisuus	Metsähallituksen luonnonsuojelu-julkaisu, Sarja A 25. 64 s. + 8 liit.	1994
	Marttunen, M. & Verta, O.-M.	Päijänteen säännöstelyn vaikutukset vuonna 2005	Raportti. Suomen ympäristökeskus. 10.5.2007	2007
	Metsähallitus	Päijänteen kansallispuiston virkistyskäyttö	Metsähallituksen luonnonsuojelu-julkaisu, Sarja A 61. 69 s.	1996
	Metsähallitus	Päijänteen kansallispuiston runkosuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelu-julkaisu, Sarja B 3., 39 s.	1997
	Metsänen, T.	Asikkalan Pulkkilanharjun lepakoiden muutonseuranta	Raportti. Luontoselvitys Metsänen. 10 s.	2010

	Mäkinen, J.	Päijänteen alueen luontokohteiden inventoinnit	Alueelliset ympäristöjulkaisut nro 413. Hämeen ympäristökeskuksen julkaisuja 2005	2005
	Mäkinen, J.	Hämeen Natura 2000 -verkoston hoidon ja käytön yleissuunnitelma	Hämeen ympäristökeskuksen raportteja 2/2007. Hämeen ympäristökeskus, 39 s.	2007
	Pesonen, P.	Päijänteen kansallispuiston kulttuuriperintöinventointi	Raportti, Metsähallitus. 314 s.	2009
	Pirkanmaan ympäristökeskus	Etelä-Päijänteen kuormitus ja veden laadun turvaaminen: tutkimushankkeen loppuraportti	Pirkanmaan ympäristökeskus 1999. 119 s. Matti Saura ja Sari Saukkonen (toim.)	1999
	Päijät-Hämeen liitto	Päijät-Hämeen maakuntakaava 2006	http://www.paijathame.fi/easydata/customers/paijathame/files/ph_liitto/maka/tiedostot/maakuntakaava.pdf	2006
	Päätalo, P., Siiro, P. & Miettinen, A.	Yhdyskuntien vedenhankinta ja Natura 2000 -verkosto	Hämeen ympäristökeskuksen raportteja 1/2007. Hämeen ympäristökeskus. 49 s.	2007
	Ranta, T.	Käyttö- ja hoitosuunnitelma Päijänteelle v. 2009–2013, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue	ProAgria Häme/Hämeen kalatalouskeskus. 69 s.	2009
	Rehtola, M.	Jouluretki	Meloja 1/2010: 6–7.	2010
	Ruottinen, O.	Asikkalan Pulkkilanharju. Muuttolintujen väylä Päijänteellä	PHLY. 118 s.	2010
	Sarkanen, S.	Asikkalan Pulkkilanharjun maisemanhoitosuunnitelma.	Metsähallitus, Etelä-Suomen luonto-palvelut. 28 s.	2012
	Sinisalmi, T., Mustonen, T. & Lahti, M.	Päijänteen ja Konniveden-Ruotsalaisen säännöstelyn kehittäminen: säännöstelyn vaikutukset rantojen virkistyskäyttöön	Suomen ympäristö 1999. 76 s.	1999
	Syrjänen, J., Marjomäki, T. J. & Karjalainen, J.	Päijänteen luonnonvarainen taimen – tuntematon nykytila ja turvaton tulevaisuus	Yleistutkimushankkeen loppuraportti 28.3.2007. Jyväskylän yliopisto bio- ja ympäristötieteiden laitos.	2007
	Uudenmaan liitto	Etelä-Suomen yhteistoiminta-alueen tuulivoimaesiselvitys 2010	Raportti. Uudenmaan liitto	2010
	Uusitalo, A., Kellomäki, E. & Vääriskoski-Kaukanen, S.	Selvitys Päijänteen biosfäärialueen perustamisedellytyksistä	Keski-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4/2008	2008
	Vauhkonen, M.	Sysmän Päijätsalon luonnonsuojelualueen kasvillisuus, kasvisto ja pesimälinnusto sekä alueen hoito ja käyttö	Raportti. 13 s.	2000
	Vauhkonen, M.	Päijät-Hämeen uhanalaiset ja silmälläpidettävät putkilokasvit. Esiintymät ja niiden suojeleminen	Alueelliset ympäristöjulkaisut 326	2003
	Vauhkonen, M.	Sysmän Päijänteen pesimälinnustolaskennat 2010	Raportti. 13 s.	2010
	Virtanen, J. & Arjava, A.	Etelä-Päijänteen pesimälinnusto	Päijät-Hämeen linnut 1/2004. s. 4–33.	2004

	Wager, H.	MARY Päijät-Hämeen maakunnallinen inventointi	Päijät-Hämeen liitto	2005
	Ylhäisi, J. & Nironen, M.	Päijänteen kansallispuiston virkistyskäyttö	Metsähallituksen luonnonsuojelu-julkaisu. Sarja A 61	1996
	Ympäristöministeriö	Erityissuojelua vaativat vesistöt. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö.	Työryhmän mietintö 63 1992. Ympäristö-ministeriö, ympäristönsuojelu-osasto	1992
	www.ymparisto.fi	Kurhila-Pulkkilan maisema-alue; Päijätsalo	http://www.environment.fi/print.asp?contentid=110876&lan=fi&clan=fi	2010

LIITTEET

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta.

Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 4. Lausuntokooste

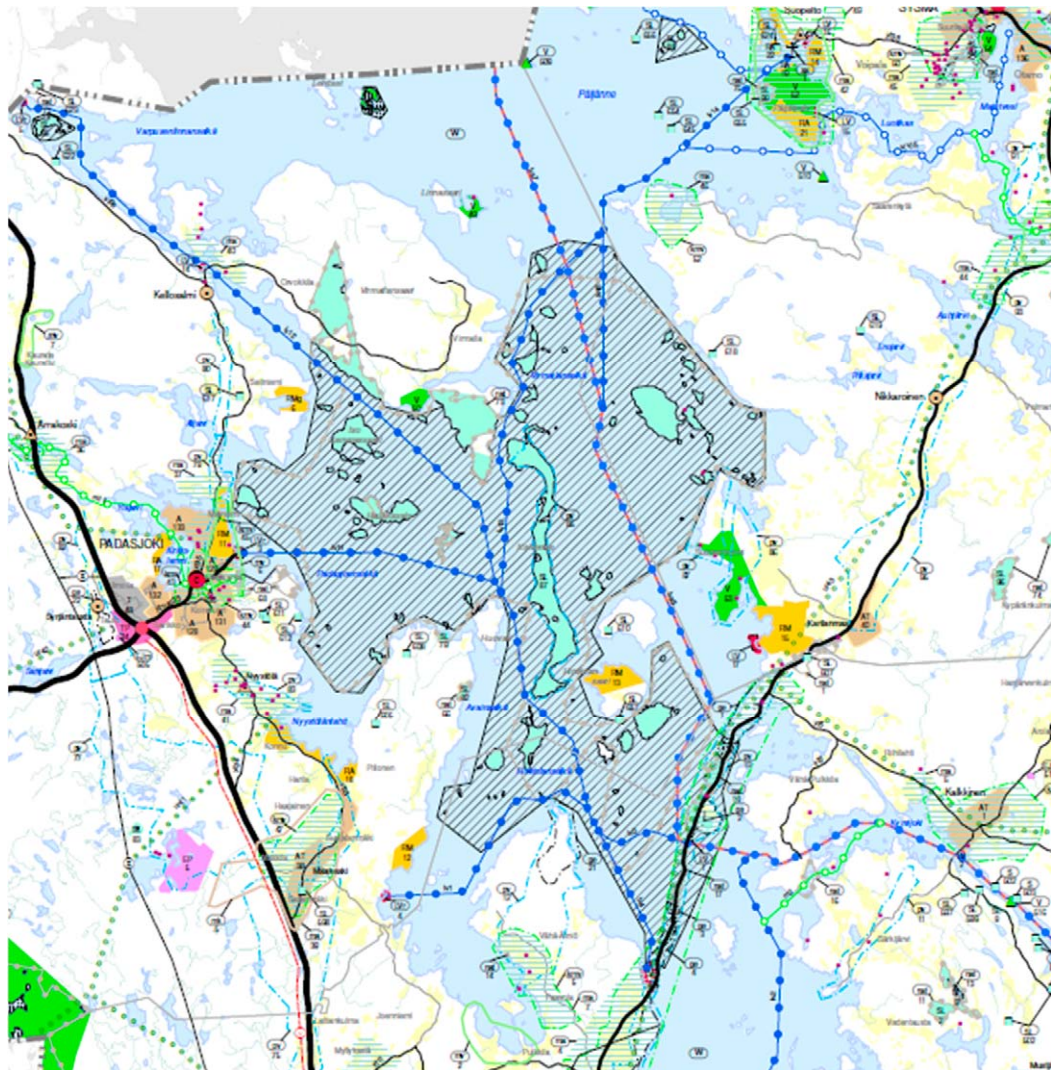
Liite 5. Ympäristöministeriön vahvistuskirje

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielletyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot																						
Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Liikkumisrajoitusaika	Liikkumisrajoitusala (ha)	Metsätalous ja ojitus	Maa-ainesten otto	Rakennusten, teiden rak.	Ennallistaminen ja I-hoito	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaljakkoajelu	Koirien irtipito	Suun. ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leint	Leirityminen	Metsästys	Hirven ajo	Kalastus	Polttopuun otto	Palvelurak. rakentaminen	Muu, mikä	Lisätieto
	Taipaleenniemen luonnon-suojelualue, 2010	9,3			☒	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	
	Honkasen suojelualue, 2003	5,4			☒	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	
	Pirttilahden luonnonsuojelu-alue, 2010	6,6			☒	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	
	Päijätsalo, 1985*				☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Pinta-ala yhteensä (ha)		21,3	Rajoi-tusala (ha)																			
Lisätietoja																						
*Päijätsalon YSA lakkautetaan, koska se kuuluu Päijänteen kansallispuistoon.																						

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta

Ote Päijät-Hämeen maakuntakaavakartasta 2006.

Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Suunnittelualueen lajistotiedot. Luettelossa lajiryhmä: L = linnut, M = muut selkärangaiset, S = selkärangattomat, P = putkilokasvit, I = itiökasvit, Si = sienet. Uhanalaisuus: E = erityisesti suojeltava, U = muu uhanalaiseksi arvioitu, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen. Direktiivi: Lu II = luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV = luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I = lintudirektiivin liitteen I laji, Li muutt = lintudirektiivin laji, muuttolintu. Määrä ja yksikkö -kentään merkitään yksilö- tai pesimäparien määrä alueella. Lisätietoja-kentässä voidaan esittää tarvittaessa tietoja esim. havaintopaikoista tai -ajankohdasta. Mikäli lähde ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävillä alueilla (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkoston) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		Päijänteen alue FI0335003				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
M	liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	LU II	1–10 yksilöä	Hertta
M	nahkiainen	<i>Lampetra fluviatilis</i>	LC	LU II		
M	kivisimppu	<i>Cottus gobio</i>	LC	LU II		
L	ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>	LC	Li Is	2–6 yksilöä	Antti Arjava 2010, Virtanen & Arjava 2004, Vauhkonen 2010. Koskee kaikkia lintuja.
L	kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>	LC	Li Is	40–100 yksilöä	
L	kehrääjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>	LC	Li I	0–4 yksilöä	
L	kuikka	<i>Gavia arctica</i>	LC	Li I	40–50 yksilöä	
L	metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	Li I	2–10 yksilöä	
L	palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	LC	Li I	8–12 yksilöä	
L	pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>	LC	Li I	0–6 yksilöä	
L	pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	LC	Li I	0–6 yksilöä	
L	harmaapäätikka	<i>Picus canus</i>	LC	Li I	1–6 yksilöä	
L	pyy	<i>Bonasia bonasia</i>	LC	Li I	20–50 yksilöä	
L	teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	Li I	10–20 yksilöä	
L	Uhanalainen laji	<i>Uhanalainen laji</i>	NT	Li Is	6–10 yksilöä	
L	Uhanalainen laji	<i>Uhanalainen laji</i>	EN	Li Is	0–2 yksilöä	
L	varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>	LC	Li Is	2–6 yksilöä	

L	viirupöllö	<i>Strix uralensis</i>	LC	Li Ms	0–6 yksilöä	
L	laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	Li Is	8–12 yksilöä	
L	selkälokki	<i>Larus fuscus</i>	VU	Li Ms	20–40 yksilöä	
L	idänuunilintu	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	LC	Li Ms	0–10 yksilöä	
L	nuolihaukka	<i>Falco subbuteo</i>	LC	Li Ms	10–20 yksilöä	
L	pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	LC	Li Is	15–30 yksilöä	
L	naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	NT	Li Is	100–300 yksilöä	
L	kalalokki	<i>Larus canus</i>	LC		300–450 yksilöä	
L	harmaalokki	<i>Larus argentatus</i>	LC		120–150 yksilöä	
L	sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT		10–20 yksilöä	
L	kuhankeittäjä	<i>Oriolus oriolus</i>	NT		0–2 yksilöä	
S	lehmuksenoksajäärä	<i>Exocentrus lucitanus</i>	NT			
P	hirvenkello	<i>Campanula cervicaria</i>	VU			
P	pesäjuuri	<i>Neottia nidus-avis</i>	LC			
P	vuorimunkki	<i>Jasione montana</i>	VU			

Liite 4. Lausuntokooste

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI	AIHEUTUNUT TOIMENPIDE HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMASSA
YLEISTÄ		
Liikennevirasto/Väylätekniikkaosasto/Kunnossapito: Ei lausuttavaa suunnitelmaan liittyen.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Padasjoen Laiva Oy, M/S Elbatar: Suunnitelma on asianmukainen ja luontomatkailua edistävä.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Kuhmoisten kunta: Ei huomautettavaa suunnitelmasta.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Asikkalan kunta, ympäristölautakunta: Ei huomautettavaa suunnitelmasta	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Ei erityistä huomautettavaa suunnitelmasta, koska ELY-keskus on ollut mukana projektiryhmässä ja voinut jo valmisteluvaiheessa esittää näkemyksensä. Jatkotyössä tulisi ottaa huomioon ELY-keskuksessa v. 2011 valmistuneen maisema-alueiden päivitystyön tulokset, sillä Päijänteen kansallispuiston alueita kuuluu kahteen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Päijät-Hämeen liitto: Suunnitelma on perusteellisesti laadittu ja siinä on hyvin kuvattuna alueen keskeisimmät arvot, uhkatekijät ja suunnitelman päämäärät.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
Risto Savolainen: Maisemanhoito ja maisemasuunnittelun tekeminen tulevat suunnitelmassa esille. Päijänteen alue on nimetty virkistyskäytön ja luontomatkailun kehitettäväksi aluekokonaisuudeksi. Pulkkilanharjun tie on matkailun valtatie, mutta sitä ei ole kehitetty maisemallisesti kuten esimerkiksi Punkaharjua, vaikka edellytyksiä olisi. Tiivistelmässä kannattaisi mainita maiseman kauneuden lisäämisen ja vaalimisen tavoitteet maisemanhoidolla.	Ei kommenttia	Yhteenvetoon (IV Toteutus ja toimenpiteet) lisätään maisemanhoito Pulkkilanharjulla. Suunnitelman päämääriin lisätään maisema-arvojen säilyttäminen.
Pulkkilanharju-seura ry: Suunnitelma on hyvä ja kaivattu asiakirja. Pulkkilanharju-seura toivoo, että hoito- ja käyttösuunnitelma saadaan vietyä käytäntöön.	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä

<p>Museovirasto: Arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu hyvin hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Vuonna 2009 tehdyn Päijänteen kansallispuiston kulttuuriperintöinventoinnin yhteydessä löydettiin lukuisia ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Museovirasto on täydentänyt muinaisjään- nösrekisteriä tuon inventoinnin perusteella.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>
<p>Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n Kymijoen vesistöalueen veneseurojen johtoryhmä: Suunnitelma on perusluonteeltaan oikea ja parantaa alueen käyttöä sekä käytössä olleita puutteita. Suunnitelmaa arvioitaessa kannattaa ottaa huomioon, että parhaillaan laaditaan suunnitelmia (Pöyry) Kymijoen käytön lisäämiseksi ja mm. Kimolan ja Kuusankosken sulkujen / nippunostureiden ottamiseksi kanavaliikenteeseen. Erittäin todennäköisesti myös koko Kymijoen kanava tullaan aikanaan ottamaan käyttöön, mikä tulee vaikuttamaan myös Kelventeen alueen käyttöön, joten liikennemäärät ja -tarpeet muuttuvat tulevaisuudessa.</p> <p>Suomen Purjehdus ja Veneily ry sekä sen Kymijoen vesistöalueen johtoryhmä esittävät, että vastaisuudessa alueen ja sen käytön suunnitelmia laadittaessa voimme osallistua suunnitelmien laadintaan ja antaa asiantuntijalausuntoja niistä. Edustamme kaikkia järjestäytyneitä veneilijöitä alueella ja usein myös suurinta vesistön ja sen palvelujen käyttäjäryhmää.</p>	<p>Metsähallitus ottaa mielellään vastaan palautetta ja kehittämis ehdotuksia sidosryhmiltä hoito- ja käyttösuunnittelun yhteydessä. Palautetta ja kehittämis ehdotuksia voi esittää kaikille avoimissa osallistamistilaisuuksissa ja suunnitteluprojektin internet-sivujen kautta.</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>
<p>NYKYTILAN KUVAUS</p>		
<p>Päijät-Hämeen liitto: Päijänteen kansallispuisto ja Natura 2000 -alue ovat Päijät-Hämeen kannalta erityisen merkittävä suojeltu ja arvostettu vesi- ja saaristoaluekokonaisuus. On hieno asia, että Metsähallitus on nimennyt Päijänteen alueen virkistyskäytön ja luontomatkailun kehitettäväksi aluekokonaisuudeksi.</p> <p>Ylimaakunnallisena julkisen liikenteen palveluna kansallispuiston läpi kulkeva Jyväskylä–Lahti-laivareitti olisi hyvä huomioida paremmin. On hyvä, että palvelujen tarjoamista veneettömille korostetaan.</p> <p>Lintuharrastus tulisi mainita alueen merkittävänä (virkistys)käyttömuotona. Pelkästään Pulkkilanharjulle suuntautuu satoja lintuharrastajien käyntejä vuosittain.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Lomakkeelle 9A lisätään: "Kansallispuiston läpi kulkee Jyväskylä–Lahti-laivareitti. Kerran viikossa liikennöivä laiva pysähtyy Pulkkilanharjulla Karisalmessa."</p> <p>Lomakkeelle 9A lisätään: "Lintuharrastus on merkittävä virkistyskäyttömuoto alueella; erityisesti Pulkkilanharju on lintuharrastajien suosiossa." Lintuharrastus huomioidaan myös keskeisissä arvoissa (lomake 13).</p>
<p>Museovirasto: Suunnitelman mukaan alueella on vain joitakin kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuskohhteita (3 kpl). Tosin sivulla 25 paikallishistoriallisia rakennusperintökohteita sanotaan olevan alueella useita, mutta missään muualla ei niitä mainita.</p> <p>Museovirasto esittää täydennyksiä muutamiin kohtiin, joissa kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia käsitellään. S. 23 todetaan Haapasaaressa, että sillä on paikallishistoriallista, muttei rakennushistoriallista arvoa. Tämä kohta tulee muuttaa sellaiseen muotoon, josta ilmenee, että torpalla on erityistä arvoa ainoana säilyneenä kalastajatorppakokonaisuutena Etelä-Päijänteellä.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Lomakkeelle 8 (s. 25) tehdään esitetyn mukainen tarkennus.</p>

<p>Juotavan Hyvä Etelä-Päijänne ry ja Elämysten Päijänne -hanke: s.27 toiseksi viimeisen kappaleen viimeisen lauseen täydentäminen seuraavasti: "Juotavan Hyvä Etelä-Päijänne ry:n hallinnoima Elämysten Päijänne -hanke käynnistyi syksyllä 2011 ja kestää vuoden 2013 loppuun. Hankkeen yhtenä tavoitteena on Etelä-Päijänteen alueen matkailu- ja retkeilypalveluiden parantaminen ja tähän liittyy muun muassa Suomen Ladun vaatimusluokittelujen toteuttaminen Päijänteen kansallispuiston poluille/luontopoluille".</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Lomakkeelle 9A (s. 27) tehdään esitetyn mukainen lisäys.</p>
<p>UHKA-ANALYYSI</p>		
<p>Päijät-Hämeen liitto: Kulttuuriympäristön osalta olisi hyvä ottaa kantaa siihen, mitkä kansallispuiston osat ovat maisema-arvoiltaan arvokkaimpia ja sopivatko tuulivoimalat näihin maisemiin. Vaikka alueelle mahdollisesti rakennettavat tuulivoimalat sijoittuisivat Natura 2000 -alueen ja kansallispuiston ulkopuolelle, niiden näkyminen alueelle voi muuttaa merkittävästi maisemakuvaa ja erämaisyyden tuntua joillakin alueilla.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Tuulivoima lisätään lomakkeelle 14 merkittävänä uhkana luonnon- ja kulttuurimaisemille, ja lomakkeelle 24.</p>
<p>Risto Savolainen: Keskeisiin arvoihin kohdistuvista haitoista ja uhista tärkeimmät ovat umpeenkasvu, ei tarkoittane maiseman umpeutumista Pulkkilanharjulla, vaikka suorastaan pitäisi.</p>	<p>Uhka-analyyssissä ei ole huomioitu maiseman umpeenkasvua. Sitä ei pidetä merkittävänä tai erittäin merkittävänä uhkana Pulkkilanharjulla, koska siellä on tehty maisemanhoitotöitä, viimeksi vuonna 2006, ja uusi maisemanhoitosuunnitelma on juuri valmistunut. Maisema-arvojen säilyttäminen on otettu huomioon lomakkeella 16.</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>
<p>Pulkkilanharju-seura ry: Uhkatekijä, jota ei suunnitelmassa ole huomioitu ollenkaan, on käymäläjätteiden ja muun roskaamisen ratkaisematon ja paheneva ongelma Pulkkilanharjulla. Keskeisiin arvoihin kohdistuvista haitoista ja uhista mainitaan rehevöityminen ja umpeenkasvu. Vastaavaa hoitosuunnitelmaa ei kuitenkaan ole esitetty.</p>	<p>Roskaamista ei ole mainittu keskeisiin arvoihin kohdistuvana uhkatekijänä, koska se on lähinnä vain Pulkkilanharjua koskeva paikallinen, joskin merkittävä uhkatekijä. Ongelma on Metsähallituksen tiedossa. Suunnittelualueeseen sisältyvien vesialueiden suunnittelusta ja hoidosta vastaavat pääasiassa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue. Rehevöitymisen ja umpeenkasvun vähentämiseen liittyvät suunnitelmat on kirjattu lomakkeelle 1.</p>	<p>Lomakkeelle 16 kehittämiskohteisiin lisätään Pulkkilanharjun virkistyskäyttöön liittyvien ongelmien ratkaiseminen.</p>
<p>Museovirasto: Suunnitelman s. 40 Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö -kohdassa tulisi uhkatekijänä mainita kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten osalta sekä korjausten laiminlyönti että ylikorjaaminen, jotka molemmat ovat uhka arvojen säilymiselle.</p>	<p>Korjausten laiminlyöntiä ja toisaalta ylikorjaamista ei pidetä merkittävänä tai erittäin merkittävänä uhkana alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaille kohteille. Tämän vuoksi korjausten laiminlyöntiä ja ylikorjaamista ei ole käsitelty uhka-analyyssissä.</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>

TAVOITTEENASETTELU		
<p>Padasjoen Laiva Oy, M/S Elbatar: Alueen säilyminen sekä mahdollisuus virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun erityisesti huomioitava.</p>	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<p>Päijät-Hämeen liitto: Suunnitelman visio on nykytilaa kuvaava; visio voisi olla huomattavasti kunnianhimoisempi, jotta se motivoisi paremmin alueen kehittämiseen.</p>	Päijänteen kansallispuiston nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus tarjoaa hyvät puitteet virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseen ilman suuruusuntaisia toimenpiteitä. Kansallispuistossa sallitut ja kielletyt toimet on säädetty asetuksella, mikä asettaa rajoituksia aktiiviselle kehittämiselle. Kansallispuiston parhaat vetovoimatekijät ovat kuniit maisemat, erämaisuuus, hieno luonto ja kulttuuriperintöarvot. Vetovoimaisuuden turvaaminen edellyttää ennen kaikkea suojelua ja vaalimista, minkä vuoksi suunnitelman visio saattaa vaikuttaa pysähtyneeltä.	Ei toimenpidettä
<p>Risto Savolainen: Suunnitelman päämäärät uhkatekijöiden torjumiseksi ovat Perinneympäristöjen hoito ja kulttuuriarvojen säilyttäminen – tähän sisältyy maisema. Metsähallituksen julkisuuskululle ja luonnonsuojelulle olisi hyväksi asettaa tavoitteeksi maiseman kauneuden vaaliminen ja lisääminen ja toteuttaa sitä.</p>	Suunnitelman päämääriin sisältyy valtakunnallisesti arvokkaiden maisemien arvonsäilyttäminen (lomake 16). Maisemanhoitoon liittyvät toimenpiteet on mainittu lomakkeilla 19 ja 20.	Ei toimenpiteitä
<p>Pulkkilanharju-seura ry: Pulkkilanharjun luonnon- ja maisemanhoitoa koskevat kohdat suunnitelmassa vastaavat seuran toivomuksia.</p> <p>Palveluvarustuksen tarve olisi suurin Pulkkilanharjulla, eikä se hoidu kieltotauluilla ja hoitamattomilla käymälöillä. Suunnitelmassa tulisi olla selvät askelmerkit asian ratkaisemiseksi.</p> <p>Huviveneily on erottamattomasti osa kansallispuiston retkeily- ja luontomatkailua, mutta häiritsevää aallonmuodostusta tietyillä alueilla ja tiettyinä aikoina tulisi rajoittaa sekä vesiskootterit kokonaan kieltää.</p>	<p>Pulkkilanharjun paikoitusalueen ja opastuspaikan ongelmat ovat Metsähallituksen tiedossa. Ongelmien ratkaiseminen edellyttää eri toimijoiden yhteistyötä.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei voida rajoittaa moottoriveneilyä eikä vesiskoottereita, mutta suunnitelmassa on esitetty suosituksia nopeuksien pitämisestä alhaisina tietyillä alueilla.</p>	Lomakkeelle 16 kehittämiskohteisiin lisätään Pulkkilanharjun virkistyskäyttöön liittyvien ongelmien ratkaiseminen.
<p>Museovirasto: Suunnitelman s. 42 Perinneympäristöjen hoito ja kulttuuriarvojen säilyttäminen -kohdassa tulisi lisätä myös rakennusten huolto ja kunnostus niin Haapasaaren torpan kuin muidenkin kohteiden osalta. S.47 tulee Haapasaaren osalta kirjoittaa ohjeeseen, että rakennuksia korjataan niiden historiallista kertovuuata vahvistaen. Tämä tukee paikan nähtävyysskäyttöä sekä toisaalta säilyttää ja vahvistaa sen arvoja.</p>	Ei kommenttia	Haapasaaren rakennusten kunnostus lisätään lomakkeelle 16. Lomakkeelle 20 lisätään: "Haapasaaren rakennuksia korjataan niiden historiallista kertovuuata vahvistaen."

<p>Padasjoen kunta: Kalainsaari ja Vähä-Kalainsaari on suunnitelmassa sijoitettu onnistuneesti retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeelle mantereen läheisyyden ja pitkän retkeilykäyttöhistoriansa vuoksi.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>
<p>Juotavan Hyvä Etelä-Päijänne ry ja Elämysten Päijänne -hanke: Kuuluuko Papinsaari syrjävyöhykkeeseen, kuten suunnitelman yhteenvedossa mainitaan, vai rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeeseen? (18B s. 48 ei mainintaa Papinsaaresta, 18C Papinsaari merkitty rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeeseen).</p>	<p>Papinsaari kuuluu rajoitusvyöhykkeeseen.</p>	<p>Papinsaari poistetaan syrjävyöhykkeen saarten luettelosta.</p>
<p>Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n Kymijoen vesistöalueen veneseurojen johtoryhmä: Suunnitelmassa esitetään, että Koreakoivuun ja pienten saarten käyttöä rajoitetaan lähinnä lintujen suojelemiseksi 15.4.–31.7. Tätä voidaan pitää perusteltuna, joskin ehkä kaksi viikkoa liian pitkänä, koska lintujen pesien käyttö ei jatku 15.7. jälkeen kuin uusintapesinnöissä.</p> <p>Suunnitelmassa todetaan yleisesti ja yleisötilaisuuksissa esitettynä, että moottoriveneiden käytölle tulisi asettaa kieltoja ja nopeusrajoituksia. Koska alueen halki kulkevat viitotit Merenkululaitoksen ylläpitämät pääveneilyreitit, pidämme ehdotuksia rajoituksesta väylistä annettujen lakien ja ohjeiden vastaisena; ajatukset ovat perustelemattomia.</p> <p>Väyliä käytön tulee jatkua esteettömästi ja ilman rajoituksia. On huomattava, että liikenne ohjautuu juuri väyliä kautta eikä se haittaa esimerkiksi lintujen pesintää tai luontoa yleensä. Päijänteen saarien muodot ovat sellaisia, että rannat ovat jyrkkiä ja pesät ovat suojassa. On myös huomattava, että nykyisillä venetyypeillä nopeusrajoitukset voivat aiheuttaa jopa peräaaltojen lisääntymistä.</p> <p>Alueellisia veneilyn kieltoja pidämme kokonaan tarpeettomina ja perustelemattomina. Alueella ei ole asutusta, joka edes voisi häiriytyä veneilystä. On huomattava, että myös lähes kaikissa purjehdusveneissä (yli 99 % isommista veneistä) on moottori, joten kiellot lopettaisivat myös purjehduksen kieltoalueella. Esimerkiksi Päijänteen mestaruuskilpailut ja Suomen suurin purjehduskilpailu Päijännepurjehdus järjestetään alueella tai sen halki.</p>	<p>Koreakoivu sijaitsee retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeellä, eikä maihinnousua saarelle ole ajallisesti rajoitettu. Pienten saarten rajoitusaika 15.4.–31.7. on määritelty jo Päijänteen kansallispuiston runkosuunnitelmassa (Metsähallitus 1997), eikä perusteita sen muuttamiseen ole.</p> <p>Moottoriveneiden käyttökieltoja ei ole esitetty osallistamistilaisuuksissa, eikä niitä esitetä hoito- ja käyttösuunnitelmassakaan. Sen sijaan paikalliset asukkaat ja sidosryhmät esittivät moottoriveneille nopeusrajoituksia tiettyille alueille kansallispuiston läheisyyteen. Tämä on otettu huomioon suunnitelmassa.</p> <p>Suunnitelmassa on vain suositeltu kansallispuiston läheisille veneväylille nopeusrajoituksia. Mikäli nopeusrajoitukset myöhemmin saatetaan täytäntöön, se tehdään voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen.</p> <p>Suunnitelmassa on esitetty kaksi aluetta (luonnonarvovyöhyke, lomake 18C), joilla suositellaan pitämään moottoriveneiden nopeudet alhaisina ja välttämään metelöintiä. Suositusten noudattaminen on vapaaehtoista. Suosituksilla tähdätään linnuston suojeluun ja asiakasturvallisuuden parantamiseen (ks. tarkemmat perustelut lomake 18C).</p>	<p>Ei toimenpiteitä</p>

TOTEUTUS		
<p>Padasjoen Laiva Oy, M/S Elbatar: Telttailupaikkojen lisäys tukee erityisesti lapsiperheiden luontomatkailua.</p>	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<p>Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: Suunnitelmassa esitetty vyöhykejako, suunnitellut luonnonhoidon toimenpiteet, palvelurakenteiden sijoittelu ja kävijöiden kulun ohjaaminen tukevat ja parantavat alueen luontoarvoja.</p> <p>Luontotyyppien inventoinnin osalta (lomake 19) ELY-keskus esittää, että inventoinnissa otetaan huomioon uhanalaiset luontotyypit.</p> <p>Hallinnon toimenpiteiden osalta ELY-keskus on valmis osallistumaan kansallispuiston laajentamiseen luonnonsuojelullisesti arvokkaille saarille ja lintuluodoille METSO-ohjelman keinoin.</p>	Systemaattista uhanalaisten luontotyyppien inventointia ei ole näköpiirissä. Uhanlaisten luontotyyppien inventointia tullaan kuitenkin tekemään luontotyyppien täydennysinventointien ja luonnonhoidon suunnittelun yhteydessä tai jos siihen muuten ilmenee tarvetta.	Lomakkeelle 6B lisätään teksti: "Uhanalaisten luontotyyppien inventointia tullaan myöhemmin tekemään luontotyyppien täydennysinventointien ja luonnonhoidon suunnittelun yhteydessä tai jos siihen muuten ilmenee tarvetta."
<p>Päijät-Hämeen liitto: Päijänteen alue saa hoito- ja käyttösuunnitelmasta nostetta entistä paremmin virkistykseen suuntautuvana aluekokonaisuutena, ja sitä on tarkasteltava osana koko maakunnan virkistykseen ja vapaa-ajan vieton sekä matkailun suuralueiden muodostamaa kokonaisuutta. Päijänteen alue liitännäisvesineen – kuten Vesijärvi, Ruotsalainen ja Konnivesi – Salpausselät, Evon ja Paistjärven virkistykseen ja retkeilyn alueet sekä Suomen Urheiluopiston ja Pajulahden liikuntakeskuksen laajat ulkoilualueet antavat hyvät lähtökohdat monipuoliselle yhteistyölle koko maakunnan suunnittelussa.</p>	Ei kommenttia	Ei toimenpidettä
<p>Risto Savolainen: Maisemanhoitoa tulisi toteuttaa Pulkkilanharjun keskeisillä osilla tähänastista laajemmin.</p>	Pulkkilanharjun maisemanhoito käsitellään tarkemmin maisemanhoitosuunnitelmassa (Sarkanen 2012).	Ei toimenpidettä
<p>Lehmonkärki: Lehmonkärjellä tulisi olla oikeus käyttää kansallispuiston opasteita pääteillä, ja vastavasti Päijänteen kansallispuiston opasteissa, kartoissa ja esitteissä tulisi näkyä Lehmonkärki palvelu- ja opastuspisteinä.</p>	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ohjeisteta opastusaineiston laatimisen yksityiskohtia. Yhteistyöyritysten toiveet käsitellään osana Metsähallituksen ja luontomatkailuyritysten välisiä sopimusneuvotteluja.	Ei toimenpidettä
<p>Juha Eskola: Karisalmen sillan eteläpuoleisella osalla Pulkkilanharjulla pitäisi sallia leiriytyminen. Alue on erittäin sopiva: esim. entinen leirintäalue on ollut tällä alueella. Leiriytymisestä voitaisiin tarvittaessa periä esim. netin kautta leiriytymismaksua kulujen kattamiseksi. Nyt pitää olla vene, että Päijänteen kansallispuistoon voi leiriä.</p>	Suunnitelman mukaisesti Höysniemen Höysalmeen tehdään telttailualue, jonka lähelle pääsee autolla (venettä ei tarvita).	Ei toimenpidettä

<p>Pulkkilanharju-seura ry: Pulkkilanharjulle tulevien matkailijoiden määrä tulisi pikaisesti selvittää ja arvioida määrän kehittymistä. Sen jälkeen palvelujen järjestäminen tulisi suunnitella ja toteuttaa viipymättä.</p> <p>Tielaitos ei voi yksin Karisalmen levähdysalueen ongelmia ratkaista, vaan kaikkien Pulkkilanharjulle matkailijoita ohjaavien tahojen tulee ryhtyä toimenpiteisiin ja maksu-miehiksi. Kunnallistekniikka voisi olla kestävä kehityksen mukainen ratkaisu.</p> <p>Haapasaaren rakennukset tulisi kunnostaa sekä ohjata yleiseen retkeily- ja luontomatkailukäyttöön. Aiemmin aloitettua WWF:n talkooleirikäytäntöä voisi jatkaa.</p>	<p>Pulkkilanharjulle tulevin matkailijoiden määrä on selvitetty viimeksi vuonna 2008 tehdyssä kävijätutkimuksessa (von Boehm 2010). Kävijätutkimukset toistetaan muutama vuoden välein. Näin myös Pulkkilanharjun kävijämäärien kehitystä voidaan arvioida.</p> <p>Metsähallitus tekee yhteistyötä WWF:n kanssa talkooleirien järjestämisessä; Haapasaari on yksi talkooleirikäyttöön esitetyistä paikoista.</p>	<p>Lomakkeelle 16 kehittämiskohteesiin lisätään Pulkkilanharjun virkistyskäyttöön liittyvien ongelmien ratkaiseminen.</p> <p>Lomakkeelle 20 tehdään täydennys: "Haapasaaren rakennukset voidaan kunnostaa yhteistyössä eri tahojen kanssa."</p>
<p>Museovirasto: Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteisiin (s. 53) tulee ensiksikin lisätä Haapasaaren ka-lastajatorppa ja sen vaatimat toimenpiteet.</p> <p>Toiseksi Päijätsalon näkötornin tekstiin on syytä lisätä, että nykyisen lateksimaalin annetaan kuoriutua, minkä jälkeen torni maalataan pellavaöljymaalilla.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Lomakkeelle 20 tehdään täydennys: "Haapasaaren rakennukset voidaan kunnostaa yhteistyössä eri tahojen kanssa."</p> <p>Lomakkeelle 20 tehdään täydennys: "Päijätsalon näkötorni kunnostetaan perinteisiä työtapoja ja materiaaleja käyttäen."</p>
<p>Suomen Purjehdus ja Veneily ry:n Kymijoen vesistöalueen veneseurojen johtoryhmä: Päijänteen veneilyn rajoituksena ovat Pulkkilanharjun maantieliikennettä varten rakennetut vanhat ja matalat Käkisalmen ja Karisalmen sillat. Ne estävät nykyaikaisten, isompien purjeveneiden liikenteen Pulkkilanharjun toiselle puolelle puolin ja toisin. Alueen sillat joudutaan korjaamaan kulumisen vuoksi, minkä vuoksi Kymijoen vesistön veneilijät ovat esittäneet, että Pulkkilanharjun matalaan kannakseen rakennettaisiin läppäsilta, jonka kautta purjeveneet sekä tavara-alukset ja promut voisivat kulkea, jos alueelle tulee tavaraliikennettä. Kustannukset läppäsillasta ovat vähäiset. Arvioitavassa suunnitelmassa ei ole otettu läppäsillan rakentamismahdollisuutta lainkaan huomioon, ja sillan arvioidulla kohdalla on lukuisia rakentamista haittaavia merkintöjä. Esitämme, että läppäsillalle varataan suunnitelmassa paikka väylästön jatkeeksi.</p>	<p>Läppäsillan sijaintipaikan määrittelyä ei tehdä kansallispuiston ja Natura-alueen hoidon ja käytön suunnittelun yhteydessä.</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>

<p>Padasjoen kunta: Padasjoen kunta näkee myönteisenä mm. kansallispuiston Padasjoen portin kehittämisen yhdessä kunnan ja yrittäjien kanssa sekä opastuksen ja retkeilyrakenteiden lisäämisen ja parantamisen. Kunta pitää todennäköisenä, että nämä suunnitelmassa esitetyt lisäykset ja parannukset tulevat huomattavasti kohottamaan alueen vetovoimaa ja matkailuvirtaa.</p> <p>Kansallispuiston Padasjoen portin kehittämisessä Metsähallituksella tulee olla merkittävä rooli esim. opastuspisteen palauttamisessa laivarantaan. Opastuspisteiden tulisi sijaita kansallispuistoalueen jokaisessa kolmessa kunnassa näkyvyyden ja alueen tunnettuuden lisäämiseksi.</p> <p>Kalainsaareen tarvitaan tulipaikka. Täten s. 56 tulee poistaa sana "tarvittaessa" ja virkkeen tulee kuulua "Kalainsaareen tehdään tulipaikka". Samalla tulipaikan rakentaminen tulee lisätä lomakkeeseen 28A.</p> <p>Sivulla 65 mainitut Kalainsaaren kesämökki ja sauna pihapiireineen ovat matkailijoille erinomainen virkistyskohde, jollaista koko puiston alueella ei ole mm. sen helpon saavutettavuuden vuoksi. Täten rakennukset tulee säilyttää. Padasjoen kirkonkylän kyläyhdistys on esittänyt, että se olisi halukas ylläpitämään ja tarvittaessa kunnostamaan kohdetta.</p> <p>Opastaulujen karttoihin tulee lisätä niistä puuttuvat "You are here" -merkit eksymisen välttämiseksi ja helpottamaan retkeilijöiden kulkua.</p>	<p>Suunnitelmassa on esitetty opastuspaikkoja kaikkiiin kolmeen kuntaan.</p> <p>Kalainsaari sijaitsee retkeily- ja luontomatkailluvyöhykkeellä eikä palveluvarustuksen rakentamiselle ole esteitä.</p> <p>Kalainsaaren mökki ja sauna eivät ole Metsähallituksen omistuksessa.</p> <p>"You are here" -merkit tullaan huomioimaan opastus- ja karttamateriaalia laadittaessa.</p>	<p>Lomakkeelle 21B täydennetään: "Kalainsaareen tehdään tulipaikka tai keittokatos".</p> <p>Lomakkeelle 25 tehdään tarkennus kansallispuistossa sijaitsevien loma-asuntoihin liittyviin toimenpiteisiin: "Yksityiskäyttö loppuu. Jos lomamökit jäävät yksityiskäytön päätyttyä kansallispuistoon, niiden kohtalo ratkaistaan myöhemmin."</p>
<p>Juotavan Hyvä Etelä-Päijänne ry ja Elämysten Päijänne -hanke: Siv.30, lomake 21A tienvarsiopesteista ei ole mainittu kuin teiden nro 314 ja 24 opasteet. Suunnitelmasta puuttuu esim. tie nro 53 opastetaulut. Onko näitä tarkoitus uusia, ja onko lisäksi huomioitu esim. tienvarsiopesteiden toteuttaminen valtatie 4:lle?</p> <p>S.56–57 ja 76, lomake 21B (28A) Palveluvarustuksen rakentaminen Kalainsaareen: Kalainsaareen tarvitaan tulipaikka matkailijoiden ja retkeilijöiden käyttöön, eli ehdotamme jättämään sanan "tarvittaessa" ja lisäämään tulipaikan rakentamisen myös suunnitelman kohtaan 28A. Näin Kalainsaaren tulipaikan tekeminen realisoituu suunnitelmassa. Kelventeen eteläpään (Kirkkosalmi) rakennettaisiin laiturit, johon pystyy rantautumaan isommilla matkustaja-aluksilla.</p> <p>S. 66 ja 76 lomake 26 Resurssit-kohdassa on mainittu polkumerkintöjen ja viitoituksen uusiminen/parantaminen, mutta ko. kohta puuttuu kokonaan lomakkeista 21A ja 28A. Samoin sivulla 55 on mainittu tienvarsiopesteiden uusiminen, mutta toimenpiteen aika-tilaus puuttuu. Onko mahdollista lisätä suunnitelmaan tavoiteaikataulu ja ensisijaisuusjärjestys tienvarsiopesteiden, polkumerkintöjen ja viitoituksen uusimiselle/parantamiselle? Olisi suositeltavaa, että nämä asiat olisivat kunnossa kesään 2013 mennessä, koska 2013 on Päijänteen kansallispuiston 20v. juhluvuosi.</p>	<p>Mm. tienvarsiopesteet, reittien vaativuusluokittelumerkinnot ja GPS-koordinaatit ovat osa Metsähallituksen valtakunnallista virkistyskäytön suunnittelua.</p> <p>Lausunnossa on esitetty lisäyksiä ja parannuksia opastustaulujen karttoihin ja teksteihin. Ehdotukset eivät sisälly hoito- ja käyttösuunnitelmassa käsiteltäviin asioihin. Ehdotukset tullaan kuitenkin huomioimaan opastus- ja karttamateriaalia laadittaessa.</p> <p>Termiä opastuspiste on käytetty virheellisesti suunnitelmassa. Opastuspisteellä tarkoitetaan opastuspaikkaa.</p>	<p>Lisätään lomakkeelle 9A tien nro 53 opasteet.</p> <p>Lomakkeelle 21B täydennetään: "Kalainsaareen tehdään tulipaikka tai keittokatos".</p> <p>Lisätään lomakkeelle 21B teksti: Isommille matkustaja-aluksille soveltuvat laiturit on mahdollista sijoittaa Harhuun ja Kelventeelle (lähinnä pohjois- ja eteläpään). Polkumerkintöjen ja viitoituksen uusiminen/parantaminen lisätään lomakkeelle 21B ja 28A. Tienvarsiopesteet lisätään lomakkeelle 28A.</p>

<p>Opastuspaikka ja opastuspiste terminologian täsmentäminen ja sisällön määrittely puuttuu: suunnitelmassa olisi hyvä avata näiden termien keskeinen sisältö ja luokitus.</p> <p>S.65 lomake 25 Vähäkalainsaaren kesämökki ja sauna: olisiko kohde osoitettavissa kansallispuiston kävijöiden virkistyskäyttöön? Purkamisen ei ole suositeltava vaihtoehto.</p> <p>S. 55 ja 76, lomake 21A Opastustaulujen ja karttojen tekstin uusiminen: uusittaessa pyydetään huomioimaan myös ns. "olet tässä" -merkit karttoihin. Merkit on oltava myös englanniksi "You are here". Tämä liittyy myös turvallisuuteen.</p> <p>Opastustauluissa ja karttamateriaaleissa on huomioitava retkeilijöiden ja matkailijoiden turvallisuus, ja näin ollen materiaaleista olisi löydettävä vähintään seuraavat tiedot suomeksi ja englanniksi: mistä saadaan apua, hätänumero ja GPS-koordinaatit.</p> <p>Toivottavaa on, että opastustauluihin ja muihin karttamateriaaleihin merkitään Kelven teen polun, Pulkkilanharjun luontopolun ja Päijätsalon luontopolun osalta Suomen Ladun vaatuvuusluokittelumerkinnot (Matkailun Edistämiskeskuksen reittisuositukset, vaatuvuusluokittelut toteutetaan Elämysten Päijänne -hankkeen kautta alkukesästä 2012).</p> <p>Yleistä uusien karttamateriaalien toteuttamisesta: Vääksyn ja Padasjoen keskustan sijainnin näkyminen uusissa kartoissa. Lehmonkärjelle virallinen vierasvenesatamasympöli karttoihin, sillä se on saanut AVI:n hyväksynnän.</p>		<p>Lomakkeelle 21A lisätään selventävä teksti: Opastuspaikalla tarkoitetaan katosta tai suurta opastustaulua. Se voi olla myös rakennus, jossa on kansallispuistoon liittyvää materiaalia. Opastustaulut ovat pienempiä, yleensä maastoon sijoitettavia tauluja. Niitä on mm. telttailupaikkojen yhteydessä.</p> <p>Lomakkeelle 25 tehdään tarkennus kansallispuistossa sijaitsevien loma-asuntoihin liittyviin toimenpiteisiin: "Yksityiskäyttö loppuu. Jos lomamökit jäävät yksityiskäytön päätyttyä kansallispuistoon, niiden kohtalo ratkaistaan myöhemmin."</p>
<p>Markku Mäenpää: Lausunto koskee lähinnä Lietsaarta: Telttailualue Lietsaassa on tarpeeton. Saari on profiloitunut eri lailla: päiväkäyttäjät ja suurveneilijät. Mikäli telttailu jatkoissa sallitaan, voi tulla ahdasta, jos telttailun suosio kasvaa.</p> <p>Valvontaan toivotaan konkreettista otetta esimerkiksi siisteyden osalta ja lemmikkien hallinnan suhteen.</p> <p>Kansallispuiston rajat merkittävä selvästi.</p> <p>Suunnitelmassa on esillä myös käsitteet luonnonkauneus ja turvallisuus. Näiden arvojen kannalta pitäisi myrskytuhopuut ja konkelot poistaa.</p> <p>Supikoirien ja minkkien poistolla olisi tosi kiire. Monet sorsalintupoikueet ovat huvenneet viime vuosina radikaalisti.</p>	<p>Koska suurveneilijät yöpyvät Lietsaaren rannassa veneissään, haluttiin tarjota yöpymismahdollisuus myös kanooteilla ja muilla pienveneillä liikkuville.</p> <p>Valvonta, kansallispuiston rajojen merkitseminen ja vieraslajien pienpetopyynnit ovat olennainen osa hoito- ja käyttösuunnitelman toteutustyötä.</p> <p>Konkelot poistetaan asiakasturvallisuuden vuoksi niiltä alueilta, joille kävijät ohjataan, esim. polkujen sekä tuli- ja telttailupaikkojen välittömästä läheisyydestä.</p> <p>Päijänteen kansallispuiston kävijämääriä on erittäin vaikea määrittää tarkasti. Suurin osa</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>

<p>Kansallispuiston kävijämääristä on aika summaarista tietoa. Mikäli esim. Lietsaaren kävijämääristä jotain otantatietoa joskus kerätään, voisın entisenä alan miehenä ehkä olla käytettävissä.</p>	<p>kävijöistä tulee veneellä ja vierailee vain tulipaikoilla, minkä vuoksi mm. kävijälaskureilla kävijöitä on vaikea tavoittaa.</p>	
<p>YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI</p>		
<p>Päijät-Hämeen liitto: Suunnitelmassa on huomioitu, että alueen palvelujen parantuminen saattaa johtaa retkeily- ja luontomatkailun lisääntymiseen. Lisääntyvän käytön haittavaikutuksia pyritään minimoimaan erilaisin konkreettisin keinoin maastossa. Hoito- ja käyttösuunnitelma parantaa alueen kulutuskestävyyttä.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>
<p>SEURANTA</p>		
<p>Hämeen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus: Hyvin suunnitellun seurannan avulla on varauduttu puuttumaan mahdollisiin haittoihin.</p>	<p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei toimenpidettä</p>

16.1.2017

YM1/5741/2012

Metsähallitus
PL 94
01301 Vantaa

Viite Metsähallituksen kirje Dnro 3635/623/2008, 30.5.2012
Hänvisning

Asia Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen
Ärende

Metsähallitus on laatinut luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 §:ssä tarkoitetun Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman ja on lähettänyt sen viitekohdassa mainitulla saatekirjeellä ympäristöministeriöön vahvistettavaksi. Suunnittelualue kattaa kokonaan Päijänteen alueen ja Päijätsalon Natura 2000 -alueet (FI0335003 ja FI0363001). Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 13 706 hehtaaria.

Päijänteen kansallispuisto perustettiin vuonna 1993 (laki 432/1993) noin 980 hehtaarin laajuuisena. Sen jälkeen puistoa on laajennettu maanhankinnoin. Kansallispuiston pinta-ala on tällä hetkellä 1572 hehtaaria. Suunnittelualueeseen kuuluu noin 6 hehtaarin laajuinen, valtiolla maalle perustettu Heiskelän lehtojensuojelualue. Suojeluun varattuja valtion alueita suunnittelualueella on 9 ha ja valtion yleistä vesialuetta 2 797 hehtaaria ja valtion yksityistä vesialuetta noin 2 hehtaaria. Yksityismaiden suojelualueita suunnittelualueella on yhteensä noin 21 hehtaaria. Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu riittävään tietoon ja osallisuuteen. Ministeriöllä on ollut mahdollisuus seurata suunnitteluprosessia sekä tutustua suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin, Metsähallituksen niihin antamiin vastineisiin sekä suunnitelmaluonnokseen niiden perusteella tehtyihin muutoksiin.

Hankkeelle ei ole laadittu luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura-arviointia. Metsähallitus on kuitenkin itse arvioinut, että suunnitelma ei olisi heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintaperusteena oleviin luontoarvoihin eikä suunnitelmasta siten ole ollut tarpeen tehdä Natura-vaikutusten arviointia (*suunnitelman kohta V Ympäristövaikutusten arviointi*). Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnon (Dnro HAMELY/189/07.01/2012, Nro LUO/116A/2012) mukaan suunnitelmassa esitetty vyöhykejako, suunnitellut luonnonhoitotoimenpiteet, palvelurakenteiden sijoittelu ja kävijöiden kulun ohjaaminen tukevat ja parantavat Natura 2000 -alueen luontoarvoja. Ministeriö viittaa yllämainittuun, suunnitelman liitteenä olevaan Hämeen ELY -keskuksen lausuntoon ja katsoo sen perusteella, että hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutuksia ao. Natura 2000 -alueisiin ei ole ollut tarpeen arvioida luonnonsuojelulaissa tarkoitetulla tavalla.

Metsähallituksen Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman visio sekä Metsähallituksen suunnittelukokonaisuudelle asettamat hoidon ja käytön päämäärät sekä vyöhykejaon keskeiset ratkaisut (*suunnitelman kohta III Tavoitteenasettelu*)

edistävät Päijänteen kansallispuiston perustamistarkoitusta. Metsähallituksen laatima hoito- ja käyttösuunnitelma täyttää tehtävänsä suunnittelalueen hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana. Ympäristöministeriö vahvistaa suunnittelalueen hoito- ja käyttösuunnitelman muutoksitta Päijänteen kansallispuiston, Heiskelän lehtojensuojelun alueen sekä suojeluun valtion alueilla varattujen alueiden osalta luonnonsuojelulain 19 §:ssä tarkoitettuna asiakirjana.

Ympäristöneuvos

Mikko Kuusinen

Ympäristöneuvos

Jukka-Pekka Flander

JAKELU

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Hämeen liitto
 Asikkalan kunta
 Padasjoen kunta
 Sysmän kunta
 Kuhmoisten kunta
 Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri
 Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri

TIEDOKSI

Geologian tutkimuskeskus

LIITTEENÄ

Valitusosoitus

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 224 Snickars, M., Arnkil, A., Ekeboom, J., Kurvinen, L., Nieminen, A., Norkko, A., Riihimäki, A., Tapponen, T., Valanko, S., Viitasalo, M. & Westerboom, M. 2016: Assessment of the status of the zoobenthos in the coastal waters of western Uusimaa, SW Finland – a tool for management. 53 s.
- No 225 Kurvinen, L., Arnkil, A., Ekeboom, J., Björkman, U., Sahla, M., Ivkovic, D., Riihimäki, A. & Haldin, M. 2017: Meri- ja rannikon luonnonsuojelualueiden tietotarpeet – MeriHOTT-hankkeen loppuraportti. 88 s.

Sarja B

- No 226 Nylander, M. 2017: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2013–2014. 69 s.
- No 227 Nylander, M. & Paasonen, S. 2017: Repoveden kansallispuiston yritystutkimus 2013. 34 s.

Sarja C

- No 135 Uusiniitty-Kivimäki, M. (toim.) 2016: Selkämeren helmet – Selkämeren kehittämisen käsikirja 2015–2025. 142 s.
- No 136 Metsähallitus 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 122 s.
- No 137 Metsähallitus 2016: Lauhanvuoren kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.
- No 138 Metsähallitus 2016: Joutenveden–Pyyveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 102 s.
- No 139 Metsähallitus 2016: Puulan ja Kyyveden Natura-aluekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 131 s.
- No 140 Metsähallitus 2016: Nurmesjärven hoito- ja käyttösuunnitelma 2013–2028. 75 s.
- No 141 Metsähallitus 2016: Kärppäjärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 74 s.
- No 142 Metsähallitus 2016: Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 139 s.
- No 143 Metsähallitus 2016: Urho Kekkonen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 166 s.
- No 144 Meahciráđđehus 2017: UK-álbmotmeahci, Soabbada luonddumeahci, Kemihaara meahc-ceguovllu sihke Vaaranaapa, Nalka-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplána. 167 s.
- No 145 Metsähallitus 2017: Kevon luonnonpuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 178 s.
- No 146 Metsähallitus 2017: Kolin hoito- ja käyttösuunnitelma. 171 s.
- No 147 Nylander, M. 2017: Repoveden luontomatkailusuunnitelma – Repovesi 2025. 52 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-185-4 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut